

KAMIITHARI ÑAANTSI ISANKINA-TAKIRI MATEO

Icharini-yitari Jesús
(Lc. 3.23-38)

1 ¹Iroka iwairo-payi ikaratzí icharini-takari Jesús, Saipatzii-totaari. Tima yoka Jesús iriitaki icharini David aajatzi Abraham. ²Ikanta pairani Abraham, itzimaki itomi ipaitakiri Isaac. Ikanta Isaac tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Jacob. Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Judá. Tima oshiki iririntzi tzimain-tsiri Judá. ³Ikanta Judá itzimakaakiro Tamar, ipaitakiri Fares, iriima pasini ipaitakiri Zara. Ikanta Fares tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Esrom. Ikanta Esrom tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Aram. ⁴Ikanta Aram tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Aminadab. Ikanta Aminadab tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Naasón. Ikanta Naasón tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Salmón. ⁵Ikanta Salmón itzimakaakiro Rahab, ipaitakiri Booz. Ikanta Booz itzimakaakiro Rut, ipaitakiri Obed. Ikanta Obed tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Isaí. ⁶Ikanta Isaí tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri David. Tima yoka David iriitaki pinkathari-taintsiri.

Ikanta pinkathari David itzimakaakiro iina Urías, ipaitakiri Salomón. ⁷Ikanta Salomón tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Roboam. Ikanta Roboam tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Abías. Ikanta Abías tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Asa. ⁸Ikanta Asa tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Josafat. Ikanta Josafat tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Joram. Ikanta Joram tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Uzías. ⁹Ikanta Uzías tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Jotam. Ikanta Jotam tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Acáz. Ikanta Acáz tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Ezequías. ¹⁰Ikanta Ezequías tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Manasés. Ikanta Manasés tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Amón. Ikanta Amón tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Josías. ¹¹Ikanta Josías tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Jeconías. Tima ti aparoni ikanta Jeconías oshiki iririntzi tzimain-tsiri. Aripaiti inosikai-tanakiri yaitanakiri maaroni anta Kompi-jaariki.

¹²Ikanta ipiyajaara inosikan-taita-karira Kompi-jaariki. Ari itzimapajiri itomi Jeconías, ipaitakiri Salatiel. Ikanta Salatiel tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Zorobabel. ¹³Ikanta Zorobabel tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Abiud. Ikanta Abiud tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Eliaquim. Ikanta Eliaquim tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Azor. ¹⁴Ikanta Azor tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Sadoc. Ikanta Sadoc tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Aquim. Ikanta Aquim tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Eliud. ¹⁵Ikanta Eliud tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Eleazar. Ikanta Eleazar tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Matán. Ikanta Matán tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Jacob. ¹⁶Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri José. Iriitaki José oimithori María. Tima iroka María irootaki tzimakiriri Jesús, irijatzi ipaitai-tziri Saipatzii-totaari.

¹⁷Iriitaki yokapayi iwaisatzititakari yitanakaro Abraham irojatzi David, ikarajiitzi 14. Ipoñaanaro David irojatzi inosikan-taitana-kariri Kompi-jaariki, ikarajiitzi 14. Ikanta ipiyajara inosikan-taita-kariri Kompi-jaariki, irojatzi itziman-takari Saipatzii-totaari, ikarajiitzi 14.

Itziman-takari Jesús

(Lc. 2.1-7)

¹⁸Iroka okanta itziman-takari pairani Jesús, Saipatzii-totaari. Tzimatsi iinathori José opaita María, irootaki ikasiyakari iinantyaaro. Titzimaita iñiuro itsipa-tyaaro. Iro kantacha, motyaataki María ikantakaakaro Tasorinkantsi. ¹⁹Tima tampatzika-siri inatzii José irirori, inintawitaka iwashaantiro María imanankiini, ti ininti iwasononkairo inkimakoi-takiro itzimasi-waitaka iintsiti. ²⁰Ikanta ikinkisiryaa-waita José tsitiniriki, iñaakakari Imaninkariti Pawa imisiri-kii, ikantakiri: “José, icharini pinkatharini David. ¿Paitama pikinkisiryaa-tantari piwashaantiro María? Payiro, tima Tasorinkantsi kantakaarori omotyaa-tantakari. ²¹Aririka intzimaki iincha-niki, pimpaitiri “Iwawisaa-kotajai Pawa”. Tima iriitaki wawisaa-kotairini ishininka-payi ikaaripirotaiki. Tima iroka wairontsi “Iwawisaa-kotajai Pawa”, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Jesús”. ²²Tima omatanta-yitakari iroka-payi, ari omonkaratari okaratzi isankina-takaakiri Pawa pairani Kamantan-tzinkari, ikantaki:

²³Ari otzimanitaki kooya kaari ñiirini sirampari, intzimi otomi, Impaitaitiri Emanuel, irootaki paitakaan-tairini inkantaitiri: “Itsipatai Pawa.”

²⁴Ikanta isaakitanaji José, imatakiro okaratzi ikantakiriri Imaninkariti Pawa, iinantakaro María. ²⁵Titzimaita imaantyaaro irojatzi itziman-takari itakari otzimakiri otomi. Ipaitai-takiri JESÚS.

Ipokaki yotankiri iñiiri Jesús

2 ¹Tima tzimaki Jesús nampitsiki Tantapankoniki, iipatsitiki Judá-iti tsika ipinkathari-wintantzi Herodes. Ari yariijiitaka yotankiri-payi

Aapatyaawiniki ikinapaakiro isitowa-piintzi ooryaatsiri. ² Isampitan-tapaaki, ikantzzi: “¿Tsika isaikika iwinkathariti Judá-iti owakira tzimain-tsiri? Tima anta nonampiki tsika nopoñaaka, noñaaki impokiro noyotan-takari tzimaki. Irootaki nopokan-tanakari nompinkathariti.” ³ Ikanta ikimaki pinkathari Herodes antaro okantzimo-siryaa-nakari, ari ikimi-tzita-nakari maaroni Aapatyaawini-satzi. ⁴ Ikaimakaan-takiri Herodes maaroni ijiwariti Ompira-tasorintsi-taari, aajatzi maaroni Yomitaan-taniri, isampitakiri, ikantzzi: “¿Tsikama intzimika Saipatzii-totaari?” ⁵ Ari ikantajii-tanaki irirori: “Ari intzimiri anta Tantapankoniki iipatsitiki Judá-iti, tima ari okantzzi isankinari Kamantan-tzinkari, ikantaki:

⁶ Irooma awiroka Tantapankoni saikatsiri iipatsitiki Judá-iti, Tikatsi thainkimini, inkantaitimi: ‘Ti piriipiroti awirokaiti, anaimi pasini pinkathari-wintziriri ashininka Judá-iti.’
Tima aritaki impoñii-yaari pinkathari-pirori anta.
Iriitaki jiwatajirini Israel-iiti nasitari naaka.”

⁷ Tima imananiikiini ikaimakaan-takiri Herodes pokaintsiri yotanikiri-payi, isampitakiri, ikantzzi: “¿Tsika-paitika piñaakiri impokiro piyotan-takari tzimaki pinkathari?” ⁸ Ari ikamantakiri tsika-paiti iñaakiri. Ikantzzi Herodes: “Kamiithataki, pimatiro pijati Tantapankoniki paminiri tsika isaiki iincha-niki. Aririka piñaakiri aajatzi pinkinapaji aka pinkaman-tanajina, nojatiita naaka nompinkathariti.” ⁹ Ikanta ikimaki yotanikiri-payi ikantakiri pinkathari, awisajii-tanaki. Aajatzi iñaanajiri impokiro iñaakiri chapinki inampiki. Ikanta yariitzi-matapaaka, iñaatziiri yaatzinka-paaki tsika isaikaki iincha-niki. ¹⁰ Ikanta iñaakiri yaatzinka-paaki impokiro, antaro ikimo-siri-jiitanaki. ¹¹ Ari ikyaajii-tapaaki pankotsiki, iñaapaa-kitziiri iincha-niki aajatzi María, iriniro. Otyiirowa-jiita-paaka, ipinkatha-tapaakiri. Ipoñaawayiiitapaakiro okaratzi yamakiniriri, ipapaakiri ooro, kasankari, aajatzi kipishaari. Oshiki owinaro iroka-payi.^a ¹² Ikanta imaaajii-tapaaki, ari imisimpyai-takiri, ikantai-tziri: “Airo pikinasi-tanajiri Herodes.” Irootaki ikinanta-naari pasiniki awotsi ipiyanta-naari inampiki.

Isiyantakari Apitantoniki

¹³ Aritaki piyajiitaja yotanikiri-payi. Yapiitajiro Imaninkariti Pawa iñaanatairi José imisiriki, ikantzzi: “¡José! Pisiyakairi iincha-niki aajatzi iriniro, pijati nampitsiki Apitantoniki. Ari pisaikiri anta irojatzzi nonkantan-tajyaamiri: ‘Pimpiyaji.’ Tima awotsikitaki Herodes inintzi iwiiri iincha-niki.” ¹⁴ Ikanta isaakitanaki José, ikamantakiro María, tima tsitiniki isiyaka Apitantoniki yaanakiri iincha-niki. ¹⁵ Ari isaikakiri anta,

^a 2.11 kipishaari = Mirra

irojatzí ikamantaari Herodes. Ari omonkaratari isankina-takiri pairani Kamantan-tzinkari, ikantaki:

Isaikawitaka notomi nampitsiki Apitantoni, tima nonkaimajiri impiyaji.

Yapirotaítakiri iwaitakiri iintsipayi

¹⁶Ikanta iyotaki Herodes yamatawi-takiri yotanikiri-payi, otyaanakari imasirinka. Ari ityaankaki aprotirini iwiiri intsi-payi, ikantakiri: “Pijati Tantapankoniki aajatzi maaroni nampitsi okaratzi otsipa-nampitari, piwiiri maaroni iinchaaniki owakira tzimain-tsiri, aajatzi ikaratzi tzimain-tsiri apiti isarintsiti.” Tima ikamantakiri chapinki yotaniriki-payi tsika-paiti iñaanta-kariri impokiro. ¹⁷Ari omonkaratari ikamantan-takiri pairani Kamantan-tzinkari Jeremías, ikantaki:

¹⁸Ikimaitaki Tonkaironiitoniki antaro irajjiita-chari.

Irootaki osaro-payi kaminkaroni Raquel irakotariri intsiti-payi.

Tima tikatsi mataironi yoimosirinka-jyaaro, tima ithonka iwamai-tzitai-takiro iinchaaniti-payi.^b

Ipiyantajari José iipatsitiki Israel-iiti ipoñaajaro Apitantoniki

¹⁹Okanta apaata, kamaji irirori Herodes. Irojatzí isaikaki José Apitantoniki. Ari yapiitajiro Imaninkariti Pawa iñaanatairi imisiriki. ²⁰Ikantajiri: “¡José! Kantacha pimpiyi iipatsitiki Israel-iiti, paanajiri pintsiti aajatzi iriniro. Tima kamaji nintawi-tachari iwiiri.” ²¹Ikanta isaakitanaki José, jataji iipatsitiki Israel-iiti, yaanajiri iinchaaniki aajatzi iina. ²²Iro kantacha, ikimaki José ikantaitzi: “Iriitaki pinkathari-taatsi Arquelao inampiitiki Judá-iti, yimpoyii-taari Herodes, iririni.” Oshiki itharowanaki, ti ininti isaikapaji anta. Ari yapiitai-tziri iñaanai-tajiri imisiriki, ikantai-tziri: “Paamaiyaari Arquelao.” Irootaki ikinanta-najari Tapowiniki. ²³Ari inampita-pajaro nampitsiki Kasiyaka-wini. Tima ari omonkaratari ikantakiri pairani Kamantan-tzinkari-payi, ikantaki: Ikasiyakaitaitakiriri impaitaitiri.

Kiwaatantatsiri Juan

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9,15-17; Jn. 1.19-28)

3 ¹Okanta pairani anta iipatsitiki Judá-iti, ari ipokaki Juan Kiwaatantatsiri, ikamantantzi. ²Iroka ikantan-tapaaki: “Piwashaantairo pikaaripiro-siri-waitaki, tima irootaintsi impinkathari-wintantaji aka Inkítí-satzi.” ³Tima irootaki ikinkitha-takotaki pairani Kamantan-tzinkari Isafás, ikantzi:

Tzimatsi kaimapain-tsini otzisi-masiki, inkantan-tapaaki:

^b 2.18 Iroka Raquel irootaki iinani Israel.

Piwamiithatainiri Awinkathariti tsika inkinapaaki.

Pinkimita-kaantiro itampatzikai-tziro awotsi.

⁴Irootaki ithaaritari pairani Juan, intyii-tziro iwitzi ikyaakoitari, iwathata-kitari misinantsi-masi. Iwari kintori, iriri iyaaki pitsi.^c

⁵Oshiki pokaintsiri pairani iñiiri Juan, Aapatyaawini-satzi, aajatzi poñaanain-chari pasiniki inampi-payi Judá-iti, ipokanaki ikaratzi nampithapyaa-tarori Pariña. ⁶Ikinkitha-takoyi-takiro ikaaripiro-siri-waitzi, irootaki ikiwaatantakariri Juan yokapayi anta Pariñaaki.

⁷Ikanta iñaawakiri Juan ipokajiitaki Nasitantaniri aajatzi Sadociti, inintzi inkiwaatiri iyotaitan-tyaariri kitisiritaji, ikantawakiri: “Ti pinkamiitha-siri-jiiti awiroka, pikimita-sitakari maranki. ¿Piñaajantzi airo iwasankitaitajimi? ⁸Omapiro-rika piwashaantajiro pikaaripiro-siri-waitzi, pinkamiitha-siritaji, pisiyako-tajyaaro pankirintsi kithota-tsiri.

⁹Airo pikanta-siri-waitzi: ‘Naaka icharini nowaisatzitini Abraham.’ Pinkimi nonkantimi: ‘Airo pikantakaa-piro-waitasita pinkimi-takaantyyaa awiroka ininta-pirotani Pawa, kantatsi yatziri-takairo iroka mapi, irootaki impoyii-tajyaarini incharini-yitajyaari awaisatzitini Abraham.’

¹⁰Aiorika pisiyaaro pankirintsi kithoki-tatsiri, ichikakai-tatyiiyaro shiicha pankirintsi-ponkitziki kaari kithoki-tatsini, yaitakiro intaitiro.

¹¹Aririka iwashaantajiro ikaaripiro-siriwita atziri, aritaki nonkiwaatantaiaaari nijaa. Iro kantacha, awotsikitaki matzirori ipinkathari-tsitzi, nopinkatha-tzitaikari naaka, ti onkanti inkimita-kaantina impiratani nonthopaan-tyaaniriri ikyaantari iitziki. Tima iriitaki kimitakaan-tyaaroni inkiwaatantaityaarimi Tasorinkantsi, yoiti-siri-tantyaairimi paamari. ¹²Tima yairikakiro irirori itikaiki-minto, irootaintsi inkaratiro intikai-kiwaiti. Iwakoyi-tairo kamiithari okithoki pankirintsi, intaimai-tajyaaro otakii-riki.”^d

Ikiwaataka Jesús

(*Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22*)

¹³Ipoña ipokaki Jesús anta Pariñaaki, ipoñaakaro Tapowiniki. Ipokasi-takiri Juan inkiwaatiri. ¹⁴Ti inintawityaa Juan inkiwaatiri Jesús, ikantawakiri: “¿Paitama pipokasi-tantanari naaka nonkiwaatimi? Awiroka kiwaatinani naaka.” ¹⁵Yakanaki Jesús, ikantzi: “Noninta-pirotatzii pinkiwaatina. Irootaki inintakaa-kinari Pawa.” Ari inintanaki Juan, ikantziri: “Aritaki nonkiwaatakimi.” ¹⁶Yaanakiri, ikiwaatakiri.

^c 3.4 ikyaakoitari = camello ^d 3.12 Tima aririka awiikitiro awankiri, atikakitakiro, antayimai-tyaaro otakii-riki. Irootaki aaki okithoki, atikitakiro kamiitha, awakoyi-takiro. Ari inkimitaa-jyaari aajatzi pokaintsiri, iinasii-tajyaari atziri, inisironka-yitajyaari inkarati kimisanta-najirini, iriima kaari washaantironi ikaaripiro-siritzi, intaanta-jyaari paamari kaari tsiwaka-nitatsini.

Isitowanajiira nijaaki Jesús, kimiwaitaka asitaryaa-nakyaami inkiti, iñiitatzi ipokasi-takiri Tasorinkantsi ikinapaaki inkitiki ikimita-paakari siro. ¹⁷Ikimaitatzi inkitiki ikantai-tanaki: “Nitakokitani inatzii yoka notomi, oshiki nokimo-siri-wintakiri.”

Inkaaripiro-siri-takai-tirimi Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

4 ¹Ikantakaa-nakari Jesús Tasorinkantsi jatanaki otzisi-masiki, ari inintawi-takari Kamaari inkaaripiro-siri-takairimi. ²Oshiki kitaitiri isaikawaitaki, tikatsi iwajyaari, ayimatakiri itashi. Tima onkaratzi 40 kitaitiri isaikawaitaki anta. ³Ikanta Kamaari, ipokasi-takiri Jesús inkaaripiro-siri-takairimi. Ikantapaakiri: “Omapiro-tatyaa-rika Itomitami Pawa, pimpyirowararitintsi iroka mapi, piyaaro.”^e ⁴Ari yakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi sankinarintsi kantatsiri:

Ti apatziro owañaantzi okaratzi iwaitari, tima irootaki owañaapirotan-tatsiri ankimisantajirori okaratzi ikantairi Pawa.”

⁵Ikanta Kamaari yaanakiri nampitsiki tasorintsi-tatsiri, yatiita-kaapaakiri jinoki otawantoki tasorintsi-panko.^f ⁶Ikantawi-tapajari: “Omapiro-rika Itomitami Pawa, pimitayi osaawikinta. Pinkinkithasiritiro isankinai-takiri pairani okantzi:

Ari intyaan-takimiri Pawa Imaninkariti yaamaako-wintyaami. Iriitaki thomaimini airo pantziwa-tantaro mapi piitziki.”

⁷Ari yakanajiri Jesús, ikantziri: “Okantzi aajatzi isankinai-takiri pairani: Ti onkamiithati piñaan-tyaari Piwinkathariti Pawa.”

⁸Yapiwi-takari Kamaari yaanajiri Jesús tonkaariki otzisiiki. Iñaakakiri maaroni nampitsi ipinkathari-yitzi atziri, tima kamiitha okanta owaniinka-yitaka. ⁹Ikantapajiri: “Piñirowararitintsi okaratzi tzimatsiri anta. Aririka pintyiro-wa-sitakyaana pimpinkatharina, aritaki nompakimiro maaroni.”

¹⁰Ari yakanajiri Jesús, ikantziri: “¡Pijati intaina! Kamaari pinatzii awiroka. Tima isankinaitaki pairani, kantatsiri:

Ampinkatha-tajiri Awinkathariti, apatziro ankimisantajiri irirori.”^g

¹¹Ari yintainainiwita-paintari Kamaari. Pokajii-tapaaki Imaninkariti Pawa, yaminapaa-kiniri inintziri Jesús.

Yitanakari yantayi-tziri Jesús

(Mr. 1.14-20; Lc. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

¹²Ari ikimakiri Jesús yasitakoi-takiri Juan. Irootaki ipiyanta-naari irirori Tapowiniki. ¹³Ti isaikapaji Kasiyakaa-winiki, ikinanaji Capernaum-ki, ari isaikapajiri. Tima inkaari-thapyaaki osaiki Capernaum,

^e 4.3,4 owaritintsi = pan ^f 4.5 nampitsi tasorintsi-tatsiri = Aapatyaawini

^g 4.10 Kamaari = Satanás

inampiitiki iwaisatzitini Zabulón-iti aajatzi Neftalí-iti. ¹⁴Ari omonkaratari okaratzi ikinkitha-takiri pairani Kamantan-tzinkari Isaías, ikantaki:

¹⁵ Osaiki inkaari-thapyaaiki inampitsiti Zabulón-iti aajatzi Neftalí-iti,
Intatzikirona Pariñaaki,
Saikatsiri Tapowiniki, tsika impiyota-jyaari pasini-satziiti.

¹⁶ Ikaratzi kimiwita-kariri inkinaki-tyiimi otsitini-kitzi,
Ari iñaayitajirori iroopirori ootamintotsi.
Otsiman-kakowi-takari yaampari ñaawakai-nkari inkinaimi
sarinkawiniki.

Okimiwai-taaro isaikajimi okitainkatzi.

¹⁷ Aripaiti yitanakaro Jesús ikinkitha-takairi atziri-payi, ikantziri:
“Piwashaantairo pikaaripiro-siri-waitzi, tima irootaintsi impinkathari-
wintantaji aka Inkiti-satzi.”

Yamiñaanakiri Jesús simaatzinkaripayi

¹⁸ Ikanta isiri-thapyaa-tanakaro inkaari anta Tapowiniki, irojatzi iñaanta-pajariri Simón, ipaitai-tziri aajatzi Pedro, itsipatari iririntzi ipaita Andrés, ikithajitzi. Tima simaatzinkari inajitzi. ¹⁹ Ikantapaakiri: “Piyatina, osiyawai-tajyaaro iroñaaka iriimi atziri nosimaa-takaa-jiityaami.” ²⁰ Tima ti ishintanaki, yookanakiro iithari iyaatanakiri. ²¹ Iro yawisanintanakimi, iñaapaa-tziiri Jacobo aajatzi Juan, iririntzi. Ari isaikajitzi irirori iwitoki iwawithai-tziro iithari-minto itsipatakari iriri paitachari Zebedeo. Yamiñanakiri aajatzi irirori, ²² yookanakiri iriri iwitoki, iyaatanakiri Jesús.

Iyomitaantaki Jesús maaroni nampitsiki

²³ Ithonka-kiro yaniitakiro Jesús anta Tapowiniki, iyomitaantaki maaroni nampitsiki tsika yapatota-piintaita, ikamantan-takiro Kamiithari Ñaantsi tsika okantakota ipinkathari-wintantaji Pawa. Yisitako-takaa-yitaji ikaratzi mantsiya-yitatsiri nampitsiki. ²⁴ Tima ithonka ikima-kotai-tanakiri Jesús anta. Ikimajitaki aajatzi Tonkaironisatzi, yamayitakiri ishininka ikaratzi mantsiya-tatsiri, yisitako-takaa-yitawakiri. Yamakiri ikaratzi aayitzi kantasi-waita-chari mantsiyarintsi, katsiwai-tatsiri, kamanawai-tatsiri, kisoporoki-waita-tsiri. Yamakiri aajatzi ikyantasiritari piyari. Tima inthonkiri iwawisakota-wakiri Jesús. ²⁵ Tima iyaataa-jiitakiri oshiki Tapowini-satzi, Apipakowinisatzi, Aapatyaawini-satzi, poñaayi-tanain-chari pasiniki inampiki-payi Judá-iti, aajatzi intatzikiro Pariñaaki.

Ikinkithatzi Jesús tonkaariki

(Lc. 6.20-23)

5 ¹ Ikanta iñaakiri Jesús oshiki apatowinta-kariri, tonkaanaki otzisiki, ari isaikapaaki anta. Pokapaaki iyomitaani-payi, ipiyotzi-minta-paakari. ² Ari iyomitaa-yitakiri, ikantziri:

Ikantakota kimosiritaatsini

³“Kimosiri inkantajyaa sipita-siriri, tima iriitaki ñaajironi ipinkathari-wintantaji Inkiti-satzi.

⁴Kimosiri inkantajyaa iraaniinta-waita-chari, tima iriitaki yoimosirinkai-tajiri.

⁵Kimosiri inkantajyaa tsinampa-siriri, tima iriitaki saikaatsini kamiitha kipatsiki ikasiya-kaita-kiriri.

⁶Kimosiri inkantajyaa amina-mina-tzirori inkamiitha-siriti, tima aritaki iñaajiro inintziri.^h

⁷Kimosiri inkantajyaa nisironka-tantatsiri, tima aritaki inisironkai-tairi irirori.

⁸Kimosiri inkantajyaa kitisiriri, tima iriitaki ñaajirini Pawa.

⁹Kimosiri inkantajyaa oitsimaryaan-taniri, tima iriitaki inkantaitiri: “itomiyaayi Pawa inajiitzi.”

¹⁰Kimosiri inkantajyaa inkimaatsita-kayi-tyaari ikamiitha-siritzi, tima iriitaki ñaajironi ipinkathari-wintantaji Inkiti-satzi.

¹¹Kimosiri pinkantajyaa imaninta-waitaitimi, inkimaatsi-takai-tyaami, inthaiya-kowai-taityaami okantakaan-tziro pikimisantaana. ¹²Tharowinta pinkanta-yityaa, tima Pawa pinatajimini inkitiki. Pinkinkithasiritiro tsika ikantai-takiri pairani ikimaatsi-takaitari itanakarori Kamantan-tzinkari-payi.”

Osiyarori tziwi

¹³“Pisiyakaro awiroka-payi tziwi. Aririka inkonowaitiro tziwi tsika ompaityaa, airo apatanaaro inkatyokan-taityaaro. Ontzimatyii imanintaitiro, yookaitakiro osaawiki yaatzika-waitaitiro.”

Kimitariri ootamintotsi

¹⁴“Aririka osaiki nampitsi tonkaariki, okoñaatzi maaroni aririka ootyaa tsitini-paiti, ti omaña nampitsi. Tima kitainka-takotaniri pinatzii, awiroka yomitaa-najirini maaroni atziri, airo pimanimo-tziri okaratzi piyotanajiri. ¹⁵Ari okimitari aajatzi, aririka oishiri ootamintotsi, ti antatakotiri. Tima owakotziri jinoki inkitainka-takotan-tyaari ikaratzi saikatsiri pankotsiki. ¹⁶Ari pinkanta-najyaari awiroka, pisaika-yitanaji kamiitha iñaantyaamiri pishininka-payi okamiithatzi okaratzi pantayi-tanajiri. Irootaki impinkatha-tanta-jyaariri irirori Asitairi Inkiti-satzi.”

Ikinkitha-takotziro Jesús Ikantakaan-taitsiri

¹⁷“Airo pikinkithasiri-tasita nopokatzi nowashaanta-kayimiro Ikantakaan-taitsiri, airo nowashaanta-kayimiro aajatzi

^h 5.6 amina-mina-tzirori inkamiitha-siriti = iriitaki osiyariri ayimaniintziri imiri aajatzi itashi ikowa-pirotaji inkamiitha-siritati.

ikinkitha-takotakiri pairani Kamantan-tzinkari. Apatziro nopoki nomonkara-takaa-yitajyaaro okaratzí ikinkitha-takoi-takiri pairani. ¹⁸Omapiro onthonkajyaa kipatsi aajatzi inkiti, airotzimaita awisasita Ikantakaan-taitsiri irojatzí omonkara-tanta-kyaari maaroni. ⁱ ¹⁹Airorika pithotyiro Ikantakaan-taitsiri, airorika pikaman-tajiri pishininka inkiman-tajyaarori irirori, airo panintaajaro ipinkathari-wintantaji Inkiti-satzi. Iriima matakirori ithotyiro iyomitaan-tajiro, iriitaki iriipirottaatsini tsika impinkathari-wintantaji Inkiti-satzi. ²⁰¿Pisiyakaan-tzima kamiitha-siri ikanta Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri? Airorika panaajiri awiroka pinkamiitha-siritaji, airo piñaajiro ipinkathari-wintantaji Inkiti-satzi.”

Ikinkitha-takotziro Jesús kisaantsi

(Lc. 12.57-59)

²¹“Piyojii-tziro awiroka okaratzí ikantai-takiriri pairani awaisatzitini, ikantai-tziri:

Airo piwamaantzi. Aririka piwamaantaki, aritaki iwasankitai-takimi awirori.

²²Iroka nokantzi naaka: Airo pikishiri pishininka, iwasankitai-tzimi = kari. Airo pikanta-waitziri: ‘Ti piyowaiti awiroka.’ Aritaki iwasankitai-takimi pinkatharintsiki. Ti onkamiithati pinkisa-niinta-waitiri pishininka piitamasontzi-waitiri, patsipitaro = kari pintaajyaa sarinkawiniki.^j

²³Tima paapiintziri pipira pasitakaari Pawa pimpomi-tiniri, iro kantacha aririka pinkinkithasiri-tapaakiro tzimatsi kisanitzimiri pishininka, ²⁴pookanakiri pipira pasitakaariri, pijatasitiri kisakimiri. Pinkantairi: ‘Ashininká, thami aakamiithata-wakaajyaa.’ Aririka paapatyaa-wakaajyaa, pimpiyi pomitai-rontsiki, pimpomi-tapajiniri Pawa pasitakaariri pipira. ²⁵Tzimatsi-rika kishimini, piñaatyiri yaanakimi pinkatharintsiki, pintharo-wakoti awotsiki, pinkantiri: ‘Airo pikisawaita, thami aakamiithata-wakaajyaa.’ Tima aririka yariita-kaakyaami pinkatharintsiki, inkantakiri impiratani: ‘Paanakiri yoka.’ Aritaki yaitanakimi yasitakoitimi. ²⁶Airorika pipinata-sitari ikaratzí ikowakotakimiri, airo yoimisitowa-kaantajimi. Omapiro.”

Ikinkitha-takotziro Jesús mayimpi-taantsi

²⁷“Piyotziro awirokaiti ikantakaan-taitakiri pairani, ikantaitzi:

Airo pimayimpitzi.

²⁸Iroka nokantzi naaka: Aririka piñiuro kooya, ompoña ayimawaitimi piniwi-siri-tyaaro, pimayimpi-siri-takiro. ²⁹Iroka nosiyakaan-timiro.

ⁱ 5.18 Ikantakaan-taitsiri = jota, tilde = yanini-payi sankinarintsi

^j 5.22,23,47 pishininka = pirintzi, pitsiro

Iroorika pokipiro kaaripirota-kayimiri, piwashaantajiro, pinkimi-takaan-tiro pinkitho-ryaatiyiro, piroki. Tima ti pininti patsipi-tajyaaro sarinkawini onkanta-kaantiro poki, tima irootaki kamiitha-tatsi pisaikapityaakitaji. ³⁰Iroorika pakopiro kaaripirota-kayimiri, piwashaantajiro, pinkimitaan-tairo pinchika-tyiromi pako, pookiro. Tima ti pininti patsipi-tajyaaro sarinkawini okantakaan-tziro pako, tima irootaki kamiitha-tatsi pisaikaponthokitai.

Ikinkitha-takotziro Jesús ookawakaantsi

³¹“Ikantaitaki aajatzi pairani:

Aririka yookawa-kaityaa, ontzimatyii impaitiri tsika osankinatakotata yooka-wakaan-tyaari.

³²Iroka nokantzi naaka. Kaaripiro-siritaki ikaratzi ookasitarori iina, irooma iñi-ro-rika omayimpitaki kantacha yookiro. Aririka aawitajyaa iroori pasini oimi, omayimpi-tzimo-takiri itawitari oimintari. Ari inkanta-tyaari aajironi, mayimpitaki irirori.”

Ikinkitha-takotziri Jesús pairyaa-siwai-tariri Pawa

³³“Piyojii-tziro ikantai-takiriri pairani awaisatzitini:

Airo pipairyaa-siwaitari Pawa.

Tima aririka ontzimi pinkasiya-kairiri Pawa, ontzimatyii pimonkara-tiniri.

³⁴Iroka nokantzi naaka: Ti onkamiithati pimpairyaa-siwai-tyaari Pawa pimatant-tyaarori pikanta-yitziri. Airo pipairyaa-siwaitaro inkiti, tima ari isaikiri Pawa anta. ³⁵Airo pipairyaa-waitziro kipatsi, tima iriitaki asitaro Pawa, irootaki ikatziya-chinti-tanta-piintari. Airo pipairyaa-siwaitaro Aapatyaawini, tima aritaki ipinkathari-wintantaji Pinkathari-pirori.

³⁶Airo pipairyaa-siwaitaro piito, pinkanti: ‘Airorika nomatziro nokantziri, inthatzinkai-tinano noito.’ Tima ti awiroka matironi pishooka-kairo pipai, ipoñaa pinkisaisitakaajiro. ³⁷Airo pamatawi-tantzi. Omapiro-rika pantiro pikanta-yitziri, pinkanti: ‘Jii, nomatiro.’ Airorika pantziro, pinkanti: ‘Airo nomatziro.’ Tima ti onkamiithati pishikiyiro piñaani.”

Okantakota kisaniintaantsi

(Lc. 6.27-36)

³⁸“Piyojii-tziro awiroka ikantai-takiri pairani:

Aririka pinkitho-ryiitiri irooki pasini atziri, okamiithatzi inkisakowintai-tyaari, inkitho-ryiitai-timiro poki awiroka.

Aririka pinkiryaa-kotiri pasini atziri, okamiithatzi inkisakowintai-tyaari ikiryakoitimi awiroka.

³⁹Iroka nokantzi naaka. Ti onkamiithati pimpiya-tyaari kisaniintzimiri. Aririka impasaitimi kashita-poroni, pisinitiniri imonti-porotimi

impasatimi. ⁴⁰Aririka yaitimi pinkatharintsiki ininti yaapithai-timiro pithaari, pisinitiniri yaanakiro aajatzi piwiwiryakota-piintari. ⁴¹Aririka impirai-tyaami paanakiro owaararonsi pookiro niyaanki awotsi, paanakiro owaararonsi panaakairo tsika ikantai-takimi pookiromi.^k ⁴²Aririka inkantaitimi: ‘Pimpina,’ okamiithatzi pimpiri. Aririka inkantaitimi: ‘Pimpawakina, ari noipyaajimi,’ okamiithatzi pimpiri airo pithañaa-pithatari.

Okantakota itakoitari kisaniantantsiri

⁴³Piyojii-tziro awiroka ikantaitaki pairani:

Pintakota-jyaari pishininka. Iriima ikaratzi kishimiri, pinkishiri irirori. ⁴⁴Iroka nokantzi naaka: ‘Pintako-tyaari kishimiri. Pamana-kotairi maaroni inisironka-tanta-jyaariri Pawa. Airo pipiyatari kisaniantzimiri, paakamiitha-tairi.’ ⁴⁵Irootaki ikowa-kayi-takiriri itomiya-taari Asitairi Inkiti-satzi. Tima iriitaki owitsika-kiriri ooryaatsiri kitaityaa-kotziriri maaroni atziri: kamiitha-siriri, aajatzi kaari-piro-siriri. Irijatzi owitsika-kirori inkani, iwaryiiniri maaroni atziri: tampatzika-siriri aajatzi kowiinka-siriri. ⁴⁶Apatziro-rika pitakotari ikaratzi otakotamiri awiroka, ¿pisiyakaantzi aritaki impinataimi Pawa? Tima airo, irootaki yanta-piintakiri sintsiwintziriri atziri impinatiri iriitaki yasitakai-yaari iwinkathariti wirakocha. ⁴⁷Apatziro-rika piwitha-tapaa-kyaari pishininka, ¿aminaasi-waitaantsi iroka? Tima irootaki imata-piintakiri pasini-satzi atziri. ⁴⁸Pinkamiitha-siri-yitaji awiroka, pisiyako-tajyaari Asitairi Pawa, omapiro ikamiitha-siritaki irirori.”

Ikinkitha-takotziri Jesús opasitan-tachari

6 ¹“Piwashaantajiro piwapyii-motari atziri-payi pikamiithasiri-taimi. Aikiro-rika pijatakaa-tyiuro, tikatsi impinata-jimiri Asitairi Inkiti-satzi. ²Aririka pimpassi-tantyyaa, airo pikanta-kanta-waitzi: ‘Nopasantanka naaka.’ Apatziro ikanta-kanta-waitzi owapyiimo-tantaniri tsika yapatota-piintaita aajatzi tsika ikinaita-piintzi, irootaki impinka-thaitan-tyaariri irirori. Tzimaki pinkatha-matsi-takiriri irirori. ³Aririka pimpassi-tyaari awiroka asinonkai-nkari, airo pikanta-kanta-waitzi,^l ⁴omanani-kiini onkantyyaa pipasitan-takari. Apatziro iyotzi Pawa, tima iriitaki pinatajimini.”

Iyomitaantziro Jesús amanaantsi

(Lc. 11.2-4)

⁵“Aririka pamaniri Pawa, airo pisiyakotari kantasiwairintzi. Tima inkatziya-piinta irirori yapatota-piintaita aajatzi niyaankiniki nampitsi

^k 5.41 niyaanki awotsi = 1 milla; panaakairo ikantawi-takamira = 2 milla.

^l 6.3 Pisiyakaantiro ti oyotimi pampati tsika opaita antziri pakopiro

ĩñaantyaariri ishininka-payi. Tzimaki pinkatha-matsi-takiriri irirori. Omapiro. ⁶Irooma awiroka aririka pamani, pasitakotyaa piwankoki pinkowa-kotiri Asitairi tsipata-kamiri. Iriitaki ñiimini apaniroini, aritaki inisironka-takyaami, iriitaki pinatajimini.

⁷Aririka pamani, airo papii-pii-tziro okaratzi pikantakiri. Apatziro yapii-pii-tziro pasini-satzi atziri. ĩñaajaantzi yapii-yapii-tziro ikantakiri aritaki inkimakiri Pawa. ⁸Paamawintyaa pisiyakotari = kari awiroka. Tima tikira pinkowa-kotiriita Asitairi kowityii-motamiri, iyotzita-waitakaro irirori okaratzi kowityii-motamiri. ⁹Iroka pinkanti pamana-piinti awiroka:

Asitanarí, nampitarori inkitiki,
Tasorintsi onatzii piwairo awiroka.

¹⁰Pimpinkathari-wintajina naaka.

Pantakainaro aka kipatsiki okaratzi pininta-kainari awiroka,
Pinkimi-takaan-tajinari inkiti-wiri, pantakairi irirori maaroni
pininta-kairiri awiroka.

¹¹Pimpa-piintina kowityii-motanari noyaari.^m

¹²Pimpyaako-tajinaro nokaaripiro-siri-waitaki,
Tima nomatakiro naaka, nopyaako-tajiri ikaratzi
owaaripiro-siri-tanari.

¹³Airo pisinitana ĩñaantai-tyaana, inintaiti yanta-kayi-tinero kaari-pirori.
Tima pasi piwajiro pimpinkathari-wintantaji awiroka.
Ari pikanta-jitatziro otzimimo-tzimi pisintsinka, aajatzi
piwaniinkaro. Aritaki okantari.

¹⁴Aririka paripiro-tajyaari ikaratzi kishimiri, aritaki yaripiro-taimi awiroka Asitairi Inkiti-satzi. ¹⁵Irooma airorika paripiro-tari ikaratzi kishimiri, tima airo yaripiro-taami awiroka Asitairi.”

Ikinkitha-takotziro Jesús tziwintaantsi

¹⁶“Aririka pintziwintyaa pisirita-kotyaa Pawa, airo pikanta-kanta-waitzi: ‘Notziwinta-tyaari Pawa.’ Paamaiyaa pisiyari = kari awiroka kantasiwaitsinkari. Itziwinta-piintawita irirori mantsiya ikantayita, irootaki iyoitan-tariri itziwintatyaa. Tzimaki pinkatha-matsi-takiriri irirori. Omapiro. ¹⁷Irooma awiroka aririka pintziwin-tyaari Pawa, pinkiwa-porotyaa, pinkisityaa kamiitha, ¹⁸airo iyotantaitami pitziwintatyaa. Apatziro iyotimi Asitairi Inkiti-satzi, tima iriitaki pinatajimini.”

Ikinkitha-takotziro Jesús inkiti-sato owaararontsi

(Lc. 12.32-34)

¹⁹“Airo pashaaranta-siwaita aka kipatsiki, oshiki opirikitanaki, ompowanaki, tima tzimatsi oshiki kosintzi aka. ²⁰iro kamiitha-tatsi

^m 6.11 noyaari = pan

pantayi-tairo pisaikan-tajyaari kamiitha inkitiki. Irootaki kimitajyaaroni pashaarantaa-tyiiaami inkitiki tsika ti opiriniki-tapaji, opowani-tapaji aajatzi, tima ti intzimapaji kosintzi anta. ²¹Tima tsika-rika piwaa-rantaka, aritaki pisirita-piinta-jyaaro.”

Ikinkitha-takotziro Jesús ootamintotsi

(Lc. 11.33-36)

²²“Irootaki oki osiyariri ootamintotsi awathaki. Kamiitha-rika okanta poki, piñaantaro kamiitha, okimiwai-takaro pinkoñiityaa-kotatyiimi.”ⁿ

²³Tirika ampantyaaro poki, airo piñaantaro kamiitha, okimiwai-takaro pintsitini-kitako-tatyiimi.”^o

Ikinkitha-takotziro Jesús owaararontsi

(Lc. 16.13)

²⁴“Tikatsi matironi yantawai-tiniri apiti opiratan-tachari. Tima aparoni ininta-piroti imonkara-tiniri ompira-tantachari, iriima pasini inkisaniinta-nakiri. Ari okantari aajatzi: Tikatsi matironi yantiniri Pawa inintziri irirori, aririka inkinkithasiri-takotai-tyaaro awaararontsi onkimiwai-tanakyaaaro iroomi ompiratyaarini.”

Ikinkitha-takotziro Jesús kantzimo-siri-taantsi

(Lc. 12.22-31)

²⁵“Pinkimi nonkanti: Airo okantzimo-siri-waitami pinkanti: ‘¿Paitama noyaari, opaitama niriri, opaitama nonkithaa-tyaari?’ Tima tzimatsi ankinkithasirita-piintajiri, irootaki kowapiro-tachari, anairo okaratzi awayita-piintari, aajatzi akithaayita-piintari. ²⁶Thami ankinkisiryaa-takotiri tsimiri-payi. Ti impankitiro iyaari, ti iwitsiki iwanko iwantyaarori iwankiri. Iro kantacha, Pawa opapiintziriri okaratzi iwayitari. ¿Tima intako-piro-tyaami awirokaiti Pawa? ²⁷Aikiro-rika pijatakaa-tyiuro onkantzimo-siri-waityaami ¿arima pinkantakiro piwawi-niinta-wairo pisarintsiti? ²⁸Thami ankinkithasiri-takotiro incha-tyaaki-payi, ti añiuro antawaiti, ti ontyaawintyaa onkithaa-tyaari. Titzimaita onkantzimo-siri-waityaaro, onkanti: ‘¿Opaitama nonkithaa-tyaari?’”^p ²⁹Owaniinka kamiitha, anairi iwaniinkata Salomón, pinkathari-tatsiri pairani. ³⁰Tima iriitaki Pawa owaniinka-tzirori. Okantawita kapichiini añawitaro owaniinkata-painta, iro osamani

ⁿ 6.22 Siyaka-winta-chari okitsi kamiithari, iriitaki atziri pimantaniri (kaari masitha-tatsiri), iriitaki ñajironi inkimatha-tairo okaratzi yantakairiri Pawa, tima isaikanaatzi okitainkatzi ^o 6.23 Siyaka-winta-chari aiorika apantaro oki, iriitaki atziri masithari kaari kimatha-tironi okaratzi yanta-kayiriri Pawa, tima isaikatzii otsitini-kitzi
^p 6.28 incha-tyaaki-payi = lirio

tikatsi apantyaaroni aririka onkama-tyaa-tanaki, inchikai-takiro, intayii-takiro. ¿Airoma ikimpoyaa-wintzimi awiroka Pawa? Aritaki, airo pikiso-siritzi. ³¹Aritapaaki okantzimo-siri-waitami, pikantzi: ‘¿Paitama noyaari, opaitama niriri, opaitama nonkithaa-tyaari?’ ³²Apatziro okantzimo-siri-waitari pasini-satzi-payi. Irooma awirokaiti, iyotakotzimiro Asitairi Inkiti-satzi opaita-rika kowityii-motamiri. ³³Tima irootaki kowapiro-tachari impinkathari-wintajimi Pawa, iwamiitha-siritaimi aajatzi, aritaki impayita-jimiro okaratzi kowityii-motamiri.

³⁴Aritaki okantari, airo okantzimo-siri-waitami opaita-rika awishimotimini onkitaaita-manaji, aritaki piñaakiro. Tima maaroni kitaitiriki-payi piñaapiintakiro okaratzi kantzimo-siri-yitamiri.”

Ikinkithata-kotziro Jesús mishakowintaantsi

(Lc. 6.37-38,41-42)

7 ¹“Ti onkamiithati pimishakowintanti, paamaiyaa imishakowintaitzimi = kari awiroka. ²Aririka pinkanta-kotiri pishininka, aritaki inkanta-kota-nakimi awiroka. Ontzimatyii paamaiyaa, otzimi-kari pantzi-motantani, imapiroi-tajimi = kari apaata impiyatai-tyaami. ³Tima osiyawaitakaro aririka ontyaa-kitimi antaro incha-pitoki pokiki, ¿kantachama paminiri pasini tyaakita-chari kapichiini irokiki? ⁴¿Kantachama pinkantiri: ‘Pimpoki naajimiro otyaa-kita-kimiri?’ Otyaaki-taikimi awiroka antaro incha-pitoki. ⁵Tima pisiyakari awiroka kantasiwaitinkari. Ontzimatyii pitawakyaaro awiroka paawairo antaro inchato otzikaa-kimiri pokiki, paminaji kamiitha paanta-jyaaniriri otyaakita-chari kapichiini.

⁶Ti impaitiri otsitzi okaratzi tasin-tsita-tsiri yasitari Pawa. Ti impaitiri aajatzi chancho okaratzi poriryaa-yitatsiri pinapirota-chari, ti iyoti inithaa-wainiti oshiki yoipatsi-waitiro yaatzika-waitakiro. Ti impaita-tyiiri inintawitari, oshiki inkatsimati, aritaki yatsikantaki.”^q

Ikinkithata-kotziri Jesús amana-pirotziriri Pawa

(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷“Pikamiti, pamina-minatai aajatzi, aritaki impaita-jimiro pinintziri. Pisiyakaantiro aririka pariityaa pankotsiki, pinkanta-paakiri asitarori: ‘Pasitaryiinaro piwanko.’ Aritaki yasitaryaa-kimiro

^q 7.6 Ikantai-tziri aka: “tasirin-tsita-tsiri yasitari Pawa” aajatzi “poriryaa-yitatsiri pinapirota-chari”, irootaki siyakaa-wintacha Kamiithari Ñaantsi tasin-tsita-tsiri. Tima irootaki iñaani Pawa osiyariri ikaratzi poriryaa-yitatsiri pinapirota-chari. Iriima otsitzi aajatzi chancho, iriitaki siyakaa-winta-chari ikaratzi kaari nintironi inkimisantairo Kamiithari Ñaantsi, oshiki ikisaniintakiri kamantantzirori. Tirika inintiro inkimisanti, airo yanta-waitaitsiri inkimisanti

iwanko. ⁸Tima aritaki impaitajiri kamitan-tatsiri. Inkarati amina-minataironi, aritaki iñaakai-tairi. Aririka inkantanti: ‘Pasitaryiinaro.’ Aritaki yasitaryaaitakiniri. ⁹Aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: ‘Apaá, pimpina noyaari.’ ¿Arima pimpakiri mapí? ¹⁰Aririka inkantimi: ‘Pimpina sima.’ ¿Arima pimpakiri maranki iyaari? ¹¹Tima piyotziro pitakotari awiroka pitomi-payi, kaari-piro-siri pinawita. Iriitaki mapirotzirori Asitairi Inkiti-satzi, itakotari maaroni amanayitairiri. ¹²Aririka pininti intakoi-tajyaami, pitawakyaaro awiroka pintakotantyyaa. Tima irootaki kanta-kota-chari Ikantakaan-taitani, irojatzí ikantakiri pairani Kamantan-tzinkari-payi.”

Ikinkithata-koitziro awotsi-manchaki

(Lc. 13.24)

¹³“Aririka pininti pinkyaa-pankotairi Pawa, pisiya-kayiro pimpampithata-tyiromi awotsi-manchaki. Tima tzimatsi pasini awotsipirori, kaari pomirintsita-chani inkinan-taityaaro. Tima oshiki pampithata-kirori, iriitaki asinonkaa-chani sarinka-winiki. ¹⁴Irooma awotsi-manchaki, ti ishikiti kinantyaaroni, iriitaki ariitaa-chani anta tsika irasi iwiro yañaaji.”

Ikinkithata-kotziri Jesús osiyawitariri kamantantatsiri

(Lc. 6.43-44)

¹⁵“Paamawinta-jiityaa awirokaiti yamatawitzimi = kari osiyawitariri Kamantan-tzinkari, isiyapaa-kyaari ipiraitari ti ikatsima-waiti. Iro kantacha kaari-piro-siriri inatzii, isiyakari owantaniri.^s ¹⁶Ontzimatyii ayotiiri kamiitha-rika okaratzi yantayitziri, irootaki ayotantyaari kamiitha-siriri inatzii. ¿Añiiroma chochoki iraitsiri onkitho-kitan-tyaaro owaato kitoochii? Tima ti. ¿Kantachama onkitho-kitan-tyaaro pasini chochoki-payi iroori? Tima airo.^t ¹⁷Iroorika inchato saankanata-tsiri oshooki, okitho-kitzi kamiitha. Irooma inchato karipirori, ti ampantyaaro okithoti. ¹⁸Tima maaroni inchato saankanata-tsiri oshooki, ti onkaaripiroti okithoki. Ari okantari aajatzi inchato sampiya-sita-tsiri osi, ti onkamiithati okithoki. ¹⁹Tima intowaitatyiiro inchato kaari kithokita-tsini kamiitha, yaitziro intayiiro. ²⁰Aritaki piyojiita-wakiri awiroka-payi amatawiriri aririka piñaayitakiro okaratzi yantayitiri.”

Ikinkithata-kotziri Jesús oyotako-pirotairiri

(Lc. 13.25-27)

²¹“Tzimawitacha oshiki kantanari: ‘Nowinkathariti pinatzii awiroka, nopinkathatzimi.’ Airotzimaita ikyaaji inkitiki tsika ipinkathari-

^r 7.9 noyaari = pan ^s 7.15 ipiraitari ti ikatsima-waiti = oisha = oveja; owantaniri = lobo ^t 7.16 chochoki iraitsiri = uva; chochoki-payi = higo

wintantai Pawa. Apatziro inkyaaaji ikaratzi antanajirori inintziri Asitanari Inkiti-satzi. ²² Apaata aririka namina-kotajiri maaroni yantayitakiri, tzimayitatsi kantayita-jinani: ‘Nowinkathariti, nopairyaa-kimiro piwairo nokinkithata-kotzimi. Nopairyaaakimi nisita-kota-kayiri isakasiritantari piyari. Ari nokimita-jiriri aajatzi noshininka-payi, oshiki notasonka-winta-yitaki nopairyiiniri piwairo.’ ²³ Nonkan-tzimaityaari naaka: ‘Ti noyotimi. Pijati intyaatsikaini, omapiro pikaaripro-siritaki.’”

Ikinkithata-koitziri apiti owitsika-tsiri iwanko

(Lc. 6.46-49)

²⁴ “Pinkimi. Aririka pinkinkithasiritiro maaroni nokanta-kimiri, aririka pinkimisanta-najiro maaroni, ari okamiithatzi. Irootaki piyota-nityaari. Pisiyaari witsika-tsiri iwanko okiraawiro-pathatzi kipatsi. ²⁵ Oparyaa-witaka antaroiti inkani, amaraaniwitaka. Antaro otampyaa-witaka, ookanta-witapaakaro pankotsi, ti aawyiuro. Tima owatzika-pirotyaa kamiitha okiraawiro-pathataki kipatsi. ²⁶ Ari okimitari aajatzi aiorika pikinkithasiritziro okaratzi nokanta-yitakimiri, aiorika pinkimisanta-najiro, airo piyota-nita. Pisiya-kotakari witsika-tsiri iwanko impaniki-pathatzi. ²⁷ Okanta oparyaa-paaki inkani, amaranita-paaki. Ari otampyaa-paaki, ookanta-paakaro pankotsi, tyaanaki. Ti iñitajiro.”

²⁸ Irootaki iyomita-kiriri Jesús ikaratzi apatowinta-kariri. Okiryaaantzi ikantajiita atziri-payi ikimiri. ²⁹ Tima ti omaña isintsinka iyomitaantzi, yanairi iyomitaantzi Yomitaan-taniri-payi.

Yisita-kota-kaitziri omatziri pathaa-rontsi

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

8 ¹ Ikanta yoirinkajaro Jesús ikinkithatakira tonkaariki, iyaatajiri oshiki atziri. ² Ari ipoka-sitakiri omatziri pathaa-rontsi, ityirowa-sita-paakari, ikantapaakiri: “Pinkatharí, pinintzi-rika, aritaki onkantaki pisita-kota-kaajina.” ³ Irootaki yakotan-tanakari Jesús, itzinkakiri kapichiini, ikantziri: “Nonintzi, pisita-kotaji.” Isitanaki ipathaa-waiwita. ⁴ Ikantawita-waari Jesús pathaa-waiwita-chari: “Airo pikamanta-kotana. Apatziro piwanakiro pijata-sitiri Ompira-tasorintsitaari, pimatantyaarori Ikantakaantani pairani Moisés, paanakiniri Pawa pasitakaariri pipira, irootaki iyotantai-tyaari isita-kotajimi.”

Yisita-kota-kaajiri Jesús impiratani wirakocha jiwatziriri owayiri-payi

(Lc. 7.1-10)

⁵ Ikanta yawisanaki Jesús, arijiitaka nampitsiki Capernaum. Ari ipokaki ijiwari iwayiriti wirakocha iñiiri Jesús, ⁶ ikantapaakiri: “Nowinkatharít, tzimatsi naaka nompiratani nowankoki, omapiro imantsiyataki, kisoporokitaki.” ⁷ Ari yakanakiri ikantziri: “Aritaki nojataki

nowawisaakotajiri.”⁸ Ikantanaki irirori: “Oshiki nopinkathatakimi awiroka, tima tikatsi miraawintyaanani naaka, airo okantzi pinkyaa-wankotina. Apatziro nonintzi pinkanta-kaantiri yisita-kotai, aritaki omatakyaa pinkantiri.”⁹ Tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi aajatzi owayiri-payi nompiratari naaka. Aririka nonkantiri: ‘Pijati,’ aritaki ijataki. Aririka nonkanti pasini: ‘Pimpoki,’ aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nompiratani: ‘Pantiro iroka,’ imatziro yantziro.”¹⁰ Okiryaaantzi ikantanaka Jesús ikimakiri ikantaki ijiwariti owayiri. Ikantanakiri ikaratzi oyaatakiriri: “Iriitaki matakirori yoka ikimisantzi, tima aka inampiitiki Israel-iiti tikira noñi aparoni siyaarini. Omapiro.¹¹ Pinkimi, aririka impinkathari-wintantai Inkiti-satzi, aritaki intzimaki oshiki pasini-satzi poñaachani pasiniki nampitsi, yanintaajyaa isaikakaajiri awaisatziitini Abraham, Isaac aajatzi Jacob.”¹² Airotzimaita itzima-pirotaji ashininka saikaatsini anta. Iriitaki inintawitaitari impinkathari-wintairi maaroni anta, tima oshiki ipiyathataka, irootaki yookanta-jyaariri otsitini-kitaki. Ari irawaita-jyaari, yatsikai-kiwaitajyaa inkimaatsitajyaa.”¹³ Ipthokasita-naari ijiwariti owayiri, ikantziro: “Pimpiyi piwankoki. Pimatakiro pikimisantzi awiroka, irootaki yisita-kotan-tajyaari pimpiratani.” Apathakiro yisita-kotanaki impiratani iwankoki.

Yisita-kota-kaajiro Jesús irayiro Pedro
(*Mr. 1.29-34; Lc. 4.38-41*)

¹⁴Ikanta ikinanaki Jesús iwankoki Pedro. iñaapaa-tziro irayiro onaryaaka, omatatziro okatsirinkawaitsi. ¹⁵Itzinka-paakiro kapichiini irakoki, isita-kotanaki. Piriintanaka, aminayita-wakiniri ompaita opawakiriri.

Isitakotakaaki Jesús oshiki mantsiyayitatsiri

¹⁶Okanta otsitiniityaanaki, yamaita-paakiniri oshiki yaayiri piyari. Yisita-kota-kaayitairi ikisatha-yitakiri iwiyariti. Yisita-kota-kaaki aajatzi ikaratzi mantsiyayita-tsiri. ¹⁷Ari omonkaratari ikamantantakiri pairani Kamantan-tzinkari Isafas, ikantaki:

Iriitaki aanakiro amantsiyari,
Irijatzi aanakiro okaratzi akimaatsi-yitari.

Nintawitachari iyaatiri Jesús
(*Lc. 9.57-62*)

¹⁸Ikanta iñaakiri Jesús ishiki-pirota-paaki atziri apato-tawintariri, ikantanakiri iyomitaani: “Thami amontyaaji intatzikironta.”

^u **8.8** Yoka ijiwari iwayiriti wirakocho, kaari Judá-iti, pasini-satzi atziri inatzii. Pairani ti inkyyaa-wankotiri Judá-iti pasini-satzi kaari ishininkatyyaa.

¹⁹Ikantawita-waari Yomitaan-taniri: “Yomitaanarí, nonintzi noyaata-nakimi tsika pinkinayiti awiroka.” ²⁰Yakanaki Jesús, ikantziri: “Tzimatsi imoro kowincha imaanta-piintari, aajatzi ikimita tsimiri-payi tzimatsi imayiro. Iriima yoka Itomi Atziri ti ontzimi iwanko imaanta-piintyaari irirori.” ²¹Ari ikantanaki iyomitaani: “Yomitaanarí, noninta-witaka naaka noyaata-nakimi, airotzimaíta iroñaaka, nonintatzii noñiíro nonkitata-najiri asitanari, aripaiti noyaatimi.” ²²Ikantanaki Jesús: “Piyaatina. Tima inkarati kamasirita-tsiri, aritaki inkitatairi irirori kaminkari-payi.”

Imairintziro Jesús tampyaa

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³Ari ititanaka Jesús pitotsiki, itsipatakari iyomitaani-payi. ²⁴Ikanta imontyaa-kotanaka, maanaki Jesús pitotsiki. Iro iwiraako-witaka niyankyaaki, omapokakiri iyomitaani-payi antaro tampyaa, otitapaaka nijaa pitotsiki otamaakata-nakira inkaari. ²⁵Ijata-sitai-takiri Jesús, iwakiryii-paakiri, ikantai-tziri: “¡Yomitaanarí, ampiinkatyii! ¡Piwawisaa-kotajina!” ²⁶Ikantanakiri irirori: “¿Paitama pitharowantari? ¿Tikirama pikimisanta-pirotzii?” Piriintanaka, imairintakiro tampyaa aajatzi otamakaan inkaari, awisanaki, mairyaatanaji kamiitha. ²⁷Okiryaaantzi ikantawinta-nakari Jesús, antaro ipinkathata-nakiri, ikanta-wakaa-jiita: “¿paitama atzirita-tsiri yoka? Imairintziro tampyaa, aajatzi inkaari.”

Gadara-satzi yaakiri piyari

(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸Arijiitaka intatzikiro, aatakota-paaki nampitsiki ipaitai-tziri Gadara. Ari isiya-sita-wakari apiti atziri yaakiri piyari ipoñaakaro kitataari-masiki. Katsima ikantakaakari piyari, oshiki itharowakaitari, ti onkanti inkinaiti anta. ²⁹Ikaimaa-pirotatzii ikantzi: “¡Jesús, Itomi Pawá! ¿Piwasankita-tyiinama tikirata omonkaratyaata? ¿Tsikama nokanta-kimika awiroka?” ³⁰Ari isimokawaijiitzi oshiki chancho anta. ³¹Naawaitanaki iwiyariti, ikantzi: “Aririka pisita-kota-kaajiri naaka, pintyaantina ipiyotaka chancho.” ³²Ikantzi Jesús: “¡Pijati piyarí!” Jatanaki piyari-payi chanchoki, isaikantapaakiri, irootaki isiyanta-nakari impiritaki, mitaajiita-paaka maaroni inkaariki, apirotaka ipiinkaki. ³³Ikanta iñaakiro aamaako-wintariri chancho okaratzi kantain-chari, siyanaka nampitsiki, ikamanta-paakiri maaroni atziri okaratzi iñaakiri. ³⁴Irootaki iyatanta-nakariri atziri-payi, iñaapaakiri Jesús, ikantapaakiri: “Ti noninti pisaiki nonampiki, pamini tsika pinkini.”

Yisita-kota-kaajiri Jesús kisoporokiri

(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

9 ¹Ikanta ititanaaro Jesús pitotsiki, imontyaaaja inampiki. ²Ari yamaita-kiniri kisoporokiri, yanatakoi-takiri inaryaa-mintoki.

Iyosirita-wakiri Jesús ikaratzi anata-kota-kiriri oshiki yawintaa-paakari, iñaanata-wakiri mantsiyari, ikantziri: “Pinkimo-siriwintyaa ashininká, tima impyaakoi-takimiro pikaaripiro-siri-witaka.” ³Kimawaki Yomitaan-taniri-payi, ikanta-siritanaki: “Ithainka-tasorintsitatzii yoka.” ⁴Yotaki Jesús tsika ikanta-siritzi, isampita-nakiri, ikantziri: “¿Opaita pikaaripiro-siritantari? ⁵¿Tima onkamiithati nonkanti: ‘Ipyaakoi-tajimiro pikaaripiro-siri-witaka?’ ⁶¿Irooma pinintzi nonkantiri: ‘Pinkatziyi, pijatai?’ ⁷Iroñaaka piyotiri Itomi Atziri otzimi-motziri isintsinka aka kipatsiki, aritaki impyaakotairi kaaripiro-siri-witachari.” Ipithoka-sita-nakari kisoporokiri, ikantziri: “Pinkatziyi, paanajiro pinaryaa-minto, pijatai piwankoki.” ⁸Ari ikatziyanaja mantsiya-witachari, jataji iwankoki. ⁹Tima iñaakiri maaroni piyotain-chari, okiryantzi ikantajiitanaka iñaawajiri ijataji. Ikantajiitanaki: “Imapirota-tziiro Pawa, iriitaki matakirori otzimi-motan-tariri itasorinka yoka atziri.”

Yamiñaitanakiri Mateo
(*Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32*)

⁹Ikanta yawisanaki Jesús, irojatzi iñaanta-paariri Mateo, iriitaki yoka sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki. Ikantapajiri: “Piyaatina.” Ari ikatziyanaka Mateo iyaatanakiri. ¹⁰Ariitaka iwankoki Mateo iwakaiyaari Jesús, ari itsipatakariri iyomitaani-payi. Tima oshiki sintsiwintan-tatsiri yamaitiri kiriiki jatanain-tsiri, ijatzitaka aajatzi oshiki antayitzirori kaari-pirori. Ari ikaratzi itsipajiitakari Jesús. ¹¹Ikanta iñaakiri Nasitantaniri, ikaimakiri iyomitaani Jesús, isampitakiri, ikantziri: “¿Paitama itsipantan-tariri Jesús sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki aajatzi antayitzirori kaari-pirori? Ti onkamiithati.” ¹²Ikimaki irirori Jesús, ikantzi: “Aririka imantsiyati atziri ipoka-sitziri aawintan-tzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikatsi ininti irirori. ¹³Ontzimatyii pinkinkithasiritiro Ikantakaantani Pawa, kantatsiri:

Ti apatziro nonintzi pamayitajina patsipita-kaani.

Iro nokowa-pirotajiri pinisironkatairi pishininka.

Tima ti nompoka-sitiri ikimita-kaantai-tziri kamiitha-siriri inawita, nopoka-sita-tziiri kaari-piro-siriri nonkaima-siritajiri iwashaantairo kaari-pirori.”

Ikinkithata-kotziro Jesús itziwintaita
(*Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39*)

¹⁴Ari ipokajiitaki iyomitaani Juan, isampita-paakiri Jesús, ikantziri: “¿Ipaitama kaari itziwintanta piyomitaani? Tima nontziwinta-piintyaa naaka, ari ikimi-tzitari iyomitaani Nasitantaniri.” ¹⁵Ari yakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Aririka ajati aawakaan-tsiki, ¿arima awasirita-paakyaa? Aryaajaini apaata, aririka yaitakiri iimintaitari, aripaiti intziwintaityaa.

¹⁶Tima aparoni paisatori ikithaataitari, aririkami iwapatankai-tantyaaro owakirari manthakintsi, aritaki osaraa-pirotanaki aririka ampithata-nakyaaw owakirari manthakintsi. ¹⁷Ari okimitari aajatzi, ti inkanta-pirotayaa paisatori misinantsi-naki iwantai-tyaari airyaari iraitsiri. Aririka iwantai-tyaari, aritaki isanaryaanaki, aparata-siwaitakyaaw iraitsiri aajatzi misinantsi-naki. Iriitaki kamiithatatsi owakirari misinantsi-naki iwantai-tyaari, apitiro inithaa-wakaa airo oyaaripirota-wakaa.”

Irisinto Jairo aajatzi kooya mantsiyatatsiri
(*Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56*)

¹⁸Ikinkithawai-minthaitzi Jesús, ariitapaaka ijiwariti Judá-iti, ityiirowa-paaka impinkathata-paakiri, ikantziri: “Kamaki nosinto, irootaki nopokantari pijati nowankoki pantanta-jyaaro kapichiini pako, añaaajiita.” ¹⁹Ari ijatanaki Jesús, aajatzi iyomitaani-payi, iyaatanakiri. ²⁰Ari opokapaaki kooya mantsiyata-tsiri, tima oshiki osarintsi asinonkaawaitaka, tzima-kotaki 12 osarintsi, okina-sita-paakiri itaapiiki Jesús, antakiro kapichiini opatziki iithaari. ²¹Okanta-siritzi: “Aririka notzinki-takiri kapichiini iithaari, aritaki nisita-kotaji.” ²²Ari ipithokasita-nakaro Jesús, ikantziro: “Kimosiri pinkanta-najyaa noshininka, irootaki isitakotaa-jimiri pawintaajana.” Apatha-kiro isitanaki omantsiyari kooya. ²³Ikanta yariita-paaka Jesús iwankoki ijiwariti Judá-iti, iñaapaa-tziiri showiriwintzirori kamaintsiri, oshiki atziri akiwai-nkataan-chari iraaajiita. ²⁴Ikantapaakiri: “Pishikajiiti, ti onkami piraako-jiitakari, omakoryaatzi.” Tima thainkaitakiri Jesús. ²⁵Imisitowa-paakiri maaroni, kyaapaaki Jesús, yairika-wakota-paakiro, piriintanaja iintsi. ²⁶Tira imanakoitanakiri Jesús, ikimakoi-tanakiri maaroni anta.

Yisita-kota-kaajiri Jesús apiti mawityaakiri

²⁷Ikanta yawisanaki Jesús, iyaatanakiri apiti mawityaakiri, ikantzi ikaimi: “¡Ikasiya-kaitani pinkatharini David, pinisironkata-jyaana!” ²⁸Irojatziri yariitan-tapaakari pankotsiki. Ipokapaaki okaakiini mawityaakiri, ari isampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Tima pawintaakana awiroka aritaki nomatakiro pinintziri?” Ikantajiitzi irirori: “Jii, ari pimatakiro Nowinkathariti.” ²⁹Akotanaki Jesús, itzinkakiri kapichiini irokiki, ikantziri: “Isita-kota-kaajimi pawintaana.” ³⁰Apatha-kiro yaminanaji kamiitha. Isintsi-thawita-waari, ikantziri: “Airo pikamanta-kotana nisita-kota-kaajimi.” ³¹Iro kantacha jaitijiitanaki yokapayi ikamantantanaki, ithonka ikimakoi-tanakiri Jesús anta.

Iñaawaita-kaajiri Jesús kisowaantiri

³²Ikanta yamaita-paakiniri Jesús yaayiri piyari, kisowaanti ikantaka. ³³Tima yisita-kota-kaawakiri Jesús yoka atziri, ñaawaitanaji,

imisitowainiri iwiyariti. Okiryaaantzi ikantanaka atziri-payi, ikanta-siri-jiitzi: “Tira añaaapiintiri ashininka-payi imatiro kimityaaroni yantakiri yoka.” ³⁴Iriima Nasitantaniri-payi, ikantajiitzi irirori: “Ipajiinkatyaari ijiwariti piyari yisita-kota-kaantariri yayiri.”

Sampai-nkataki pankirintsi

³⁵Tima ithonka yaniitakiro Jesús maaroni nampitsi, iyomitaan-tayitaki tsika yapatota-piintaita. Ikinkithata-piintakiro Kamiithari Ñaantsi, tsika okanta ipinkathari-wintantai. Yisita-kota-kaayitakiri maaroni, tikatsi aparoni mantsiyarintsi pomirintsitzi-motyaaarini. ³⁶Ikanta iñaakiri Jesús oshiki apatowinta-kariri, antaro itako-sirita-nakari, ikantanaki: “Omapiro yasinonkaayita yoka atziri-payi.

Ikimitakari ipiraitari airorika itzimi aamaako-wintyaarini.”^v
³⁷Aikiro ikantana-kitziiri iyomitaani-payi: “Isiyakaro yokapayi atziri osampai-nkatzi pankirintsi, titzimaita intzima-piroti atziri koyaaajironi.
³⁸Pamanairi awirokaiti Awinkathariti, intyaankiita oshiki jatasitirini atziri-payi, tima tzimatsi oshiki kimisantaa-tsini.”

Iyosiitaki Jesús 12 Tyaantariiti

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

10 ¹Ipoña*a* iyoyaaki Jesús 12 iyomitaani, ipajiinkakiri isintsinka. Imatanakiro irirori yisita-kota-kaayitziri maaroni kantasi-waita-chari imantsiyari aajatzi ikaratzi ikyaantasiritari piyari. ²Yoka ikaratzi 12 iyoyaakiri Jesús, iriyyitaki ipaitakiri Tyaantaariiti: Itanakarori Simón, ipaitakiri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés, iririntzi Pedro. Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipatakari Juan iririntzi. ³Ipoñaapaaka Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo sintsiwintan-tawita-chari yamaitiniri kiriiki, ipoñaapaaka Jacobo itomi Alfeo, Tadeo, ⁴ipoñaapaaka Simón, ipaitaitziri aajatzi Kisakotan-taniri. Ipoñaapaaka owiraanta-paakarori Judas Nampitsiwiri, iriitakira pithoka-sita-kariri Jesús.

Ityaantai-takiri karatain-tsiri 12

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵Ipoña*a* ityaankakiri Jesús karatatsiri 12, iyomitaa-yitawakiri, ikantziri: “Airo pikini isaiki pasini-satzi atziri, airo pikinanaki aajatzi inampiki Ositikii-toni-satzi. ⁶Apatziro pinkina-yitanaki inampiki Israel-iiti, osiyakariri ipiraitari ipyaawitaka. ⁷Aririka pijatanaki, iroka pinkanti pikamantanti: ‘Irootaintsi impinkathari-wintantaji Inkiti-satzi aka.’
⁸Pisita-kota-kaayitajiri mantsiyari, pañaakaa-yitairi kamatsiri, pisita-kota-kaajiri pathaa-waita-tsiri, aajatzi ikyaantasiritari piyari. Tim*a* Pawa

^v 9.36 ipiraitari = oisha

nisironkataami awirokaiti, ti ininta-kotimi. Irootaki pimatanaajiri awiroka airo pikowa-kotantzi, pinisironkatan-tajyaa. ⁹Airo paanaki nasiyita-chari piiriikiti,^w ¹⁰aajatzi piyaari awotsiki. Airo paanaki pasini pithaari, aajatzi pasini pinkyaan-tyaari piitziki, pikotzikiiri. Tikatsi pasini paanakiri. Tima inkantaiti:

Ipaitziri antawaita-tsiri iwariti.

¹¹Aririka pariitakyaa nampitsiki, paminapaaki aakamiithata-wakimini, iriitaki pisaiki-mota-paaki, irojatzi pawisan-takyaari pasiniki nampitsi.

¹²Aririka pariitakyaa pankotsiki, piwithatan-tapaakya. ¹³Aririka yaakamiithata-wakimi piwithata-paakari, aritaki isaikaji kamiitha. Airorika yaakamiithata-wakimi, aaminaa-sitaka piwitha-witapaakari.

¹⁴Airorika yaakamiithatzimi, airorika ikimisantzimi aajatzi, pawisa-pithatiri, pintika-najiro pipatsi-kitziti.^x ¹⁵Iriitaki imapiroiti apaata aririka yaminakoi-tairi maaroni yantayitakiri. Aritaki anaanakiro ikantai-takiri pairani Paamaarini-satzi aajatzi Katsimaarini-satzi. Omapiro.”

Inkimaatsitakaitaimi apaata

¹⁶“Notyaan-tzimira iroñaaka, pikimitakari ityaantai-tziri ipiraitari tsika ipiyota owantaniri. Iro kantacha, ontzimatyii pisiya-kotyaari awiroka-payi kokintzi maranki, pisiya-kotyaari aajatzi siro itsinampa-siri-waitzi.^y

¹⁷Paamaiyaa. Tima yaitatyiiimi jiwariki, impasawaitaitimi tsika yapatota-piintaita. ¹⁸Ompona yaitanakimi isaiki pinkathari-piroriki okantakaan-tziro pawintaajana. Ari pinkinkithata-koyita-jinari anta, inkimayitaji aajatzi pasini-satzi atziri-payi. ¹⁹Aririka piñaakiro yaitanakimi, airo pikanta-siri-waitzi: ‘¿Opaitama noñaawaita-paakiri?’ Tima tzimatsi iyosirita-kayi-mironi opaita piñaawaitiri. ²⁰Airo piyota-sitaro awiroka ompaityaa piñaawaitiri, iriitakira Tasorinkantsi poñaachari Asitamiriki yotakayi-mironi onkarati piñaawaitiri. ²¹Aritaki iñiitaki aakaantirini iririntzi iwa-kaantiri.

Aakaantirini itomi. Tzimatsi owa-kaantirini asitariri ikisaniinta-nakiri.

²²Oshiki kisaniintimini okantakaaro pikimisantaana. Iro kantacha, ikaratzi oijatanari yawintaajana, iriitaki awisakotaa-tsini.^z ²³Aririka inkisaniintai-tanakimi anta, pawisa-pithatiri. Tima tikira pinthotyiiro pijayiti inampiki Israel-iiti, piyapaaka yoka Itomi Atziri. Omapiro.

²⁴Tira iñiiti aparoni iyomitaai-tziri yanairi yomitairiri. Tira iñiiti aajatzi aparoni ompirataari yanairi ompiratariri impinka-thaitiri.

²⁵Apatziro añiiri aparoni iyomitaai-tziri inkimita-jyaari yomitairiri pairani. Ari ikantari aajatzi ompirataari. Tima oshiki ikisaniintai-takina iroñaaka naaka, ikimita-kaitakina naakami Nantatsiri. Awiroka imapiroiti inkisaniintaitimi pikimisantaana.”

^w 10.9 piiriikiti = ooro, plata, cobre ^x 10.14 * otikirori iipatsi-kitziti ^y 10.16 ipiraitari = oisha; owantaniri = lobo ^z 10.22 awintaa: * wairontsi

¿Itzimikama antharowan-tyaari?

(Lc. 12.2-9)

²⁶“Airo pitharowan-tawaitari yokapayi, tima ontzimatyii onkoñaata-koyitai okaratzi manakowitain-chari, oiñaarontairo kaari ikimatha-witaita pairani. ²⁷Tzimatsi-rika nonkaman-timiri tsitiniriki, pikamantantairo awiroka kitaipaiti. Tzimatsi-rika nonkinkithata-kayimiri awirokaiti nomananikiini, pinkaman-tairi awiroka maaroni atziri. ²⁸Airo pitharowan-tawaitari nintatsini iwimi, tima airo imatziro yooka-siritimi irirori sarinka-winiki. Apatziro pintharowan-tyaari Pawa matzirori yapirotantzi, yooka-siritantzi sarinka-winiki. ²⁹Tima ti impina-piro-wityaa tsimiri-payi, iro kantacha iyotzi Pawa aririka inkamakaranti aparoni.^a ³⁰Tima iyotzityaaro Pawa tsika okaratzi tzimatsiri aisi. ³¹Piñaakiro, tima yaamaa-kotyaari Pawa tsimiri-payi, awiroka imapirotzi yaamaako-wintami. Airo pitharowan-tawaitari kisanintzimiri.

Arika pinkantanti: ‘Nopinkathatairi Jesús’, aritaki imataimi irirori Asitanari inkantakowintaimi

³²Aririka pinkantiri pishininka: ‘Nopinkathatajiri Jesús,’ aritaki nonkantajiri Asitanari Inkiti-satzi: ‘Apaá, ipinkathataana yoka.’ ³³Irooma pinkantiri-rika pishininka: ‘Ti nompinkathatiri Jesús,’ aritaki nonkantzi-tyaari naaka, nonkantajiri Asitanari: ‘Apaá, ti impinkathatina yoka.’ ”

Ikinkithata-kota Jesús

(Lc. 12.49-53; 14.26-27)

³⁴“Airo pikinkithasiri-waita awirokaiti, ti apatziro nopoki noyomitaa-yitajiri atziri-payi yaakamiithata-wakaiyaa aka kipatsiki, okimiwaitakaro namatyiimi wisa-mintotsi imaimanita-wakaan-taityaari.

³⁵iroka nopokan-takari:

Inkisanintajiri atziri iriri,
Onkisanintajiro kooya iniro,
Onkisanintajiro kooya ayiro.

³⁶Impithoka-sita-wakaiyaa atziri-payi inkisaninta-wakajyaa ikaratzi isaikajiitzi iwankoki.

³⁷Irootaki kamiitha-witacha pintakotyaari piri, piniro, pintsiti-payi. Iro kantacha, iroorika paakowinta-nakyaa pintakotyaari pishininkapayi, anaanakiro-rika okaratzi pitakotana naaka, airo nokimita-kaami naapatyaani. ³⁸Airorika patsipita-kowintaana pinkimisantajina awiroka, pinkimita-kaantairomi ipaikakoi-tatyimimi, tira pinkamiithati nasitajyaami naaka. ³⁹Tima inkarati itakowaita-chari apaniroini

^a 10.29 ti impina-piro-wityaa = aparoni kiriiki inkarati-rika apiti tsimiri

irootaki yantantarori inintasi-waitari irirori, aritaki impyaa-sitajyaa. Iriima ikaratzi atsiyawintarori yantanajiro nonintziri naaka irootaki ikamawintan-takanari, aritaki yawisako-siritai.”

Impinai-tairi apaata

(Mr. 9.41)

⁴⁰“Tzimatsi-rika aapatyii-yaamini, naaka yaapatyaaka. Ari okantari aajatzi, tzimatsi-rika aapatyii-yaanani naaka, iriitaki yaapatyaaka Asitanari otyaanka-kinari aka. ⁴¹Tzimatsi-rika yotimini Kamantan-tzinkari pinatzii irootaki yaapatyaan-tamiri, aritaki pinkaratairi apaata impinatajimi Pawa. Ari okanta aajatzi, tzimatsi-rika yotakimini kamiithasiriri pikanta pikimisantai irootaki yaakamiithatan-tamiri, aritaki pintsipatyari apaata impinataimi Pawa. ⁴²Aririka iyoitimi awiroka noyomitaani, irootaki ipantai-tamiri piriri okantawitaka ti piriipiro-wityaa awiroka, aritakira impinai-tajiri apaata yoka itakota-kamiri. Omapiro.”

Ityaantakiri Juan iyomitaani

(Lc. 7.18-35)

11 ¹Ikaratakiro Jesús iyomitaakiri 12 iyomitaani. Awisanaki ikamantanti maaroni nampitsiki okaratzi tzimatsiri anta.

Ityaantakiri Juan iyotaani

²Tima yasitakoi-takiri irirori Juan kiwaatan-tsiri, ari ikima-kotakiri Saipatzii-totaari okaratzi yantayitakiri. Ityaankaki apiti iyomitaani, ³isampitiri, inkantiri: “¿Awirokama ipaitai-tziri, ‘Pokatsini?’ Kaari-rika awiroka, ¿Tzimatsima pasini noyaa-kotiri?” ⁴Ikanta yariijitaka, isampita-paakiri Jesús. Ari yakanaki irirori, ikantzi: “Aririka pimpiyanaji, pinkaman-tapajiri Juan okaratzi pikimakiri awiroka, okaratzi piñaakiri nantayitakiri. ⁵Tima naminakaa-yitajiri mawityaakiri, naniita-kaayitajiri kisoporokiri, nisita-kota-kaayitairi pathaa-waita-tsiri, nokimakaa-yitajiri atsikimpityari, nañaakaa-yitajiri kaminkari, nokinkithata-kota-jiniri Kamiithari Ñaantsi asinonkainkari-payi. ⁶Kimosiri inkantajyaa inkarati kaari kisosiri-wintainani.”

⁷Ikanta ipiyaaro iyomitaani Juan, isampita-nakiri Jesús ikaratzi piyowinta-kariri, ikinkithata-kotziri Juan, ikantzi: “¿Paitama piñaakiri chapinki otzisi-masiki? ¿Iriima piñaaki kimitarori saworo opiyonka-tonkita-kaaro tampyaa?^b ⁸¿Piñaakirima iwaniinkata ikithaata? Ti. Tima inkarati waniinkata-chari ikithaata, isaika-pankotziri pinkathari. ⁹Irootaki pijata-sitan-tariri piyotzi Kamantan-tzinkari inatzii. Tima imapirota-tziro irirori yanaanakiri pasini Kamantan-tzinkari-payi. ¹⁰Tima iriitaki isankinata-koitakiri pairani, ikantaitaki:

^b 11.7 kimitarori saworo opiyonka-tonkita-kaaro tampyaa = atziri sipita-siriri

Pamini, aritaki nontyaantaki ityaaroni inkamanta-kotimi,
Iriitaki witsikaan-timini tsika pinkina-paaki.

¹¹ Pinkimi nokantzi naaka: Pairani oshiki atziri tzimawitain-chari, tikatsi anairini Juan Kiwaatan-tatsiri okaratzi iyota-nitakari. Iriima inkarati tsinampa-siritaa-tsini, impinkathari-wintairi Pawa inkitiki, aritaki yanaa-kotairi irirori Juan. Omapiro. ¹² Tima owakira yitanta-nakarori Juan ikinkithata-kaimi irojatzí iroñaaka, tzimatsi oshiki nintatsiri sintsiini ñiñiro impinkathari-wintairi Inkiti-satzi. Osiyawaitakaro isintaitzi aririka iwayiritaityaa. ¹³ Pairani tzimayitatsi Kamantan-tzinkari-payi aajatzí Ikantakaan-taitani, irootaki ikamantantai-takiri irojatzí itziman-takari Juan. ¹⁴ Iriitakira Juan ikinkithata-koitakiri pairani, tima iriitaki Elías-tatsiri pokatsini. ¿Pikimisantziroma? ¹⁵ Kowirori inkimathatiro, inkimisanti. ¹⁶ ¿Ipaitama nosiyakaan-tiriri yokaiti atziri? Isiyakari washaantawai-rintzi iintsi aririka isiyakaa-waityaa owaankiirin-tsiki, ikaima-kota-wakaa-jiita, ¹⁷ ikanta-wakaa-jiita: ‘Thami ashowiriti amashaitan-tyaari.’ Ti ininti. Ikantawita: ‘Thami ampanthai awasiritan-tyaari.’ Ti ininti. ¹⁸ Aritaki pikanta-jiitaka awirokaiti. Piñaawitakari Juan, itziwinta-paaka, ti imirityaaro kachori, pikanta-jiitakiri: ‘Kyantasirityaari piyari, irootaki itziwaitantari.’ ¹⁹ Ipokawitaka Itomi Atziri, ti intzityaaro irirori owaritintsi, iriro kachori. Pikanta-jiitakiri: ‘Kaari-pirori inatzii, niyawai-rintzi, sinki-ryaantzi. Yaapatyaari sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki, yaapatyaari aajatzí kaari-piro-siriri.’ Tikatsi ompaityaa, tima aririka ñiñitairo onkarati awisatsini apaata, ari iyoitairi omapiro iyota-nita.”

Ikanta-machiitziri kisosirita-tsiri (Lc. 10.13-16)

²⁰ Ipoña ikinkithata-kota-nakiri Jesús ikaratzi ñaawita-karori itasonka-wintantzi nampitsiki, titzimaita iwashaantiro ikaaripiro-siri-jiitzi. Ikantzi: ²¹ “Ikanta-machiitzimi Simapankoni-satzi aajatzí nampitarori Corazín. Oshiki piñaawitakaro notasonka-wintantaki, titzimaita pinkimisanta-jiiti. Iriimi ñaakinani Mapini-satzi aajatzí Simaa-satzi, aritaki inkithaata-nakyaaromi mirimasita-tsiri kithaarintsi, saikawaita-nakimi samanpoki iwasirita-kotyaa ikaaripiro-siri-yitaki, inkimisantajimi maaroni iriroriiti.^c ²² Awirokatakari imapiroiti iwasankitaitiri apaata aririka yaminakoi-tairi maaroni yantayitakiri. Aritaki anaanakiro ikantai-takiri pairani Mapini-satzi aajatzí Simaa-satzi. ²³ Aajatzí awirokaiti nampitarori Capernaum, pikinkithasiriwita pijatai inkitiki, apatziro pijamatsitaji tsika ikinayitzi kaminkari. Iriimi ñaakinani pairani Paamaarini-satzi okaratzi

^c 11.21 Tima yokaiti nampitarori Corazín aajatzí Simapankoni-satzi, Judá-iti inatzii. Iriima Mapini-satzi aajatzí Simaa-satzi, pasini-satziiti inayitzi, ti ishininkatyaari Judá-iti

piñaawitakari awirokaiti, irojatzi osaikimi inampiiti. ²⁴Awirokatakari imapiroiti iwaskanitaitimi apaata aririka yaminakoi-tairi maaroni yantayitai-takiri. Aritaki anaanakiro ikantai-takiri pairani Paamaarini-satzi aajatzi Katsimaarini-satzi.”

Pimpoki nosaiki naaka, pimakoryaaji

(Lc. 10.21-22)

²⁵Irootaki yamananta-nakari Jesús, ikantzi: “Apaá, tima awiroka pinkathari-wintziriri inkiti-satzi aajatzi kipatsi-satzi, oshiki notharowintakami. Tima awiroka omani-motakiri yotaniriiti iroka-payi, iriitaki piyotakaa-yitai osiyariri iintsi itsinampa-siritzi. ²⁶Ari okanta, tima irootaki onimota-kimiri awiroka Asitanarí.” ²⁷Ikantanakiri piyowinta-kariri: “Iriitaki Asitanari oyotakaa-narori maaroni. Apatziro iyotana irirori, tima Itomi iwana. Ari nokimitari naaka apatziro noyotziri Asitanari, kantacha noyotakaa-yitajiri nonintziri naaka iyotajiri. ²⁸Aririka piñiuro onkantzimo-siri-waityaami, ompomirintsitzi-mowaityaami, pimpoki nosaiki naaka, aritaki nomakoryaa-sirita-kaayitaimi. ²⁹Okimiwaitakaro ontzimirika opaita nonkima-tinata-kaiyaamiri. Tima tzimatsi nonintziri noyomitaimiri: tima naaka tsinampa-siri. Aritaki piñaajiro nomakoryaa-sirita-kaajimi. ³⁰Tima okaratzi nokima-tinata-kaamiri naaka, ti ompomirintsi-pirotayaa.”

Ikinkithata-kotziro Jesús kitaitiri imakoryaan-taitari

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

12 ¹Okanta kitaitiriki imakoryaan-taitari, ikini-motakari Jesús pankirintsi-masi. Ari isapiryanaki okithoki pankirintsi iyomitaani Jesús, tima intashaa-jiitatzii. ²Iñaakiri Nasitantaniri, ikantanakiri Jesús: “Paminiri piyomitaani isapirya-kiwaitatzii kitaitiriki imakoryaan-taitari, tima ti osinitaa-ntsiti isapirya-waitaiti.” ³Akanaki Jesús ikantziri: “Tima piñaanatakotiri pinkatharini David aantawita-kariri itashi itsipatari ikarajiitzi. ⁴Ikyaaiki tasorintsi-pankoki, iwakaro tasorintsita-tsiri owaritintsi, ipakiri ikarajiitzi. Ti osinitaan-tsiwityaa, apatziro iwapiintaro Ompira-tasorintsitaari. ⁵Tima piñaanatiro Ikantakaan-taitsiri, tima yantawaita-piinti Ompira-tasorintsitaari kitaitiri imakoryaan-tairi tasorintsi-pankoki, tikatsi kisantyaarini. ⁶Nokantzi naaka, tzimatsi aka ipinkatha-piroi-tziri, iriitaki anairori tasorintsi-panko. ⁷Irootaki isankinata-koitakiri pairani, ikantaitzi:

Ti noninti pamajina pipira pintaajinari,
Irootaki noninta-pirotajiri pintakota-jyaari pishininka.

Aririka pikimathatiromi iroka, airo pikisan-tarimi yokapayi, tima ti inkaaripiro-siriti. ⁸Tima yoka Itomi Atziri pinkathari-pirori inatzii, yanairo kitaitiri imakoryaan-taitari.”

Atziri kisowakori

(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹Ipoñaa yawisanaki Jesús, kyaapaaki yapatota-piintaita. ¹⁰Ari isaikakiri anta kisowakori. Ikanta Nasitantaniri-payi, isampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Sinitaa-ntsita-tsuma yisita-kota-kaantaiti kitaitiri imakoryaan-taitari?” Irootaki isampitan-tariri okantantyaari inkanta-kotiri. ¹¹Yakanaki Jesús, ikantziri: “Tira pamina-sityaari awiroka pipira aririka intityaa omoro-naki kitaitiri imakoryaan-taitari, pitakotari, pinosikiri. ¹²Iriitaki itako-piroitari atziri, yanairi ipiraitari. Tima sinitaa-ntsitatsi anisironkatantyaari kitaitiri imakoryaan-taitari.”^d ¹³Iñaanata-nakiri kisowakori, ikantziri: “Pintharyaawakotal.” Kantanaka ikantakiri, akotanaji kamiitha atziri, okimita-naaro pasini irako. ¹⁴Ari isitowa-jiitanaki Nasitantaniri yapatojiitaka, ikinkitha-tawakaa-jiitakani, ikanta-wakaa-jiita: “¿Tsikama ankanti-rika Jesús ampyaakaan-tyaariri?”

Isankinata-koitzi-takari pairani Jesús

¹⁵Yotaki Jesús ikowaitatzii iwaitiri, irootaki yawisan-tanakari. Iyaatanakiri oshiki atziri, yisita-kota-kaayitaki oshiki mantsiyari.

¹⁶Isintsi-thawitakariki ikantziri: “Airo pikamanta-kotana.” ¹⁷Ari omonkaratari ikinkithatakiri pairani Kamantan-tzinkari Isaías, ikantzi:

¹⁸Yoka nompiratani, iriitaki noyoyaakiri.

Notakotani inatzii, iriitaki oimosirinkanari.

Oisokiro iwiro Notasorinka,

Ikinkithata-kaajiri pasini-satziiti atziri ikamantairi

tampatzika-siritan-tatsiri.

¹⁹Airo ikaima-waitzi irirori,

Airo ikimaitziri isinchii-nkawaiti inkinkithata-kotyaa owaankiirin-tsiki-payi.

²⁰Airo iwatsi-piroitziro isatairo sonkari sataawita-chari,

Airo iitsiwakiro paamari-minki tsiwaki-matain-tsiri,

Irojatzii imatanta-jyaarori yitsinampairi iñiitairo iroopirori.^e

²¹Iriitaki iyaakoniintairi pasini-satziiti atziri.^f

^d 12.12 ipiraitari = oisha = oveja ^e 12.20 Siyakaa-winta-chari sonkari aajatzii paamari-minki tsiwaki-matain-tsiri, iriitaki atziri-payi kimisanta-tsiri kapichiini, asinonkaa-siri-yitachari, mantsiya-siri-yitatsiri, sipita-sirita-tsiri, tima aritaki inisironkatairi Jesús, airo isinitziri yokaiti yasinonkaa-yitajyaa, tima aawyaasiri inkanta-kaayita-jyaari, isiri-pirotajyaa. ^f 12.21 Paminiro ‘Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi’ okanta-kota ‘Wairontsi’.

Kisimatziriri Tasorinkantsi
(*Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23*)

²²Ari yamaita-kiniri Jesús yaakiri piyari. Tima mawityaaki ikantakaakari, ikiso-waantita-kaakiri. Imatawajiri yisita-kota-kaawajiri, aminanaji kamiitha, ñaawaitanaji. ²³Okiryaaantzi ikantanaka maaroni atziri, ikantajitzi: “¿Iriima yoka ikasiya-kaita-kiriri pinkatharini David?” ²⁴Kimajitaki irirori Nasitantaniri, ikantajitzi: “Yoka atziri isintsitakaa-tziiri Nantatsiri, irootaki yisita-kota-kaantariri ikaratzi yaakiri piyari.” ²⁵Yotzimaitaka irirori Jesús ikinkithasiritakari Nasitantaniri, ikantanakiri: “Aririka imaimanita-wakaiyaa atziri tsika ipinkathari-wintai-tziri, aritaki yooka-wakaanakyaa. Aririka imaimanita-wakaiyaa atziri inampiki, aritaki yooka-wakaanakyaa. Aririka imaimanita-wakaiyaa atziri tsika isaika-wankota-wakaa, aritaki yooka-wakaanakyaa. ²⁶Ari ikantzitari aajatzi piyari aririka imaimanita-wakai-yaami. Aritaki yooka-wakaanakyaa, ¿airoma ithonka yooka-wakaanakyaa? ²⁷Iriirikami Kamaari Nantatsiri osintsitakainari naaka, ¿irijatzima sintsitakairiri piyomitaani awiroka yisita-kota-kaantariri ikaratzi yaakayitziri? Aririka okanta pikamanta-kota-tziiri piyomitaani, aritaki inkisan-takyaamiro okaratzi pikantakiri. ²⁸Irooma naaka ipanaro isintsinka Tasorinkantsi poñaachari Pawaki, irootaki nomatan-tariri nisita-kota-kaayitziri ikaratzi yaakiri piyari. Tima imapokakimi awiroka-payi Pawa ipinkathari-wintantai. ²⁹Tima aririka inintaiti inkositaitiri atziri sintsita-tsiri kamiitha, ontzimatyii yitaita-wakyaari yoosotaitiri, airo ikantanaja inkisako-wintyaaro yasiyiwitari yayitaitiri. ³⁰Tima inkarati kaari aapatyaanari naaka, iriitaki kisaniiantanari. Ikaratzi kaari amitakotinari inkoyaa-kotina, yaparata-kota-tyaana. ³¹Pinkimi nokantzimiri naaka: Kantatsi Pawa yaripirotyaari antayitzirori kaari-pirori, ari inkimitairiri ñaawaitzirori kaari-pirori-payi. Iriima kisimata-kirini Tasorinkantsi, airo yaripiroitaari. ³²Ari okantari aajatzi: Kantatsi yaripirotyaari Pawa kisimatirini Itomi Atziri, iriima kisimata-kirini Tasorinkantsi, airo yaripirotaari. ³³Tima osiyawaitakaro aririka iniiitiro kamiithari chochoki, iyotaitzi kamiitha okanta owaato. Irooma piyanta-tsiri chochoki, iyotaitzi kaari-pirori onatzii owaato. ³⁴Tima pisiyakari maranki awirokaiti, kaari-piro-siri pikanta-jiitaka. Tikatsi pinkantya piñaawaitiro kamiithari, ti onkamiithati okaratzi pikinkithasiri-yitari, irootaki okaaripirotantari piñaawai-yitziri. ³⁵Tima aparoni kamiithasiriri ikinkithasiritaro kamiithari, irootaki okamiithatantari yantayitziri. Iriima kaari-piro-siriri ti inkinkithasirityaaro kamiithari, irootaki okaaripirotantari yantayitziri. ³⁶Iro kantacha nokantantari naaka, apaata aritaki yaminakoi-tairo kowiinka-yitatsiri ñaantsi okaratzi

iñaawai-yitziri atziri-payi. ³⁷Kamiitha-rika okanta piñaawai-yitziri, aritaki yaakamiithai-tajimi. Tirika onkamiithati, inkantai-taimi: ‘Kaari-pirori pinatzii, oshiki pinkimaatsi-waitajyaa.’ ”

Inintzi kaari-piro-siriri-payi intasonka-wintan-taiti

(Lc. 11.29-32)

³⁸Ari yakanaki Nasitantaniri aajatzi Yomitaan-taniri, ikantzi: “¡Yomitaanari! Nonintzi noñaajimi pintasonka-wintanti.” ³⁹Ikantzi Jesús: “Tima kaari-piro-siriri pinajitzi awiroka, oshiki pithainkakiri Pawa pinintzira piñiina nontasonka-wintanti. Airotzimaita nomatziro, apatziro piñiuro awishi-mota-kiriri pairani Kamantan-tzinkari Jonás. ⁴⁰Tima iniyakiri antari kyaatsi, okaratzi mawa kitaitiri aajatzi mawa tsitiniri isaikaki imotyaaki. Aritaki inkanta-jyaari yoka Itomi Atziri inkitawita-paintyaa kipatsiki onkarati mawa kitaitiri aajatzi mawa tsitiniri. ⁴¹Apaata aririka yaminakoi-tajiro okaratzi yantaitziri, aritaki imishakowintaimi Inawini-satzi, tima ikimisantakiri pairani irirori Jonás, iwashaanta-najiro yantayitziro kaari-pirori. Tima yoka saiki-mota-kimiri awiroka-payi yanairi Jonás. ⁴²Apaata aririka yaminakoi-tajiro okaratzi yantaitziri, aritaki omishakowintaimi kooya pinkatha-rotatsiri pairani kirinkanta, tima opokaki pairani iroori isaiki yotaniri pinkathari Salomón, okimisantakiri. Tima yoka saiki-mota-kimiri awiroka yanairi Salomón.”

Ipiya-sitanta piyari

(Lc. 11.24-26)

⁴³“Tima osiyawaitakaro isaika-siritan-tyaarimi piyari aparoni atziri, iwankotsi-titakaro yaña-minto. Aririka yookawitai-takyaari, isitakowitaja atziri. Jatanaki piyari inkinawaiti otzisi-masiki, ti iñii tsika isaiki. ⁴⁴Ari inkanta-siritai piyari: ‘Nompiyaji nowankoki tsika nopoñaaka.’ Piyaja piyari, iñaapaa-tziuro kamiitha opisitaka isiri atziri, owaniinka okantaka, tikatsi saikantyaaroni. ⁴⁵Ijata-sita-nakiri mapirotzirori ipiyaritzi, ikantakiri: ‘Thami ajati nowankoki, pintsipatyaana ampinkathariti.’ Yamaki ikaratzi 7 piyari. Aritaki yasinonkaa-pirotyaari atziri, anaanakiro yasinonkaawita pairani. Aritaki pinkanta-jyaari awirokaiti.”

Irinero Jesús aajatzi iririntzi-payi

(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶Aikiro ikinkithata-kaatziiri Jesús atziri-payi piyowinta-kariri, ariitapaaka irinero otsipatakari iririntzi-payi, okatziya-paaka intakiroki, okaimakaan-tapaakiri. ⁴⁷Ikantawitai-takari Jesús: “Ari opoki piniro otsipatari pirintzi-payi, onintzi oñiimi.” ⁴⁸Yakanaki Jesús, ikantzi:

“¿Otzimikama nonirotari, itzimi nirintzitari?” ⁴⁹Yookota-nakiri ikaratzi iyomita-piintakiri, ikantzi: “Yokaiti, iriitaki nokimita-kaajari nirintzi, irojatzí nokimita-kaajari noniro. ⁵⁰Tima inkarati antanajirori inintziri Asitanari Inkiti-satzi, iriitaki nirintzitaari, irootaki notsirotaari aajatzí noniron-taari.”

Isiyakaa-wintziri Jesús pankiwai-rintzi

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

13 ¹Ipoña yawisanaki Jesús isaikawita-paaka pankotsiki, ikinanaki inkaari-thapyaaki. Ari isaikapaaki. ²Ari ipiyowinta-paari oshiki atziri. Ari ititanta-nakari irirori pitotsiki, saikapaaki. Katziya-jiitaka atziri-payi inkaari-thapyaaki. ³Isiyakaa-winta-tziiniri okaratzi ikinkithata-kairiri, ikantziri: “Tzimatsi pankiwai-rintzi jatatsiri impanki-waiti. ⁴Ikanta yookaikitakiro iwankiri, tzimatsi ooka-painchari awotsiki, ipokapaaki tsimiri, iwapaakaro. ⁵Tzimatsi pasini ookaikita-painchari omapi-poro-kitzi ti ontzima-piroti kipatsi, sintsiini oshooka-witanaka. Ti ontonta-pathatayii kipatsi, ⁶sampiya-sitanaki pankirintsi isintsita-paaki ooryaatsiri, tima ti ontzima-piroti oparitha. ⁷Tzimatsi pasini ookaikita-painchari kitoochii-masiki, anaanakiro kitoochii oshookanaki, kamanaki pankirintsi. ⁸Irooma pasini ookaikita-painchari okamiitha-pathatzi kipatsi, saankana oshookanaki, kithotanaki maaroni. Tzimanaji okithoki shookapain-tsiri. Aparoni otzima-pirotatzii okithoki, pasini oshikiniintzi okithoki, pasini kapichiini okitho-kitzi.^g ⁹Kowirori inkimathatiro, inkimisanti.”

¿Opaitama isiyakaa-wintan-tarori Jesús?

(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

¹⁰Ari isampita-nakiri iyomitaani, ikantziri: “¿Paitama pisiyakaa-wintan-taniriri atziri-payi pikinkithata-kairi?” ¹¹Yakanaki Jesús, ikantzi: “Isinitai-takimiro awiroka piyota-kotairo ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, iriima yokaiti ti isinitai-taniriri irirori. ¹²Ikaratzi otzimi-motakiri, aritaki ontzimimo-pirotairi. Iriima kaari otzimi-motzi, imapiroi-tairi yaapithai-tajiri okaratzi tzimimo-witariri.^h ¹³Irootaki nosiyakaa-wintan-tarori okaratzi nokinkithatziri, aririka yaminawityaa yokaiti, airo iñaamaitaro. Ari inkimawityaaro, airo ikimathata-wakiro nokanta-witariri. ¹⁴Iriitaki ikinkithata-kotaki pairani Kamantan-tzinkarini Isafas, ikantaki:

^g 13.8,23 Tzimanaji okithoki shookapain-tsiri = okaratzi 100 okithoki, pasini okaratzi 60 okithoki, pasini okaratzi 30 okithoki ^h 13.12 Iroka okanta-kota kinkithata-kota-chari aka: Kapichiini-rika pinkimisanta-wakiro nokanta-kimiri, kapichiini piyotajiro. Irooma pinkimisanta-pirotawaki-rika, oshiki piyotawakiro, aikiro noyotakaa-pirota-nakityiimi.

Pinkima-jiiwityaa, airotzimaita pikimathatziro.
Paminaa-jiiwityaa, airotzimaita piñiuro.

¹⁵ Kisosiri ikanta yokaiti.

Atsikimpitya ikantajiitaka.

Mawityaaki-yitaki.

Irootaki airo yokichaa-tanta,

Airo ikimi,

Airo ikimatha-tantaro,

Tima airo ikimisantai, airo nowawisaakotajiri aajatzi.

¹⁶ Irooma awirokaiti pinkimo-siri-wintairo poki aajatzi piyimpita, tima

piñaayitajiro, pikimayitairo aajatzi. ¹⁷ Irootaki inintawitakari pairani

Kamantan-tzinkari-payi aajatzi kamiithasiriri-payi iñiuro okaratzi piñaakiri,
okaratzi pikimayitairi awirokaiti. Titzimaita inkimajiitiro. Omapiro.”

Ikinkithata-kotziro Jesús isiyakaa-wintziri pankiwai-rintzi

(*Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15*)

¹⁸ “Pinkimi nonkaman-timiro nosiyakaa-wintakiri pankiwai-rintzi.

¹⁹ Tzimatsi kimirori nokinkithata-kotziro ipinkathari-wintantai Pawa,

titzimaita inkimathatiro. Aritaki pokaki Kaari-pirori, iwashaanta-kaapaakiri

ikimisantawita. Iriitaki kimitakarori ookaikita-painchari awotsiki. ²⁰ Tzimatsi

nintawitarori ñaantsi, ikimisantzi sintsiini owakira ikimawakiro. Iriitaki

kimitakarori ookaikita-painchari omapi-poro-kitzi. ²¹ Ti iyotako-pirota-

tyiuro ñaantsi, ti inkisa-sityauro ikimaatsi-winta-nakaro ikimisantzi,

iwashaanta-nakiro. Isiyakaro pankirintsi sampisitain-tsiri kaari tzima-

pirota-tsini oparitha. ²² Tzimatsi kimirori ñaantsi, iro kantacha oshiki

iniwituro yoimosirinkawaitya, ikinkithasirita-kotaro iwaararo, irootaki

ipyaakotan-takarori ñaantsi, ti inkimisanti. Ikimitakaro ookaikita-painchari

kitoochii-masiki, kaari kithota-tsini. ²³ Tzimatsi pasini kimirori ñaantsi,

ikimisanta-nakiro. Yiriiuro-winta-nakiro. Iriitaki osiyakarori pankirintsi

shookapain-tsiri okamiitha-pathatzi kipatsi, oshiki-pirotanaki okithoki, pasini

amataja oshikiniintzi, pasini kapichiini okithotanaki.”

Ikinkithata-kotziri Jesús pankitzirori kamiithakiri pankirintsi

²⁴ Yapiitakiro Jesús isiyakaa-wintziniri, ikantzi: “Iroka osiyari aajatzi

ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, osiyari atziri pankitzirori kamiithakiri

pankirintsi. ²⁵ Ikanta imaajiitzi tsitini-paiti aamaako-wintarori, pokaki

ikisaniintani yamaki towarisi, ipankitakiro itsipataakiro pankirintsi,

piyanaka.ⁱ ²⁶ Okanta oshookanaki pankirintsi, kithokitanaki. Ari okimitakari

aajatzi towarisi itsipatai-takirori pankirintsi. ²⁷ Ikanta iñaakiro impiratani,

ikamantakiri asitarori, ikantakiri: “Tira onkanti okithoti pankirintsi

ⁱ 13.25-30,36-39 pankirintsi = trigo

apankitakiri piwaniki, ¿paitama tsipataa-kirori towarisi?’²⁸ Ikantanaki asitarori iwani: ‘Iritaki pankita-kirori kisaniintanari.’ Ikantzi impiratani: ‘¿Pinintzima nojati nonthoka-yitajiro?’²⁹ Ikantzi asitarori: ‘Airo, kimitaka ari pinthoka-kotakiro pankirintsi.’³⁰ Ari onkakarati ontsipatyaaaro oshooki, irojatzí osampatan-takyaari pankirintsi. Aripaiti nonkantimi: Pichikiro towarisi, pintayiro. Pawiikitaíro pankirintsi, piwakoyitairo.’”

Isiyakaa-wintziro Jesús yaninita-tsiri okithoki

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ Ari yapiitakiro Jesús isiyakaa-wintziro ikinkithatziri, ikantzi: “Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, ikimitakari pankitzirori yaninikita-tsiri okithoki.”^j ³² Tima yanini okantawita okithoki, aririka oshookanaki, anaanakiro pasini iwankiri iwaniki, antaro ochiwotanaki, aritaki imawosi-yityaari tsimiri-payi.”

Isiyakaa-wintai-tziro siñakairori yatantaitari

(Lc. 13.20-21)

³³ Yapiitakiro isiyakaa-wintziro Jesús ikinkithata-kaantziri, ikantzi: “Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, isiya-kotaro kooya amiroka-pathatzirori yatantaitari. Aakotakiro pankirintsi-pani okaratzi mawa matzitaki, okonowakiro siñakairori, irojatzí osiñanta-kyaaari maaroni opatha.”

Okaratzi Ikinkithatakiri Jesús

(Mr. 4.33-34)

³⁴ Ari ikanta-piintatyaa Jesús ikinkithata-kairi atziri-payi okaratzi iyomitairiri. Airorika otzimi kinkitharintsi tikatsira iyomitairi. ³⁵ Ari omonkaratari ikantakiri pairani Kamantan-tzinkari ikinkithata-kotziri Pawa, ikantaki:

Nosiyakaa-winta-tyiiniri atziri-payi onkarati nonkinkithati-niriri.

Noyomitaajiri kaari iyowita pairani owakira owitsikan-takari kipatsi irojatzí iroñaaka.

Iyomitaan-tziro Jesús osiyakaa-wintari towarisi

³⁶ Ikanta iwithata-naari Jesús ikaratzi piyowinta-kariri, kyaapaaki pankotsiki. Ipiyowinta-paakari iyomitaani, ikantziri: “Piyomitainaro okaratzi pisiyakaa-wintakiri. ¿Paitama osiyakaa-wintari towarisi itsipatai-takirori pankirintsi ipankitai-tziro?”³⁷ Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Yoka Itomi Atziri iriitaki osiyariri pankita-kirori pankirintsi iwaniki. ³⁸ Irooma owaantsi irootaki osiyarori kipatsi asaikantari. Irooma pankirintsi osiyakaa-wintari

j 13.31 yaninita-tsiri okithoki pankirintsi = mostaza

ikaratzi ipinkathari-wintairi Pawa. Irooma towarisi osiyakaa-wintari ikaratzi yasiyitari Kaari-pirori. ³⁹Iriima kisaniantan-tsiri pankita-kirori towarisi isiyakaa-wintari Kamaari. Irooma ikoyaitairo okithoki pankirintsi, osiyakaa-wintaro onthonkajyaa apaata kipatsi. Ikaratzi koyajirori okithoki pankirintsi isiyakaa-wintari Maninkariiti. ⁴⁰Piñaakiro tsika ikantai-takiro ithokai-takiro towarisi, yitanakiro itayitziro. Osiyakaa-wintaro tsika inkantai-tajiro apaata kipatsi aririka onthonkajyaa. ⁴¹Intyaan-kairi Imaninkariti Itomi Atziri, yapatotairi kaaripiro-yitatsiri, aajatzi kaaripiro-sirita-kairiri pasini, airo itsipataari ikaratzi ipinkathari-wintairi Inkiti-satzi. ⁴²Yookairi tsika opaamataki pomitaantsi. Ari irawaitajyaa, yatsikai-kiwaityaa. ⁴³Iriima kamiitha-siri-yitain-tsiri isaiki-motairi Asitariri tsika ipinkatha-ritzi, siparyaa inkantajyaa inkimita-jyaari ooryaatsiri. Kowirori inkimathatiro, inkimisanti.”

Ikinkithata-kotziri Jesús manachari kiriiki

⁴⁴Yapiitakiro Jesús, ikantzi: “Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, isiya-kotari kiriiki imanaitziri owaantsiki. Tzimatsi atziri ñaakiriri, ti onkanti yaanakiri, aajatzi imananjiri, tikatsi inkamanti. Antaro ikimo-siri-winta-nakiri kiriiki, jataki ipimantziro okaratzi tzimi-motziriri, yamanantakiro owaantsi.”

Ikinkithata-kotziro Jesús poriryaari pinapirota-chari

⁴⁵Ikantzi aajatzi Jesús: “Iroka ikanta aajatzi ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, ikimitari nintatsiri yamananti iriipirori poriryaari.^k ⁴⁶Iñaaki iriipirori poriryaari, inintaki yamanantiri. Piyaja inampiki, ipimanta-paakiro okaratzi tzimi-motziriri, yamanantakiri poriryaari.”

Ikinkithata-kotziro Jesús kithari

⁴⁷Ikantaki aajatzi Jesús: “Iroka ikanta aajatzi ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, isiyari kithata-tsiri. Yaaki oshiki kantasiwaita-chari sima. ⁴⁸Inosika-kotakiri othapyaaki, ikoyaakiri kamiithata-tsiri itiyitakiri kantziriki. Ikaratzi kaari kamiithata-tsini, yookayitakiri. ⁴⁹Aritaki onkanta-jyaari apaata aririka onthonkajyaa kipatsi. Impokaki Maninkariiti, iyosiitairi kamiithasiriri aajatzi kaari-piro-siriri. ⁵⁰Yookairi kaari-piro-siriri tsika opaamataki paamaripirori, ari irawaita-jyaari, yatsikai-kiwaitajyaa.”

Owakirari owaarontsi aajatzi paisatori

⁵¹Ari ikantzi Jesús: “¿Pikimathatakiro okaratzi nokantakiri?” Inkantajitzi iyomitaani: “Nokimathatakiro.” ⁵²Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Nosiyakaa-wintiri iriritaitari tzimatsiri iwaararo pinapirota-chari. Tima yaapiintzi paisatori iwaararo, yaapiintzi aajatzi owakirari. Ari

^k 13.45-46 poriryaari = perla

inkantyaari aajatzi yomitaantani-payi ipinkathari-wintairi Inkiti-satzi, iyomitaan-tairo okaratzi itarori iyomitaan-taitziro pairani, iyomitaan-tairo aajatzi owakirata-tsiri.”

Piyaja Jesús Kasiyakaawiniki

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³Ikaratakiro Jesús isiyakaa-wintakiro okaratzi ikinkithata-kotakiri, awisanaki. ⁵⁴Ariitaja inampiki. Iyomitaan-tapaji yapatota-piintaita. Okiryaantzi ikanta ikaratzi kimiriri, ikantajitzi: “¿Paitama kantakaa-kiriri yoka iyota-nitantari, itasonka-wintantaki aajatzi? ⁵⁵¿Kaarima itomi oshironkirori incha-kota? ¿Kaarima otomi María? ¿Kaarima iririntzi Jacobo, José, Simón, aajatzi Judas? ⁵⁶¿Kaarima atsipatari iritsiro-payi aka? ¿Tsikama yaakiroka okaratzi iyota-nitakari?” ⁵⁷Tima oshiki ithainkai-takiri, ikisaniintai-tanakiri. Irootaki ikantan-tanakari Jesús: “Asi owiro ti impinkathataitiri Kamantan-tzinkari inampiki aajatzi iwankoki irirori. Irooma pasiniki nampitsi, oshiki impinkathataitiri.” ⁵⁸Tima oshiki ithainka-matai-takiri Jesús inampiki, irootaki kaari imatantaro intasonka-wintanti.

Kamaki Juan Kiwaatan-taniri

(Mr. 6.14-29; Lc. 3.19-20; 9.7-9)

14 ¹Ikanta pinkathari Herodes, ikima-kotakiri Jesús.^m ²Ikantakiri impiratani: “Yoka Jesús iriitakira Juan Kiwaatan-taniri. Iriitaki añaaitsi, irootaki otzimantari itasorinka.” ³Tima iriitaki Herodes aakaantzi-takariri chapinki-paiti Juan, yoosota-kaantakiri, iminkyaa-kaantakiri, okantakaan-tziro Herodías iinanta-witari Felipe, iririntzi irirori. ⁴Tima iyomitaa-witana-tyaari pairani Juan yoka Herodes, ikantawitari: “Ti onkamiithati payitiri iina pirintzi.” ⁵Ari inintawitaka Herodes iwa-kaantiri, iro kantacha oshiki itharowakaakari atziri-payi, tima iyojiitzi atziri-payi Kamantan-tzinkari inatzii Juan. ⁶Okanta apaata, irootaki kitaitiri yoimosirinka-witaro itzimantari Herodes. Ipiyojiitaka ishininka, yoimosirinka-jiita. Ari opokapaaki osinto Herodías, owisiryaa-paaka. Oshiki okamiithatzi-motakiri Herodes. ⁷Ikantanakiro: “Tzimatsi-rika pinkampitinari, aritaki nompakimiro. Omapiro, iyotzi Pawa airo namatawitzimi.” ⁸Tima oyomitaakiro iniro tsika onkanti. Irootaki okantan-takariri: “Nonintziro pimpinaro iito Juan Kiwaatan-taniri, piwakinaro matzitati.” ⁹Ari iwasirita-nakari Herodes, ti inintawityaa. Iro kantacha, tima ikimajiitakiri inkaaranki ishininka ikantakirori, ikantanakiri impiratani-payi: “Pamakiniro onintakiri mainaro.” ¹⁰Iwisai-takiri Juan anta tsika yasitakoi-takiri. ¹¹Yamakoi-

¹ 13.55 Jacobo = Santiago ^m 14.1 pinkathari = tetrarca

takiro iito matzitaki, ipaitakiro mainaro, aanakiniro iniro. ¹²Ikanta ipokajiita-paaki iyomitaani Juan, ikitatairi. Jaitijiitanaki isaiki Jesús, ikamantakiri.

Iwakaari Jesús 5000 atziri
(*Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14*)

¹³Ikanta ikima-kotakiri Jesús iwamaitakiri Juan, titanaka pitotsiki, ijati yositaa-waityaa. Iro kantacha ikimajiitaki atziri-payi tsika ijati, iyaatzisita-nakiri ikinajiitanaki awotsiki. ¹⁴Iro yaata-kota-paaki-tzii Jesús, iñaapaa-tziiri oshiki oyaawinta-kariri. Itako-sirita-paakari, yisitakotaaki oshiki mantsiyari. ¹⁵Okanta otsitiniityaanaki, ipokapaaki iyomitaani, ikantziri: “¡Yomitaanari! Asaikatziiira otzisi-masiki, aritaki tsitiniityaaki. Pinkaratiro pikinkithatzi, ijataita atziri-payi nampitsiki yamananti iyaari.” ¹⁶Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “¿Paitama yatsipitan-tyaarori ijayitaji? Pimpiri awiroka iyaari.” ¹⁷Ikantzi iyomitaani: “Tikatsi nopiriri naaka apatziro itzimi apiti sima aajatzi okaratzi 5 yatantari.”ⁿ ¹⁸Ikantzi Jesús: “Pamakinari.” ¹⁹Ipoña ikantakiri maaroni atziri-payi piisaikajiiti katarosi-masiki. Yaakiri sima aajatzi yatantari, aminanaki inkitiki, ipaasoonki-wintakiro. Ipitoryaakiro, ipayitakiri iyomitaani, iwawisaa-kiniri irirori atziri-payi piyotain-chari. ²⁰Tima maaroni iwajiitaka, kimaniinta-jiitaka. Iyoyajiro okaratzi tzimaraanta-naintsiri, itiyitajiro okaratzi 12 kantziri jaikitaa-tyari. ²¹Kimitaka ikaratzi 5000 sirampari-payi owainchari, titzimaita iyoitiro tsika-rika okaratzi kooya-payi aajatzi intsi-payi owainchari.

Yaniitantaro Jesús inkaari
(*Mr. 6.45-52; Jn. 6.15-21*)

²²Ipoña ikantanajiri Jesús iyomitaani: “Pitajyaaro pimontyaaji intatzikiro.” Iwithayita-waari ikaratzi piyowinta-kariri, ikantawajiri: “Kantatsi pijayitai iroñaaka.” ²³Ikanta ithonkakiri iwithata-waari atziri-payi, tonkaanaki Jesús otzisiki yamani. Ari isaikakiri irirori tonkaariki yamani iroatzi otsitinitan-tanakari. ²⁴Owiraa-kota-jiitaka iyomitaani-payi niyankyaani inkaari, antaro okantaka osinkyaatani inkaari, tima imonthaa-kityii-yaaro tampyaa. ²⁵Okanta okitaititzi-mataki, ipokasitajiri Jesús iyomitaani-payi yaniitan-taaro inkaari. ²⁶Ikanta iñaawajiri iyomitaani yaniitan-taaro inkaari, ti iyotawajiri, itharowan-tawaari, ikaimajiitanaki, ikantzi: “¡Koraakitaki siritsiwí!” ²⁷Iro kantacha, iñaanata-pajiri Jesús iyomitaani-payi, ikantziri: “Naaka pokaatsi, tonta-siri pinkantyya airo pitharowan-tawaitana.” ²⁸Ari yakanaki Pedro, ikantziri: “Nowinkatharítí, awiroka-rika, pinkanta-kaiyaaro naniitan-tyaaro naaka

ⁿ 14.17-19 yatantari = pan

inkaari nomonthaa-waami.” ²⁹Ikantzi Jesús: “Pimpokanaki.” Ayiitanaki Pedro, yaniitan-tanakaro inkaariki jataki isaikaki Jesús. ³⁰Iro kantacha, ikinkithasirita-nakiro Pedro antaro-payi otamakaani inkaari, itharowan-tanakaro, tsitsiyanaki. Ari ikaimanaki, ikantzi: “Pinkatharí, paawajina.” ³¹Yakota-sita-nakiri Jesús, yairika-wajiri. Ikantziri: “Kapichiini pawintaana. ¿Paitama pikiso-siriantari?” ³²Ikanta itijiitapaja pitotsiki, awisai-nkatanaki tampyaa. ³³Tima antaro ipinkathata-nakiri ikaratzi titainchari pitotsiki, ikantajiitziri: “Omapiroatyaa awiroka Itomi Pawa.”

Yisita-kota-kaantaki Jesús Piyompijaari-ki

(Mr. 6.53-56)

³⁴Ariiitaka intatzikiro, osaiki nampitsi ipaitai-tziri Piyompi-jaari. ³⁵Tima iyotawakiri atziri-payi ikaratzi nampitarori anta iriitaki Jesús, ikamantakiri maaroni atziri saikatsiri anta, yamayita-paakiniri ikaratzi mantsiya-yitatsiri. ³⁶Ikantai-takiri Jesús: “Pisinitiri mantsiyari-payi yantawakiro kapichiini opatzi-kaaki pithaari.” Tima inkarati antzita-kiriri iithaari Jesús, isitako-yitaji.

Owaaripro-siritziriri atziri

(Mr. 7.1-23)

15 ¹Ikanta Nasitantaniri-payi aajatzi Yomitaan-taniri-payi poñaayitain-chari Aapatyaawiniki, isampita-nakiri Jesús, ikantziri: ²“¿Paitama kaari ikantantaro piyomitaani-payi okaratzi amiyitari arokaiti iyomitaairi awaisatzitini? Tima ti inkiwaa-kotyaa aririka iwajiiytyaa.” ³Yakanakiri Jesús, ikantziri: “¿Paitama pipiyathatanarori awiroka Ikantakaantziri Pawa, apatziro paako-wintaro okaratzi iyomitaajairi pairani awaisatzitini? ⁴Iroka ikantzi Pawa:

Pimpinkathatairi piri aajatzi piniro.

Ikantaki aajatzi:

Inkarati mishatirini iriri aajatzi iriniro, ontzimatyii iwamaitiri.

⁵Iro kantacha, pikanta-piinta-jiitzi awiroka: ‘Kamiithatatsi ankantiri asitairi: “¡Apaá! Nasitakaakari Pawa maaroni noiriikiti, airo okanta nonisironkatyaami.”’ ⁶piyomita-sitakari okaratzi yamitaitari pairani, ti piyomitaantiro inintziri Pawa. Irootaki kaari inisironkatan-taari ashininka-payi iriri. Piñaakiro. ⁷Tima owapyiimotan-taniri pinajiiitzi. Awiroka ikinkithata-kotaki pairani Isafas, ikantaki:

⁸Ipinkatha-waanti-tasitana atziri-payi,

Titzimaita isirityaana kamiitha, intaina-siri iwana.

⁹Aminaa-sita ityiirowayita ipinkathatana,

Iyomitaanta-sitakaro yamiyitari irirori.”

¹⁰Ikaimakiri Jesús maaroni piyowinta-kariri, ikantziri: “Piwakimpita-yityaa, pikimathatan-tyaanari: ¹¹Tima inkarati awayitari ti okaaripro-siriantani,

irooma okaratzi añawai-yitziri, irootaki kaaripirosiritantatsiri.”¹² Ikanta iyomitaani-payi Jesús ipoka-sita-paakiri okaakiini, ikantapaakiri: “Tira onimotiri Nasitantaniri-payi ikimakimi pikantaki.”¹³ Ikantanaki Jesús: “Aritaki inthokairo Asitanari Inkiti-satzi maaroni pankirintsi kaari ipankitzi irirori.”¹⁴ Pamina-sityaari. Tima inkimitatyaari aparoni mawityaakiri akathata-wakaa-chari. Aririka yakathata-wakaiyaa mawityaakiri, ti iyoti tsika inkini, tima apitiroiti intijiityaa omoro-nakiki.”¹⁵ Ikantzi Pedro: “Piyomitainaro okaratzi pisiyakaa-wintakiri.”¹⁶ Ikantzi Jesús: “¿Pimatzi-takama awiroka-payi ti ontzimi-motimi piyotani?”¹⁷ ¿Tima piyoti okaratzi awapiintari okini ashiitoki, irojatzi ositowan-tajyaari?”¹⁸ Iro kantacha aririka añawai-yitiro kaari-pirori akinkithasiritari, irootaki kaaripirosiritantatsiri.¹⁹ Tima asiriki akinkithasiri-yitaro kaari-pirori, owan-taantsi, mayimpitaantsi, kaaripirori ñathatantachari, kositaantsi, thaiya-kotaantsi, kisimataantsi.²⁰ Irootaki kaaripirosiritantatsiri iroka-payi. Irooma airorika akiwaa-kota aririka ayaa, ti okaaripiro-siritanti iroori.”

Awintaanka Owintini-sato

(Mr. 7.24-30)

²¹ Ikanta yawisanaki Jesús, jataki anta Mapiniki aajatzi Simaaki.
²² Ari osiya-sita-wakari Owintini-sato nampitarori anta, okaimapaa-kitzii iroori, okantziri: “¡¡Pinkatharí, Ikasiya-kaitani pinkatharini David. Nonintzi pinisironkatyaana! Tima mapirokata nosinto okimaatsi-waita yaakiro piyari.”²³ Titzimaita yakiro Jesús. Ari ipokapaaki iyomitaani, ikantapaakiri: “Pintyaan-tairo, oshiki oñaasirinkai okaima-kaimatzi oyaata-kayira.”²⁴ Ari yakanakiro Jesús, ikantzi: “Apatziro ityaantaitakina nonisironkatajiri noshininka Israel-iiti osiyakariri ipiraitari ipyaawai-yitaka.”²⁵ Ari otyiirowa-sita-nakari Jesús iroka kooya, okantanakiri: “¡Pinkatharí, pinisironkatyaana!”²⁶ Ari ikantzi Jesús: “Tima ti aapithatiri iwariti intsiti apiri otsitzi iyaaro.”²⁷ Akanakiri iroori, okantziri: “Omapiro pikantaki Pinkatharí. Iro kantacha, iwapiintaro otsitzi okaratzi iwaryiiri otapinaki piratariri.”²⁸ Aikiro ikantana-kitziro Jesús: “¡Kooyá, omapiro pawintaakana! Irootaki nomatan-tyaarori pikowa-kota-kinari.” Apatha-kiro isita-kotanaji isinto.

Yisita-kota-kaaji Jesús oshiki atziri

²⁹ Ikanta yawisanaki Jesús, ikinanaki inkaari-thapyaaki saikatsiri Tapowiniki. Ipoñaá itonkaanaki otzisiki, ari isaikapaakiri anta.³⁰ Ari

◦ 15.24 ipiraitari = oisha = oveja P 15.26 Iro yamijiitari pairani Judá-iti isiyakaa-wintantzi. Iriitaki otsitzi siyaarinimi pasini-satziiti kaari ishininkatyaana. Irootaki imatakiriri pairani Jesús, tima isiyakaa-wintakiro kooya irootaki siyaarinimi otsitzi, tima kaari ishininka. Iriima ishininka-payi Judá-iti, iriitaki siyaarinimi iintsii.

ijatakiri oshiki atziri, yamayitaki kantawai-yitachari imantsiyariti: kisoporiwaita-tsiri, mawityaakiri, kisowaantiri, pisaponthokiri, maaroni. Ipiyota-kiniri ikatziyaka Jesús, tima inthonkiri yisita-kota-kaayitairi. ³¹ Okiryaaantzi ikantawintai-takari Jesús iñaawaita-kaajirira kisowaantiri, isitako-yitaji pisaponthokiri, yaniita-kaayitairi kisoporokiri aajatzi kisoporiwaita-tsiri, yaminakaa-yitairi mawityaakiri. Ikantajiitzi atziri: “Omapiro ikamiithataki Iwawani Israel.”

Iwakaari Jesús 4000 atziri

(Mr. 8.1-10)

³² Yapatotakiri Jesús iyomitaani, ikantakiri: “Oshiki nonisironkatakari atziri-payi, tima okaratzi mawa kitaitiri isaikajiitaki ikimisantana, tikatsi iwajyaa. Ti noninti ijata-sitajyaa airo iwanaja, ayiri = kari itashi awotsiki.” ³³ Ikantajiitzi iyomitaani: “¿Tsikama ayika yatantaitari awakaiyaariri aka otzisi-masiki? Oshiki ikarajiitzi.” ³⁴ Ari isampitzi Jesús iyomitaani, ikantziri: “¿Tsikama okaratzi yatantaitari tzimatsiri?” Ikantzi iyomitaani: “Tzimatsi okaratzi 7, tzimatsi aajatzi kapichiini simaa-niki.”^q ³⁵ Ipoña ikantakiri ikaratzi piyotain-chari isaikajiiti osaawiki. ³⁶ Yaakiro 7 yatantaitari aajatzi simaa-niki, ipaasonki-wintakiro. Ipitoryaa-yitakiro, ipayitakiri iyomitaani, iwawisaa-kiniri piyotain-chari atziri. ³⁷ Owaajiitaka maaroni, kimajiitaka. Yawiitajiro tzimaraanta-paintsiri, ijaikitaji okaratzi 7 kantziri. ³⁸ Ikaratzi 4000 sirampari owainchari. Ti iyotaitiro tsika okaratzi kooya-payi aajatzi intsi-payi owainchari. ³⁹ Ikanta iwithata-waari Jesús ikaratzi owainchari, titanaja pitotsiki, montyaanaka Pankothanthaariki.

Ikowakoi-tziri Jesús intasonka-wintanti

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

16 ¹ Ikanta Nasitantaniri-payi aajatzi Tampatzika-wiri-payi, inintajiitaki inkompita-kaiyaarimi Jesús. Ikantakiri: “Intsityaa pintasonka-wintanti noyotan-tyaari omapiro ityaantakimi Pawa aka.” ² Yakanakiri Jesús ikantzi: “Aririka piñiuro onkirainkazitzi tsitinii-tiini, pikanta-piinta-jiiti: ‘Oryaa-manaatyii onkitaitita-manaji.’” ³ Irooma piñiuro-rika kapichikitaiti onkityonkaityii minkori inkitiki, pikantzi: ‘Omparyatyii inkani.’ Tima piyotako-wityaaro inkiti, piyotako-witaro aririka omparyii inkani. Titzimaita piyoyitiro okaratzi piñaayi-witakari iroñaaka aka. ⁴ Ti pinkamiitha-siri-jiiti awiroka, oshiki pithainkakiri Pawa, pininta-sijiita piñiina nontasonka-wintanti, airotzimaita noñaakimiro. Apatziro piñiuro siyaaroni awishi-mota-kiriri pairani Kamantan-tzinkari Jonás.” Yapakaakiro Jesús ikantayitakiri, awisanaki.

^q 15.34,36 yatantaitari = pan

Siñakairori yatantari Nasitantaniri

(Mr. 8.14-21)

⁵Ikanta yariijiitaka iyomitaani Jesús intatzikiro, ti yaanaki yatantaitari, imaisanta-nakiro.^r ⁶Ikantzi Jesús: “Paamaiyaaro siñakairori yatantari Nasitantaniri aajatzi irasi Tampatzika-wiri.” ⁷Ikanta-wakaa-jiita iyomitaani: “¿Paitama ikantan-tairi Jesús? ¿Irooma ikantan-tairi tira amaki yatantaitari?” ⁸Yotaki Jesús ikanta-wakaari iyomitaani, ikantziri: “Tikira pisiri-piro-tyana awiroka-payi, irootaki pikinkithasiri-waitantari, pikanta-jiitzi: ‘Tira amaki yatantaitari.’” ⁹¿Tikirama pikimatha-jiitziro? Chapinki otzimawita yatantaitari okaratzi 5, iro kantacha nowakaaka ikaratzi 5000 atziri. Pikoyaajiro tzimaraanta-paintsiri. ¿Tsikama okaratzika kantziri pijaikitajiri? ¹⁰Aajatzi nokimitaakiro karatatsiri 7 yatantaitari, nowakaaka ikaratzi 4000 atziri. ¿Tsikama okaratzika kantziri pijaikitajiri? ¹¹¿Paitama kaari pikimathatantaro awiroka-payi? Tira nonkinkithata-kotiro iwaitari yatantaitari. Nokanta-tziimi: ‘Paamaiyaaro siñakairori yatantatari Nasitantaniri aajatzi irasi Tampatzika-wiri.’” ¹²Ari iyotanaki iyomitaani, tira inkinkithata-kotiro Jesús siñakairori yatantaitari, isiyakaa-winta-tziiro okaratzi iyomitaan-tayitziri Nasitantaniri aajatzi Tampatzika-wini.

Iyotaki Pedro: Saipatzii-totaari inatzii Jesús

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³Ikanta yariitaka Jesús Cesarea-ki, inampitsitiki Filipino. Ari isampitakiri iyomitaani, ikantziri: “¿Paitama ikinkithasirita-koitariri Itomi Atziri?” ¹⁴Akaajiitanaki iyomitaani, ikantzi: “Tzimatsi atziri kantatsiri, ‘Juan Kiwaatan-taniri pinatzii.’ Ikantzi pasini, ‘iriitaki koñaataatsi Elías.’ Ikantzi pasini ‘iriitaki Jeremías.’ Tzimatsi kantayitatsiri aajatzi, pasini Kamantan-tzinkari pinatzii.” ¹⁵Ikantzi Jesús: “¿Tsikama pikanta-jiitzi awiroka?” ¹⁶Ari yakanaki Simón Pedro, ikantzi: “Awiroka Saipatzii-totaari Itomi Pawa Añaanita-tsiri.” ¹⁷Ikantzi Jesús: “Kimosiri-wintaari pinatyii Simón itomi Jonás, kaari atziri oyota-kayimiro, iriitaki Asitanari Inkiti-satzi oyotakaa-kimirori. ¹⁸Nompaitajimi Kisopathari, tima pisiyakaro awiroka okiso-pathatzi kipatsi, aritaki nowitsikairori nowanko. Inkarati kimisantaa-tsini apaata, iriitaki siyayita-jyaaroni pankotsi. Airo imataitzi yitsinampairi impyaakaasitai-tyaari sarinka-winiki.^s ¹⁹Pisiyaari aamaako-wintarori asitakoro pankotsi, kantatsi yasitaryi, yasitiro, yantsiriitiro sintsiini. Irootakira pankotsi siyakaa-winta-chari impinkathari-wintantai Inkiti-satzi. Tima

^r 16.5-12 yatantaitari = pan ^s 16.18 Kisopathari = ikantai-tziri iñaaniki irirori-payi ‘Petros’, irootaki osiyarori iñaaniki wirakocha ikantaitzi ‘Pedro’

inkarati pisinitairi awiroka aka kipatsiki, iriitaki isinitaiti inkitiki. Iriima kaari pisiniyitaji awiroka aka kipatsiki, airo isinitai-tziri aajatzi anta inkitiki.” ²⁰ Aikiro ikantana-kitziiri Jesús maaroni iyomitaani: “Apaata pikamantantzi, pinkanti: ‘Iriitaki Saipatzii-totaari yoka Jesús.’”

Ikamanta-kota Jesús inkami

(Mr. 8.31–9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Ari yitanakaro Jesús ikamantziri iyomitaani-payi, ikantziri: “Oninta-pirotatyaa ajati Aapatyaawiniki, tima antaro inkimaatsita-kaiyaana antari-kona-payi, ijiwa-piroriti Ompira-tasorintsitaari, aajatzi ijiwari Yomitaan-taniri-payi, aritaki iwa-kaantinari. Iro awisawitakyaa mawa kitaitiri añajana.” ²² Ikanta Pedro, yaanakiri Jesús intyaatsikaini, ikantakiri: “Pinkatharí, ti onimo-tina pikantziri, ti noninti awishimotimi pikantakiri.” ²³ Ari ipithoka-pithata-nakari Jesús yoka Pedro, ikantanakiri: “Pijati Kamaarí. Ti pisirityaaro awiroka inintakaanari Pawa, apatziro pisiritaro ininta-piintziri atziri-payi.”

²⁴ Ikantanakiri Jesús pasini-payi iyomitaani: “Tzimatsi-rika nintatsiri intsipatyaa, iwashaantajiro inintasi-yitari yantiro, onkanta-wityaa ipaikakoi-tirimi, intsipatyaa. ²⁵ Tima inkarati itakowaita-chari yantayitziro inintayitziro irirori, aritaki impyaa-sitajyaa. Iriima ikaratzi atsiwintarori yantanajiro nonintziri naaka irootaki ikamawintan-tanari, aritaki yawisako-siritai. ²⁶ Aminaasi-waita otzimi-motantzi owaararontsi aka kipatsiki, aritaki ompyaakaa-sita-jyaari. ¿Kantsima impinakowintaityaa airo ipyaasi-waitan-taita? ²⁷ Aririka impiyi apaata yoka Itomi Atziri yamajiro iwaniinkaro Asitariri, intsipata-jyaari Maninkariiti, iriitaki pinatapa-jironi okaratzi yantaitakiri. ²⁸ Omapirotatyaa, tzimatsi pikaratziri aka, tikira pinkamiita aritaki piñaakiri Itomi Atziri tsika inkantyyaa impinkathari-wintanti.”

Isiparyii-motziri Jesús iyomitaani

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

17 ¹ Okanta awisaki 6 kitaitiri, yaanajiri Jesús Pedro, Jacobo, Juan iririntzi Jacobo. Tonkaanaki otzisiki. ² Ari isiparyaa-porotzi-motakiri iyomitaani, isiyanakari ooryaatsiri, omatzitanaka iithaari kitamaarokini okantanaka. ³ Iñaatziiri Moisés itsipatakari Elías ikinkithawaita-kairi Jesús. ⁴ Ari ikaimanaki Pedro, ikantzi: “¡Pinkatharí! Omapiro okamiithatzi pamakina aka. Kamiitha nowitsikimi mawa panko-shitantsi: Aparoni pasityaa awiroka, aparoni yasityaa Moisés, yasityaa aparoni Elías.” ⁵ Iñaawai-minthaitzi, anaapaakiri oorinta-chari minkori. Ikimatzi iñaawaitai-tanaki minkoriki, ikantaitzi: “Notomi inatzii yoka nitakokitari, oshiki nokimo-siri-wintakiri. Pinkimisantairi.” ⁶ Ikanta ikimajiitaki ikantai-takiri, oiyojiitanaka osaawiki, antaro itharowanaki. ⁷ Ari

ipokapaaki Jesús, itzinka-paakiri iyomitaani-payi, ikantziri: “Pinkatziyi, airo pitharowa-jiitzi.” ⁸Ari yaminawita-naari, tikatsi iñaanaji, apaniro ikatziyaka Jesús.

⁹Ikanta yoirinka-jiitaja, ikantakiri Jesús iyomitaani: “Airo pikamantantziro piñaakiri irojatzi apaata aririka yañaaji yoka Itomi Atziri inkamawitakyaa-rika.” ¹⁰Isampita-nakiri iyomitaani, ikantziri: “¡Yomitaanarí! ¿Paitama ikanta-kotziiri Yomitaan-taniri-payi, ikantzi: ‘Aririka impoki-mataki Saipatzii-totaari, iriitaki jiwatapain-tsini Elías impoki?’” ¹¹Yakanaki Jesús, ikantzi: “Omapiro ikantziri, iriitakii jiwatapain-tsini Elías impoki, itampatzika-siritan-tapaaki. ¹²Pinkimi nonkanti naaka: Ariiuitaka Elías, tikatsi yotawakirini, oshiki iwasankitai-takiri. Ari inkantai-tiriri Itomi Atziri, oshiki iwasankitaitiri irirori.” ¹³Ari iyojiitanaki iyomitaani iriitaki Juan Kiwaatan-taniri ikinkithata-kotziiri.

Yisita-kota-kairi Jesús mainari yaakiri piyari

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴Ikanta yariijiitapaja ipiyojiita atziri. Pokapaaki aparoni atziri iñiiri Jesús. Ityiirowa-sita-paakari, ikantapaakiri: ¹⁵“¡Pinkatharí! Pinisironkata-jyaanari notomi, oshiki ikamana-waitzi, antaro ikimaatsi-waitaka, itaawaita-piintaka, ipiinka-waitzi nijaaki. ¹⁶Namawita-kaniri piyomitaani yaawinta-jinari. Titzimaita ikantiri.” ¹⁷Ari yakanaki Jesús, ikantanaki: “Ti pinkimisanta-jiiti awiroka, pikinasi-waitaka. ¿Tsika-paitima piyoti? Pamakiri aka pitomi.” ¹⁸Ikanta ikisawakiri Jesús piyari, iwashaanta-najiri mainari. Isita-kotanaji. ¹⁹Ikanta iyomitaani-payi Jesús yaanakiri intyaatsikaini, isampitakiri, ikantziri: “¡Yomitaanarí! ¿Paitama kaari nomatantari naaka nomatiri noitsinampairi piyari?” ²⁰Ikantzi Jesús: “Tima tikira pawintyaarita kamiitha Pawa, irootaki kaari paawyaantari. Pinkimi nonkanti: Onkanta-wityaa kapichiini pawintyaari Pawa, aritaki pisirinkakiro otzisi, pinkantiro: ‘Pisirinki.’ Aritaki osirinkanaki. Tima tikatsi kompitzi-motyaamini aririka pinkimisanta-piroti. Omapiro.^t ²¹Iro kantacha, aririka pininti pisita-kota-kairi kimitariri yoka mainari, ontzimatyii pamani iro-piroini, pintziwintyaari.”^u

Yapiitajiro Jesús ikamanta-kota inkami

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²²Ikanta yariijiitaka Jesús anta Tapowiniki, yapiitakiri ikantziri iyomitaani: “Impimantai-tatyiiri ²³Ari iwaitiri. Iro awisawitakyaa mawa kitaitiri, aritaki yañaaji.” Antaro iwasiritanaka iyomitaani-payi ikimakiri ikantaki.

^t 17.20 kapichiini = yaninita-tsiri osiyaro okithoki “mostaza” ^u 17.21 Paminiro Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi okanta-kota ‘onasiyita ñaantsi-payi’.

Ipinaitziro yasita-kayi-tarori Tasorintsi-panko

²⁴Ikanta yariitaka Jesús nampitsiki Capernaum, ari ipokaki sintsiwintanta-tsiri impaitiri kiriiki yasita-kayi-tarori tasorintsi-panko, isampita-paakiri Pedro, ikantziri: “¿Ipinata-piintziro yomitaimiri ikasiya-kaitarori Tasorintsi-panko?” ²⁵Ikantanaki Pedro: “Ipinata-piintziro.” Ikanta ipiyaaro tsika isaikajiitzi, iriitaki tharo-wakota-waincha Jesús isampita-wajiri Pedro, ikantziri: “¿Paitama pikinkithasiritari Simón? ¿Paitama isintsiwintziri pinkathari-payi impinatiri kiriiki? ¿Iriima isintsiwintziri ishininka-piro-payi irirori? ¿Iriima isintsiwintzi pasini-satziiti ariitziinkari-payi?” ²⁶Ari yakanaki Pedro, ikantzi: “Iriitaki isintsiwin-tziri ariitziinkari-payi.” Ikantzi Jesús: “Ari okanta. Tima ti onkowa-pirotyaa impinatiro ishininkatari irirori. ²⁷Iro kantacha, ti noninti inkisawaityaa sintsiwintanta-tsiri impaitiri kiriiki. Pijati inkaariki pinkachaati. Aririka pinosikaki, pamina-waantitiri, aritaki piñaajiri kiriiki. Paanakiniri sintsiwintanta-tsiri impaitiri kiriiki. Iriitaki pimpina-wintyaari awiroka aajatzi naari.”

Tsika itzimi iriipirota-tsiri

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

18 ¹Ikanta iyomitaani-payi Jesús ipiyowinta-paakari, ari isampitakiri, ikantziri: “¿Yomitaanari! Aririka impinkathari-wintantai Inkiti-satzi. ¿Itzimikama iriiprotatsi intsiapatyaa impinkathariti?” ²Ari ikaimaki Jesús aparoni iintsi, ikatziyakiri tsika isaikajiitaki irirori, ³ikantziri: “Airorika piwashaantiro tsika pikanta pairani, airorika pikimitaari tsika ikanta yoka iintsi, airo ipinkathari-wintaimi Inkiti-satzi. Omapirotatyaa. ⁴Tima inkarati tsinampa-sirita-tsini inkimita-jyaari yoka iintsi, iriitaki iriipirota-tsini tsika ipinkatha-ritai Inkiti-satzi. ⁵Ikaratzi aakamiithatairiri osiyakariri iintsi yawintaajana, naaka yaakamiithataki.”

Aririka antakaantiro kaari-pirori

(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶“Tzimatsi-rika antakairini kaari-pirori osiyakariri iintsi yawintaajana, onkamintha inthatai-tiniri mapi ikintsiki, iwiinkai-takiri osaankanaatzi inkaari.

⁷Omapirotatyaa onkowiinkati kipatsiki. Ari intzimaki antakaan-tayitironi kaari-pirori. Inkanta-machiitiri antakaan-tironi kaari-pirori. ⁸Iroorika pako, piitzi pikaariprotanta, piwashaantiro, pinkimita-kaantiro pinthatzinkairomi, tima irootaki kamiithatatsi pawisakoritaji, ti ampantyaaro otzimawita apiti pako, apiti piitzi, ompona onkanta-kaantaimi apaata pasi piwanta-jyaarori pintaajyaa. ⁹Iroorika poki

v 18.5,20 Paminiro ‘Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi’ okanta-kota ‘Wairontsi’.

pikaariprotanta, piwashaantiro, pinkimita-kaantiro pisorya-kita-jyaami, tima irootaki kamiithatatsi pawisako-pityaakitai, ti onkanti otzimawita apiti poki, ompoña onkanta-kaantaimi apaata yookaitaimi opaamataki sarinka-wini.”

Isiyakaa-wintai-tziri pyaawita-chari ipiraitari

(Lc. 15.3-7)

¹⁰“Paamaiyaa pimaninta-waitziri = kari osiyayita-kariri iintsi. Tima yaamaa-kowintani inatzii Maninkari itsipata-piintari Asitanari Inkitsatzi. ¹¹Tima irootaki ipokantari Itomi Atziri iwawisaa-koyitairi ikaratzi pyaawitain-chari.” ¹²Pinkimi nosiyakaa-wintimiro. Tzimatsi piratachari ikaratzi 100 ipiraitari. Ikanta ipyaaraantaka aparoni, ikaratanaji 99 ipira. Yookanakiri 99 ipira otzisi-masiki, jataki yamina-minatairi pyainchari.^x ¹³Ikanta ñaajiri, antaro ikimo-siritaji yaajirira pyaawitain-chari, tima anaanakiro ikimo-siri-wintziri pasini 99 ipira kaari pyaachani. ¹⁴Ari ikantari aajatzi Asitairi Inkitsatzi, ti ininti impyaa aparoni osiyakariri yoka iintsi.”

Tsika ikantaita yaripirota-wakaita

¹⁵“Aririka inkaariprotzi-motimi kimisantzinkari, pijata-sitiri isaiki apaniroini, ari pinkinkitha-waita-kairi, iyotantyaari opaita ikaariprotakari. Aririka inkimimi piyomitaa-najiriri, pinkimita-kaantairi pirintzi okaakiini inatyimi.” ¹⁶Irooma airorika ikimimi piyomitaa-witanariri, paanaki pasini kimisantzinkari, airorika apiti, iriitaki pintsipatyari piyomitaa-najiri. Tima ontzimatyii inkarati apiti, airorika mawa iriitaki akakotimini piyomitaa-najiri.

¹⁷Airorika ikimimi piyomitaa-witanari, pinkamantiri maaroni kimisantzinkari. Aikiro-rika ijatakaa-tyiuro, pinkimita-kaantiri pasini-satzi atziri kaari pishininkatyaa, tima isiyakari sintsiwintanta-tsiri impaitiri kiriiki. ¹⁸Tima inkarati pisinitairi awiroka aka kipatsiki, iriitaki isinitaiti inkitiki. Iriima kaari pisiniyatiji awiroka aka kipatsiki, airo isinitai-tziri aajatzi anta inkitiki. Omapirotatyaa. ¹⁹Napiitiro nonkantimi: Aririka pinkarati apiti paapatyaa-kota-wakai-yaaro pikinkithasiritari pikamitantiri, impoña pikamitiri Asitanari Inkitsatzi, aritaki imatakaa-kimiro irirori. ²⁰Tsika-rika yapatota apiti, tirika mawa atziri ipinkathataana naaka, aritaki nosaikitari naaka anta notsipatari.”

²¹Ikanta Pedro isampita-nakiri Jesús, ikantziri: “¿Pinkathari! Aririka iwaariprotina nokaratzi nokimisanta-jiiitzi, ¿tsikama onkarati nompyaakotiri naripirotan-tajyaariri? ¿Apatziroma onkarati 7?”^z ²²Ari

^w 18.11 Onasiyita ñaantsi-payi ^x 18.12 ipiraitari = oisha = oveja

^y 18.15 kimisantzinkari = pirintzi ^z 18.21 nokaratzi nokimisanta-jiiitzi = nrintzi

yakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tira apatziro pimpyaakotiri onkarati 7, tima oshiki papiitiri pimpyaakotairi.”^a

Ikinkithata-koitziri apiti iriiwita-tsiri

²³“Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, tima isiya-kotyaari pinkathari ikowa-kotziri inspiratani impinatairi iriiwitziri. ²⁴Ikanta yitanakaro pinkathari ikowa-kotziri iriiwitziriri, yamaita-paakiri iriiwi-pirota-tsiri.^b ²⁵Tima tikatsi yayi impinawinta-jyaari. Ikantanaki pinkathari: ‘Paanakiri yoka atziri, iina, itomi-payi, aajatzi okaratzi tzimi-motziriri, pimpimantiri. Ari naajiri naaka kiriiki ikaratzi iriiwitanari.’ ²⁶Ari ityirowanaka ompirataari, ikantanakiri pinkathari: ‘Airo pipimantana, piyaa-kota-wakina kapichiini, aritaki nompinatajimi.’ ²⁷Ari inisironkata-nakari pinkathari yoka inspiratani, ikantziri: ‘Kamiithataki, ti piriwitajina.’ Tima ipyaakotakiri okaratzi iriiwitziriri. ²⁸Ikanta ijatanaji ompirataari, imonthaakari iriiwitziriri irirori kapichiini. Yairika-kintsita-wakiri, ikantziri: ‘Pimpinatajina piriwitanari.’^c ²⁹Ari ityirowa-siwita-nakari, ikantziri: ‘Piyaawakina kapichiini, aritaki nompinatajimi.’ ³⁰Titzimaita ininti iyaawintyaa, yaanakiri, iminkyaa-kaantakiri, ikantziri: ‘Aritaki nomisitowa-kaantajimi aririka pimpinatajina.’ ³¹Iñaakiri ikarajitzi, ti onimota-nakiri, jatanaki ikamantziri iwinkathariti. ³²Ikanta pinkathari, ikaimakaan-takiri inspiratani, ikantawakiri: ‘Kaari-pirori pinatzii awiroka. Nopyaakota-kimiro piriwitanari awiroka, pikantakina: piyaawinta-wakyaana.’ ³³Ari pinkantantimi awiroka, pinisironkatantyyaa. ³⁴Tima antaro ikisanaka pinkathari, ipasata-kaantakiri, iminkyaa-kaantakiri, ikantziri: ‘Aririka pimpinatajina awiroka, aritaki nomisitowa-kaantajimi.’ ³⁵Ari inkanta-jimiri apaata Asitanari Inkiti-satzi, airorika pipyaakotairi iriipiroini owari-pirotzimiri pikaratzi pikimisantzin-karitzi.”^d

Ti onkamiithati yookaitiro iinaitari

(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

19 ¹Ari ithonka-nakiro Jesús iyomitaantzi Tapowiniki, awisanaki intatzikiro Owaryiinkaariniki iipatsitiki Judá-iti. ²Ipiyotzi-wintaitawaari. Yisita-kota-kaapaji oshiki mantsiyari-payi anta.

³Ari ipoka-sitakiri Nasitantaniri-payi inintzi inkompita-kaiyaarimi Jesús, isampita-paakiri, ikantziri: “¡Jesús! ¿Sinitaa-ntsita-tsuma

^a 18.22 Ikantakoi-tziri aka “oshiki papiitiri,” aririka ampyaakotanti onkarati 7, apiitairo 7, apiitairo 7, irojatzji 70. Tzimatsi osiyakaa-wintari 7, irootaki kamiithasiritaantsi. Tima aninti-rika aripirotyaari akaaripirotajiri, airo awashaantziro ampyaakotiri yantzi-motairi.

^b 18.24 Ikantakoi-tziri aka “iriiwi-pirota-tsiri” irootaki osiyarori ankanti iriiwitakiki ikaratzi 10,000 ijaikitakiki kiriiki. Ari yantawai-wityaa oshiki osarintsi, airotzimaita ipinako-winta. Yoka oshiki kiriiki ipaitai-tziri “talento”, 40 kilo ikaratzi itinatzi. Tima aparoni talento yantita impinaitiri 20 atziri yantawaiti aparoni osarintsi. ^c 18.28 kapichiini = 100 denario ^d 18.35 pikimisantzin-karitzi = pirintzi

yookasi-waityaaro iina atziri?” ⁴Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “¿Tima piñaanata-kotiri owakira iwitsikan-taita-kariri atziri? Tima iwitsikaitaki sirampari aajatzi kooya. ⁵Ikantaitaki:

Irootaki airo isaikantaja mainari-payi asitaririki aririka
yaawakaa-najyaa,
tima aparoni inkanta-najyaa iwathaki osiyawaityaaro
iwichaa-wakaa-jyaami.

⁶Tima inkarati aawakaa-naachari tira apiti inkanta-najyaa, aparoni ikantana iwathaki. Irootaki airo okantanta yookajiro atziri iina itsipata-kaakariri Pawa.” ⁷Yapiitakiri Nasitantaniri isampitziri, ikantziri: “¿Opaitama ikanta-kotziri pairani Moisés, ikantaki:

Aririka yooka-wakaityaa, ontzimatyii impaitiri tsika osankinata-
kota yooka-wakaan-tyaari?”

⁸Ikantzi Jesús: “Okantakaaro pipiyatha-waita, irootaki isinitan-tamirori Moisés pookiro piina. Tima pairani owakira iwitsikan-taita-karori maaroni, ti ari onkantyyaa. ⁹Nokantzi naaka: Kaaripiro-siritaki ikaratzi ookasitarori iina, irooma iñi-ro-rika omayimpitaki kantacha yookiro. Aririka aawitajyaa iroori pasini oimi, omayimpitzi-motakiri itawitari oimintari. Ari inkanta-jyaari aajironi, mayimpitaki irirori.”

¹⁰Ikantzi iyomitaani: “Aririka okanta, airo yaawakaitami.” ¹¹Ikantzi Jesús: “Iriirika Pawa kowakai-mironi aritaki pinkima-thatakiro. Tira maaroni inkimathaitiro tsika-rika okanta-kota aawakaantsi. ¹²Tzimatsi atziri ari ikantzita itzimapaaki ti onkanti yayi iina. Tzimatsi pasini yaithokitai-tziri, ti onkanti yayi iina. Tzimatsi pasini nintatsiri isaikasi-waityaa, tima yiriipiro-winta-tyiiri pinkatha-ritatsiri inkitiki. Nintatsiri inkimathaitiro nokantakiri, imatiro.”

Itasonka-wintziri Jesús intsi-payi

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³Ari yamaita-paakiniri Jesús intsi-payi, ikantai-tapaakiri: “Nonintzi pamana-kotinari nintsiti, piwasi-patzii-totiri pintasonka-wintiri.”

Ikantzi iyomitaani Jesús: “Airo piñaasirinkiri Awinkathariti.” ¹⁴Ikantzi Jesús: “Airo pitzikiri, nonintzi naaka yamaitinari iintsi. Tima inkarati osiya-kota-naariri iintsi, iriitaki ñaajironi tsika ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi.” ¹⁵Ikanta ithonkakiri Jesús iwasi-patzii-totakiri intsi-payi, jatanaji irirori.

Ipokaki mainari Ashaarantaniri iñiiri Jesús

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.15-17)

¹⁶Ari ipokapaaki aparoni mainari iñiiri Jesús, ikantapaakiri: “¡Kamiithari yomitaan-taniri!. ¿Paitama nantajiri nasi nowanta-jyaarori nañaaji?” ¹⁷Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “¿Paitama pikantan-tanari

‘kamiithari?’ Tira intzimi aparoni kamiithari, apatziro ikantakaaro Pawa ikamiithatzi. Pinintzi-rika pasi piwiro pañaaji, pimonkara-yitairo ikantaitakiri Ikantakaan-taitaniki.”¹⁸ Inintanaki mainari iyota-kotiro, ikantziri: “¿Otzimikama pikantziri?” Ikantzi Jesús:

Airo piwamaantzi.

Airo pimayimpitzi.

Airo pikositzi.

Airo pithaiya-kotanta.

¹⁹ Pimpinkathatairi piri aajatzi piniro.

Pintakota-jyaari pishininka pinkimita-kaantiri pitakota awiroka.

²⁰ Ikantzi mainari: “Nomatakiro maaroni iroka, irojatzí nitanakaro pairani ainiro nintsita-paaki. ¿Paitama kowityaa-chari iroñaaka?”²¹ Ikantzi Jesús: “Pinintzi-rika pintampatzika-siriti, pijati, pimpimantiro maaroni tzimimotzimiri, pimpiri asinonkainkari, tima osiyawaitakaro piwaa-ranta-jyaami inkitiki. Aririka pimatakiro pimpoki, piyaatina.”²² Ikanta ikimaki mainari, owasiri ikanta ipiyanaka, tima ashaarantzinkari inatzi.

²³ Ikantanakiri Jesús iyomitaani: “Oshiki ompomirintsitzi-motyaaari ashaarantaniri ijatai ipinkatha-ritai Inkiti-satzi. Omapiro.”²⁴ Yapiita-nakiro Jesús, ikantzi: “Tima oshiki ipomirintsitaro ikyaakoitari inkyaan-tyaaro yanini omoro. Iri mapirota-chani ashaarantaniri impomirintsita-jyaaro inkyaaji ipinkathari-wintantzi Pawa.”²⁵ Ikanta ikimaki iyomitaani-payi, okiryaantzi ikantanaka, ikanta-wakaa-jiita: “¿Paitama awisakotaa-tsini?”

²⁶ Ari itsikanatakari Jesús iyomitaani-payi, ikantziri: “Airo imatziro yitsinampairi atziri-payi, iriima Pawa tikatsi pomirintsitzi-motyaarini irirori.”

²⁷ Ari yakanaki Pedro, ikantzi: “Yoka nokarajiitzi nonintzi noyaatakimi, tima nookayita-nakiro okaratzi tzimi-motanari. ¿Paitama impinai-tajinari apaata?”

²⁸ Ikantzi Jesús: “Aririka owakirataji apaata maaroni, impinkatha-ritai Itomi Atziri isaikan-tajyaaro waniinkata-chari isaika-minto. Aritaki pinkimita-jyaari awirokaiti pikaratzi piyaatakina, pimpinkathari-wintairi maaroni inkarati incharinita-jyaari Israel, ikaratzira 12 inasiyita. Omapiro.”²⁹ Tima tzimayitatsi awintaa-janari, irootaki yookanta-nakarori iwanko, iririntzi, iritsiro, asitariri, iina, iintsiti, iipatsiti. Aritaki iñaajiro ontzimi-motairi oshiki, irasi iwiro yañaayitaji.^f ³⁰ Iro kantacha, tzimatsi iroñaaka oshiki itayiwitarori, iriitakira ampoita-tsini iñaayitairo. Tzimatsi pasini ampoiyyita-tsiri iroñaaka, iriitakira itayita-jyaaroni iñaayitairo.”

Antawaita-tsiri chochoki-masiki

20 ¹“Iroka okanta-kota impinkathari-wintantai Inkiti-satzi, osiyari atziri tzimatsiri ichochoki-masiti. Yananinkanaki yamini antawaita-tsini

^e 19.24 ikyaakoitari = camello ^f 19.29 ontzimi-motairi oshiki = yookanaki-rika aparoni, aritaki impaitairi 100; * Wairontsi

iwankiri-masiki. ²Ikanta iñaaki nintatsiri yantawaiti, ikantakiri: ‘Pitanakyaaro iroñaaka pantawaiti irojatzi tsitiniiti, nompinatimi aparoni kiriiki ikaratzi ipinatanta-piintai-tziri yantawaitaiti aparoni kitaitiri.’ Ikantajitzi antawairinti: ‘Kamiithataki.’ Ityaantakiri iwankiri-masiki.³ ³Ikanta ijinokita-paaki ooryaatsiri aajatzi ipiyanaja asitarori iwankiri-masi nampitsiki. Iñaapaji pasini ikatziya-jiita tikatsi yantawairi.⁴ ⁴Ikantapaakiri: ‘Pijati pantawaiti nowankiri-masiki, aritaki nompinatakimi okaratzi ipinatanta-piintaitzi.’ Jaitijiitaki yantawaiti. ⁵Ari ikantakiro itampatzikata-paaki ooryaatsiri, aajatzi itainkanaki ooryaatsiri.⁶ ⁶Ari ikantakirori aajatzi otsitiniityaanaki, iñaapaji atziri isaikajiitzi, tikatsi yantawairi, isampita-paakiri: ‘¿Tikatsima pantawairi pisaikaiswaitantari kitaitiriki?’ ⁷Yakajitanaki, ikantzi: ‘Tikatsi antawaita-kayinani.’ Ikantzi irirori: ‘Pijati pantawaiti nowankiri-masiki, aritaki nompinatakimi okaratzi ipinatanta-piintaitzi.’ ⁸Okanta otsitininanaki, ikantakiri asitarori iwankiri-masi kimpoyii-niriri iiriikiti, ikantziri: ‘Pinkaimiri maaroni antawairinti pimpinatiri aparoni kiriiki ikaratzi ipinatanta-piintai-tziri yantawaitaiti aparoni kitaitiri. Iriitaki pitawakyaap pimpinatiri ampoita-paintsiri yantawaitaki, irojatzi pimatantakyaariri itakarori kapichikitaiti yantawaitaki.’ ⁹Ari ipokajiita-paaki ampoita-paintsiri yantawaitaki, kapichiini yantawaititaka ipinaitakiri aparoni kiriiki. ¹⁰Ipokajiita-paaki itakarori yantawaitaki kapichikitaiti, isiyakaantzi iriitaki impina-piroiti. Ti, ari ikimitakari pasini-payi tsika ikaratzi ipinaita-kiriri. ¹¹Ikanta ipinawitai-takari, ikisanakiri asitarori yantawairi, ¹²ikantanakiri: ‘Ti yantawai-piroiti ampoita-paintsiri, iro kantacha imonkaratakana pipinata-kinari, naaka atsiyawita-kariri ooryaatsiri.’ ¹³Ikantzi asitarori iwankiri-masi: ‘Ashininká, nopinatakimi kamiitha, ¿tima nokantzi-takami kapichikitaiti nompinatimi aparoni kiriiki?’ ¹⁴Yoka aparoni kiriiki nopinatzimiri, pijatai. Tima naaka ninta-sitacha nompinatiri aparoni kiriiki ampoita-paintsiri yantawaitzi, ¹⁵¿Airoma okantzi nompinatanti nonintziri naaka? ¿Pikisako-niinta-tyaaroma nonisironkatantzi naaka?’ ¹⁶Tima oshiki jiwatatsiri iñaayitajiro, iriitaki ampoita-tsini. Tzimatsi oshiki ampoiyyita-tsiri iñaayitajiro, iriitaki jiwatatsini. Tima oshiki inkaima-witaityaa, iro kantacha kapichiini inkarati iyosiitaitiri.”^k

Yapiitakiro Jesús ikamantzi iwamaitiri

(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷Ikanta itonkaanaji Jesús ijatiro Aapatyaawiniki, iriitaki itsipatanaja 12 iyomitaani, ikantakiri awotsiki: ¹⁸“Ajatatziira Aapatyaawiniki. Ari

§ 20.2 kiriiki = denario ^h 20.3 ijinokita-paaki ooryaatsiri = ooryaatsiri 3. (Ari okanta iyomitai-tziri ooryaatsiri pairani.) ⁱ 20.5 itampatzikata-paaki ooryaatsiri = ooryaatsiri 6, itainkanaki ooryaatsiri = ooryaatsiri 9. (Ari okanta iyomitai-tziri ooryaatsiri pairani.) ^j 20.6 otsitiniityaanaki = ooryaatsiri 11. (Ari okanta iyomitai-tziri ooryaatsiri pairani.) ^k 20.16 Paminiro Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi okanta-kota ‘onasiyyita ñaantsi-payi’.

yaakaan-taitiriri Itomi Atziri, yayiri ijiwari Ompira-tasorintsitaari, intsipata-kyaari Yomitaan-taniri, iriitaki mishakowintirini iwaitiri. ¹⁹Iwawisaa-kiniri pasini-satziiti atziri iwashaya-mintha-waityaari, impasawaitiri, ipaika-kotakiri. Iro awisawitakyaa mawa kitaitiri, aritaki yañaaji.”

Inintziri Jacobo aajatzi Juan

(Mr. 10.35-45)

²⁰Okanta iina Zebedeo opoka-sitakiri Jesús, otsipatakari otomi-payi, yoka Jacobo aajatzi Juan. Otyirowa-paaka, okantapaakiri: “Nonintzi pinisironkatyaana.” ²¹Ari isampita-nakiro Jesús, ikantziro: “¿Paitama pikowa-kotanari?” Okantzi iroori: “Tima irootaintsi pimpinkatharintsiti awiroka, nonintzi intsipatyaami notomi impinkathari-wintanti, isaiki-motimi aparoni pakopiroki, iriima pasini isaiki pampatiki.” ²²Ikantzi Jesús: “Tira piyotiro opaita pikowa-kotanari. Tima oshiki nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro awiroka onkarati pinkimaatsityaari? ¿Arima pisiyakyaana nonkami naaka?” Ikantajiitzi irirori: “Aritaki nomatakiro.”^l ²³Ikantzi Jesús: “Omapiro, tima irootaintsi pinkimaatsityaaro onkarati nonkimaatsityaari naaka. Irooma pintsipatyaana ampinkathari-wintanti pisaiki aparoni nakopiroki, pasini nampatiki, tira naaka nintakai-yaaroni itzimi nontsipatyaari, apatziro iyotzi Asitanari tsika itzimi ikasiya-kaakiri.”^m ²⁴Ikanta ikimajiitaki pasini iyomitaani, ikisaita-nakiri Juan aajatzi Jacobo. ²⁵Yapatota-najiri Jesús iyomitaani-payi, ikantziri: “Piyojiitzi awiroka tsika ikanta iwinkathariti pasini-satziiti, oshiki impiratanta. Ari ikimitari aajatzi iriipirota-tsiri ipinkathatai-tziri irirori. ²⁶Irooma awiroka-payi, aririka pininti piriipiroti, pisiya-kotyaari tsika ikanta ompirataari. ²⁷Iroorika pinintzi pijiwata-kaanti, pisiya-kotyaari ompirataari. ²⁸Ti iro impokan-tyaari Itomi Atziri impiratantya, iro ipokantakari isiya-kotyaari ompirataari, inkamawintanti, iriitaki pinakowintan-tatsini, yookakaa-wintairi maaroni.”

Yaminakaajiri apiti mawityaakiri

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹Ikanta yawisajiitanaki Kasiryariki, oshiki atziri oyaatana-kiriri. ³⁰Ari isaiki awotsi-nampiki apiti mawityaakiri. Kimaki irirori, ikantaitzi: “Ari inkinapaaki Jesús aka awotsiki.” Irootaki ikaiman-tanakari, ikantzi:

^l 20.22 iroka ikantawita Jesús: “¿Arima pimatakiro awiroka piriro kipishaari onkarati niriri naaka? ¿Arima pisiyakyaana inkiwaataitina naaka?” ^m 20.23 iroka ikantawita Jesús: “Omapiro, aritaki pimatakiro piriro niriri naaka, aritaki pinkimita-kyaana inkiwaataitina naaka.”

“¡Pinkatharí, Ikasiya-kaitani pinkatharini David, pinisironkata-jyaana naaka!” ³¹ Oshiki ikisatha-witai-takari. Ti imairiti, aikiro ikaimatzi sintsiini: “¡Pinkatharí, Ikasiya-kaitani pinkatharini David, pinisironkata-jyaana naaka!” ³² Katziya-paaka Jesús, ikaimakiri ikantziri: “¿Paitama pinintziri?” ³³ Ikantajitzi irirori: “Pinkatharí, nonintzi naminawaitaji kamiitha.” ³⁴ Antaro inisironkata-nakari Jesús yoka mawityaakiri, ipampita-kiniri irooki. Apatha-kiro yaminawaitanaji kamiitha, iyaatanakiri Jesús.

Yariitan-takari Jesús Aapatyaawiniki
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

21 ¹ Aritaki okaakitzi-mata-paaki yariitan-tyaari Jesús Aapatyaawiniki. Tima arijiitaka Chochokipankoniki omontitakari otzisi Yinkaitoni. Ari ityaantakiri Jesús apiti iyomitaani, ² ikantakiri: “Pijati nampitsiki amontitakari, ari piñiuro onthata-kotyaa ikyaakoitari ontsipata-kyaari yanini. Pinthataryaa-kotiro, pamakinaro.” ³ Tzimatsi-rika sampitimini, pinkantiri awiroka: ‘Inintatziro pinkathari. Aritaki yoipyaa-jimiro.’” ⁴ Ari omonkaratari isankinatakiri pairani Kamantan-tzinkari, ikantaki:

⁵ Pinkaman-tairo maaroni Kisakowintoni-sato, pinkantiro:
Awotsikitaki Piwinkathariti ipoka-sitakimi,
Tsinampa-siri ikanta ipokaki ikyaa-kotaka,
Kiripiri inatzii owaiyani yaakaitziri tinari.

⁶ Ikanta ijatanaki apiti iyomitaani, imatakiro okaratzi ikantawa-kiriri Jesús. ⁷ Yamakiro ikyaakoitari otsipataakari oyaaniti. Iwankita-kiniri manthakintsi imitzikaraki, ikyaa-kota-nakari Jesús. ⁸ Ikanta atziri-payi saikain-tsiri anta, imaaronka-sita-nakiri imanthaki awotsiki tsika inkinanaki. Tzimatsi pasini chikanain-tsiri inchasi imaaronka-sitziri. ⁹ Tima inkarati atziri jiwatain-tsiri, ikaratzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimajitzi, ikantzi:

¡Korakitataiki awinkathariti, Ikasiya-kaitani pinkatharini David!
¡Tasonka-wintaari ikantaja, tima Pinkathari inatzii otyaanka-kiriri!
¡Korakitataiki awinkathariti, awisiryawinta-jyaari Inkiti-satziwi!^o

¹⁰ Ikanta yariita-paaka Jesús Aapatyaawiniki, isampita-wakaanaka ikaratzi nampitarori, ikantajitzi: “¿Tsikama ipaitaka yoka?” ¹¹ Tzimatsi kantanain-tsiri: “Iriitaki Jesús, Kamantan-tzinkari inatzii, iriitaki poñaachari Kasiyakaawiniki saikatsiri Tapowiniki.”

Imisitowiri Jesús pimanta-tsiri tasorintsi-pankoki
(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Tima kyaapaaki Jesús tasorintsi-pankoki, imisitowa-pakiri pimanta-waita-tsiri, aajatzi ikaratzi amananta-waita-tsiri. Yooka-

ⁿ 21.2-7 ikyaa-kotari = burro, pollino, asno ^o 21.9 Korakitataiki awinkathariti = Hosana; * Wairontsi

yitapaakiro iwantariri kiriiki, ari ikimitaakiro tsika iwaitziri siropayi.

¹³Ikantapaakiri: “Isankinai-takiro pairani iñaawaitzi Pawa, ikantzi:

Nowanko onatzii iroka, aritaki yamana-piintai-tinari.

Iro kantacha awirokaiti, aritaki pamatawitanta-piintaki pipimanta-yitzi, pikimita-kaantakiro kosintzi-panko.”

¹⁴Ari ipokajiita-paaki tesorintsi-pankoki oshiki mawityaakiri, kisoporokiri, maaroni yisita-kota-kaayitairi. ¹⁵Tima okiryaantzi ikantawintai-tanakaro okaratzi yantakiri Jesús. Ari ikaimajiitanaki intsi-payi, ikantajiitzi:

¡Thami apinkathatajiri Ikasiya-kaitani pinkatharini David!

Iro kantacha ijiwari-payi Ompira-tesorintsitaari, aajatzi Yomitaan-taniri, ikisajiitanaka irirori, tima ti onimotiri. ¹⁶Isampitai-tanakiri Jesús, ikantai-tziri: “¿Pikimakiro ikantajiitzi mainari-payi?” Ikantzi Jesús:

“Nokimakiri. ¿Tima piñaanatiro awiroka sankinarintsi? kantatsiri:

Iriitaki intsi-payi aajatzi thotatsiri ithomi,

Pimatakaakiri ipinkatha-yitaimi.”

¹⁷Ari yawisanaki Jesús, ikinanakiro Asinonkaa-pankoniki. Ari imaakiri anta.

Imishatziro Jesús pankirintsi kaari kithokita-tsinii

(Mr. 11.12-14,20-26)

¹⁸Okanta okitaitita-manaji, piyaja Jesús nampitsiki. Ari itashaa-paaki niyaanki-thakiniki awotsi. ¹⁹Iñaapaaki awotsi-nampiki pankirintsi, ijata-sita-nakiro, iñaatziiro ti onkithokiti, oyosiita-sita osi. Ikantanakiro: “Pasi piwiro airo pikitho-kitai.” Okanta pankirintsi, kamasitanaki.^p ²⁰Ikanta iñaakiro iyomitaani, okiryaantzi ikantajiitanaka, isampita-nakiri, ikantziri: “¿Paitama okama-sitan-tanakari pankirintsi?” ²¹Yakanaki Jesús, ikantziri: “Omapiro nonkantimi, iroopiro-rika pawintyaana, airorika pikiso-siri-waitzi, aritaki pimatajiro awiroka, aritaki anaanakiro tsika okanta piñaakiro pankirintsi. Kantatsi piñaanatiro otzisi, pinkanti: ‘Osirinki otzisi, ompiinki inkaariki.’ Aritaki omatakyya. ²²Tima onkarati pinkowako-tairi pamana-nikii, aririka pawintaa-nakyaari Pawa, aritaki impakimiro.”

Itasorinka Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³Ikanta yariitaaro Jesús Tasorintsi-pankoki, iyomitaan-tapaji. Ari ipokakiri ijiwari Ompira-tesorintsitaari, aajatzi antari-kona-payi, isampita-paakiri: “¿Paitama ontyaan-kakimiri piñaakantiro pitasorinka?” ²⁴Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “Aajatzi naaka tzimatsi nosampitimiri. Aririka pakakinaro, aritaki nonkantakimi ipaita otyaanka-kinari. ²⁵Ikiwaatantaki

^p 21.19 pankirintsi = higuera

pairani Juan, ¿Paitama otyaanka-kiriri? ¿Jriima Pawa? ¿Atzirima?” Ari ikanta-wakaa-jiitanaka: “Aririka ankantiri Pawa otyaankakiri, aritaki inkanta-nakai: ‘¿Paita kaari pikimisantantari?’”²⁶ Aririka ankanti: ‘Atziri ontyaan-kakiri,’ aritaki inkisanakai atziri-payi.” Tima inkanta-jiiti atziri-payi Kamantan-tzinkarini inatzii Juan.²⁷ Ari ikantajiitzi: “Ti noyotiro.” Ikantzi Jesús: “Pikimitaka awirokaiti ti pininti pinkaman-tinaro, aajatzi naaka airo nokaman-tzimiro paita otyaanka-kinari.”

Ikinkithata-koitziri apiti itomitaitari

²⁸ Ikantzi Jesús: “¿Tsikama okantzi-motami awiroka-payi iroka? Tzimatsi atziri tzimatsiri apiti itomi. Okanta apaata ikantakiri itomi: ‘Notomí, pijati pantawaiti pankirintsi-masiki.’”²⁹ Ikantzi itomi: “Ti noninti.” Iro osamaniitaki, opiyi-motaari itomi, jataki yantawaitzi.³⁰ Ipoñaá ikantakiri pasini itomi. Ikantanaki irirori: ‘Ari nomatakiro Apaá.’ Titzimaita ijati.³¹ ¿Tzimikama itomi antakirori ikowakiri iriri?” Ari ikantajiitzi: “Iriitaki antakirori yitakari impiratari.” Ikantzi Jesús: “Irootaki anaakota-jimini impinkathari-wintairi Pawa mayimpro-payi aajatzi sintsiwintanta-piinta-tsiri opiri iriikiti intyaantini wirakochoa-payi. Omapiro.³² Tima impokawi-taka pairani Juan, ikamanta-witakami pikamiithasiritan-tajyaari, iro kantacha ti pinkimisanta-wakiri. Iriima ikaratzi sintsiwintanta-piinta-tsiri opiri iriikiti aajatzi mayimpro-payi, okimisananaki. Piñaawitakari awirokaiti, titzimaita piwashaantiro tsika pikanta-jiita, pinkimisanan-tajyaari.”

Kaari-piro-siriri antawai-rintzi

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ “Pinkimi napiitiro nosiyakaa-wintimiro: Tzimatsi atziri pankitzirori chochoki-masi, itantota-kotakiro maaroni othapiki, iwitsika-sitakiro iwiro owaaki apaata, iwitsikaki aajatzi pankotsipinthaki yaminakoi-tantyaarori pankirintsi jinoki. Yaminaki atziri aminironi iwankiri-masi. Jataki irirori intaina.³⁴ Okanta okithoki-paititaki chochoki, ityaantaki impiratani yaajati.³⁵ Ikanta antawai-rintzi-payi aminirori pankirintsi-masi, iñaawakiri ipokaki ompirataari, ipasawaitaki aparoni, iwakiri pasini, ishinyaakiri pasini.³⁶ Ityaantaki pasini impiratani, oshiki ikaratzi. Ari ikimitaa-wakiri aajatzi irirori.³⁷ Ari iwiraantaro ityaantakiri itomi-piro irirori, ikantzi: ‘Aritakima impinkathata-wakiri notomi naaka.’³⁸ Ikanta iñaawakiri antawai-rintzi ipokaki itomi, ikanta-wakaa-jiita: ‘Yoka asitajyaaroni apaata pankirintsi-masi. Thami awiri, ayiroota aroka.’³⁹ Yairika-wakiri, yaanakiri othapiki pankirintsi-masi, iwakiri.⁴⁰ Aririka impokanaki asitarori iwankiri-masi, ¿tsikama inkanti-rika antawai-rintzi-payi?”⁴¹ Ikantajiitzi irirori: “Ontzimatyii iwamaitiri kaari-pirori, yaminaji pasini iriipirori aminaironi pankirintsi-masi, iriitaki tyaanta-piinti-niriri okithoki iwankiri.”

⁴²Ikantzi Jesús: “Tima piñaanatiro Sankinarintsi, ikantaitzi:
 Imaninta-witakaro kipayi witsikirori pankotsi,
 Iro kantacha irojatzí yaitairi iroka otzinkami-pirori.
 Iriitaki Awinkathariti Pawa matajirori,
 Irootaki okiryaa-wintan-tariri.”^q

⁴³“Irootaki nonkantan-tyaari naaka: Airo ipinkathari-wintaimi awiroka Pawa, iriira impinkathari-wintai pasini-satzi-payi tsika itzimi osiyaarori pankirintsi okitho-kitzi ikimisantaira. ⁴⁴Tima inkarati siraryanta-tajyaaroni mapi, aritaki intanka-paaki. Iriima inkarati anawyaajiri mapi, aritaki opowitakiri.”

⁴⁵Ikanta ijiwari Ompira-tasorintsitaari aajatzi Nasitantaniri, iyotaki iriitaki ikimakaitaki. ⁴⁶Ari inintawitanaka yaakaan-tirimi, titzimaita imatiro, oshiki itharowan-takari atziri-payi. Tima inkanta-siri-jiiti atziri Kamantan-tzinkari inatzii Jesús.

Isiyakaa-wintai-tziri aawakaa-chari

22 ¹Ari yapiita-najiro Jesús isiyakaa-wintziro iyomitaan-tziri. Ikantzi: ²“Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, isiyari pinkathari oimosirinkiriri itomi yaawakaa. ³Ityaankakiri impiratani, inkamantiri pokatsini yoimosirinkyaa. Titzimaita impokajiiti ikaimakaantani. ⁴Ityaanka-witaka pasini impiratani, ikantawakiri: ‘Pinkantiri noyaimani impoki iyaa, nowamaaki wathayita-tsiri nopira, noimosirinka-tziiri notomi yaawakaiyaa. Aritaki owitsikaka maaroni.’” ⁵Iro kantacha yokaiti ikaimakaantani, aikiro ipiyatha-jiitatyaa. Jatayitaki iwaniki, pasini ikinaki ipimanta-waitzi. ⁶Tzimatsi pasini owasankitaa-kiriri ompirataari, iwakiri. ⁷Ikanta ikimaki pinkathari, antaro ikisanaka, ityaankaki iwayiriti, yapirotakiri owantain-tsiri, itaitakiniri inampi. ⁸Ikantajiri pasini impiratani: ‘Aritaki owitsikaka maaroni oimosirinkan-tyaari, ti imiraawintaitiri impokajiiti ikaratzi nokaima-kaanta-witakari. ⁹Pijati awotsiki-payi, pinkantiri inkarati piñiiri impokiita oimosirinkyaa.’ ¹⁰Jataki ompirataari, yapatotaki ikaratzi iñaakiri: kamiithata-tsiri aajatzi kaaripirota-tsiri. Piyojiita-paaka oimosirinka-chani.

¹¹Ikanta yaminakiri pinkathari ikaratzi pokaintsiri. Iñaatzii satikain-chari ti inkithaatyaaro iwaniinkata-sityaari aawakaa-chani. ¹²Ikantakiri: ‘Ashininká, ¿tsikama pikanta pikyaan-takari aka ti pinkithaatyaaro piwaniinkata-sitan-tyaariri notomi?’ Ari imairitaki, ti yaki. ¹³Ikantakiri impiratani: ‘Pooso-wakotiri, pooso-kitzitiri, pookiri otsitini-kitaki, ari yiraawaityaari, yatsikai-kiwaityaa, inkimaatsitajyaa.’ ¹⁴Tima oshiki inkaima-witaityaa, iro kantacha kapichiini iyosiitaiti.”

^q 21.42,44 kipayi, otzinkami = * mapi ^r 22.4 nopira = toro

Ikinkithata-koitziri kiriiki ipinaitziriri pinkathari

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵Ikanta ijajiitaji Nasitantaniri. Ari ikinkitha-wajjiitzi, ikantajiitzi: “¿Tsikama ankinakairoka ankompita-kaantyaariri Jesús?” ¹⁶Ityaankaki iyomitaani Nasitantaniri itsipatakari yaapatyaani Herodes, ikantapaakiri Jesús: “Yomitaan-tanirí, okaratzi piyomitaan-tziri iroopiro okanta, irootaki iyotakoi-tantyaariri iriipiro Pawa. Ti pinkimisantiro ikantayitzi atziri, ti piñaawaitiro pinimota-kaantyaariri. ¹⁷Pinkantina ipaita pikinkithasiritari awiroka: ¿Kamiithata-tsuma ampiri kiriiki ikaratzi sintsiwintanta-tziri iwinkathariti wirakocha-payi?”^s ¹⁸Iyotawakiri Jesús ikinkithasiritari, ikantziri: “Owapyimotan-tanirí. ¿Paitama piñaantan-tanari? ¹⁹Piñaakajiitnari kiriiki pasitakaariri Pinkathari.” Ari yamaita-paakiniri kiriiki. ^t ²⁰Isampitanakiri, ikantziri: “¿Paitama asitarori iwairo aka? ¿Paitama asitarori isiyakaaro?” ²¹Ikantajiitzi: “Irasa iwinkathariti wirakocha.” Ikantzi Jesús: “Tima iriitaki iwinkathariti wirakocha asitari, pantantyaanari isintsitzimiri, pimpinatiri. Iriima ikaratzi yasitari Pawa, pantantyaanari isintsitzimiri irirori.” ²²Ikanta ikimajiitaki ikantakiri Jesús, okiryaantzi ikantajiitanaka, iwashaanta-nakiri. Jaitjiitaji.

Isampita-kowintai-tziro yañaaji kamatsiri

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³Tikira awishi iroka kitaitiri, ipokajiitaki Tampatzika-wiri iñiiri Jesús. Iriitaki Tampatzika-wiri-payi kantatsiri: “Airo yañaaji kamayita-tsiri.” Isampita-paakiri Jesús, ²⁴ikantziri: “Yomitaan-tanirí, isankinataki pairani Moisés, ikantzi: ‘Aririka inkami atziri, airorika iwaiyan-takairo iina, kantatsi yaajiro iririntzi, iwaiyan-takaajiro irirori. Inkimita-kaantiri iriimi asityaarini iririntzi kamaintsiri.’ ²⁵Thami ankantawaki: Tzimatsi karatatsiri 7 iririntzi. Itarori itzimi yaaki iina, tikira itsima-kayiro iina kamaki, yaajiro pasini iririntzi. ²⁶Ari ikantakari aajatzi apitita-tsiri iririntzi. Aajatzi pasini mawatatsiri. Ari ikantakari maaroni ikaratzira 7. ²⁷Okanta apaata kamaji iroori kooya. ²⁸Aririkami yañaayitaji apaata kamayita-tsiri, ¿itzimikama oiminta-pirotyaari kooya? Tima maaroni ikaratzira 7 iinanta-witakaro.”

²⁹Yakanaki Jesús, ikantziri: “Pikinakaa-sitakaro awiroka, ti piyotakotiro Sankinarintsi-pirori, ti piyotakotiro itasorinka Pawa. ³⁰Aririka yañaayitaji kamayita-tsiri, airo itzimi aawakai-yitaa-chani. Isiyapajyaari Imaninkariti Pawa anta inkitiki. ³¹¿Tima piñaanata-kotiro tsika onkantyya aririka yañaaji kamayita-tsiri? Iroka ikantzi Pawa, iñaawaitzi:

^s 22.17,21 iwinkathariti wirakocha-payi = César ^t 22.19 kiriiki = denario

³² Naakataki Iwawani Abraham, Isaac, aajatzi Jacob. Ari ayotziri irirori, tima ti imatiro kaminkari impinkathatiri Pawa, apatziro ipinkathatziri añaaayita-tsiri.” ³³ Ikanta ikimajitakiri Jesús ikantaki, okiryaantzi ikantawinta-nakari, ikantajitzi: “Omapiro okamiithatzi iyomitaan-tziri.”

Otzinkami-pirori Ikantakaan-taitani

(Mr. 12.28-34; Lc. 10.25-28)

³⁴ Ikanta ikimaki Nasitantaniri kamiitha yakakiri Tampatzika-wiri isampita-kiriri, apatojiitaka irirori. ³⁵ Ikanta aparoni apatotain-chari, irijatzi yotakotzirori Ikantakaan-taitziri, ipoka-sitakiri Jesús isampitiri, inintzi inkompita-kaiyaarimi, ikantapaakiri: ³⁶ “Yomitaan-taniri, ¿otzimikama otzinkami-piro Ikantakaan-taitziri?” ³⁷ Yakanaki Jesús, ikantziri: “Piwinkathariti inatzi Pawa, ontzimatyii pininta-piro-tajiri, pininta-siri-tajiri. Isiriki piwairi. ³⁸ Irootaki iroka otzinkami-pirori Ikantakaan-taitani. ³⁹ Ari osiyaro apitita-naintsiri, kantatsiri: Pintakota-jyaari pishininka, pinkimita-kaantiri pitakota awiroka. ⁴⁰ Tima iroka apiti nokanta-kimiri, otzinkami-piro onatzii, irootaki poñaachari pasiniki Ikantakaan-taitani aajatzi okaratzi isankinatakiri pairani Kamantan-tzinkari-payi.”

¿Paitama charinitariri Saipatzii-totaari?

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ Imatanakiri irirori Jesús, isampita-nakiri Nasitantaniri ikarajitaki yapatojiita, ⁴² ikantziri: “¿Paitama pikinkithasirita-kotariri awiroka Saipatzii-totaari? ¿Tsikama itzimika awaisatziti ikasiya-kayi-takiri pairani incharinityaari?” Ikantajitzi Nasitantaniri: “Iriitaki pinkatharini David ikasiya-kayi-takiri.” ⁴³ Ikantzi Jesús: “¿Paitama iñaawaita-kaantariri pairani Tasorinkantsi pinkatharini David, isiyakaan-tziri Iwinkathariti? Ikantaki pairani:

⁴⁴ Iñaawaitanaki Pawa, ikantawajiri Nowinkathariti:

Pisaikapaji nakopiroki ampinkathari-wintanti,

Irojatzii noitsinampaan-tajyaariri kisaniiintzimiri,

Aripaiti intyiirowa-sita-jyaami, pimakoryaa-kitzitan-tajyaari.

⁴⁵ Imatzitakaro David ikantaki: ‘Nowinkathariti inatzii.’ ¿Tsika inkini incharinityaari?” ⁴⁶ Ari imairijitanaki ti yaki. Tharowa-siri ikantajitaka, tikatsi nintatsini isampita-najiri.

Ikinkithata-kotziri Jesús Yomitaan-tatziri aajatzi Nasitantaniri

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

23 ¹ Ari ikinkithata-kaakiri Jesús apatowinta-kariri, aajatzi iyomitaani-payi, ikantzi: ² “Piñiiri Yomitaan-tziri aajatzi

^u 22.44 * Makoryaa-kitzitaantsi

Nasitantaniri, iriitaki iyotako-pirotzirori Ikantakaantziri pairani Moisés.^v ³ Pinkimisantiri okaratzi inkantimiri, ti pinkan-tzimaityaaro pinkimita-kotyaaari okaratzi yantayitziri, ti imonkaratiro irirori okaratzi ikantziri. ⁴ Omapiro opomirintsita okaratzi ininta-kayimiri pantairomi. Titzimaita impomirintsityaaro irirori imayitairo. ⁵ Yantasi-yitaro inintzi ñaantai-tyaariri. Oshiki yasiminthatari misinantsi-monki tsika ititaitziro Osankinaritsi-pirori intsirika-kotziro ishimpaki, aajatzi itamakoki. Iwaniinka-ponkitzi-yitziro iithaari isitsiikaki manthakintsi. ⁶ Yasiminthatario isatikaitiri niyaanki tsika iwajiitaja ishininka. Ari ikimitari aririka ijati pankotsiki yapatota-piintaita. ⁷ Inintzi ñaapinkatha iwithata-piintai-tyaari aririka ñiitiri. Inintzi inkantiri atziri-payi: ‘¡Yomitaan-tanirí!’^w ⁸ Ti onkamiithati pininti awiroka inkantaitimi: ‘¡Yomitaan-tanirí!’ Apatziro ikanta yomitaan-tatsiri, iriitaki Saipatzii-totaari tikatsi pasini. Irooma maaroni awiroka-payi osiyawaitakaro pirintzita-wakaiyaami. ⁹ Tima aka kipatsiki ti onkamiithati pinkanta-siwaityaari pishininka: ‘¡Asitanarí!’ Tima apatziro ikanta Asitamiri Inkiti-satzi. ¹⁰ Ti onkamiithati aajatzi inkantaitimi: ‘¡Nowinkatharítí!’ Tima apatziro ikanta piwinkathariti, iriitaki Saipatzii-totaari. ¹¹ Ikaratzi nintatsiri yiriipiroti, isiya-kotyaaari impirataitani. ¹² Ikaratzi nintasi-waita-chani impinka-thaitiri, aritaki intsinampa-sirita-kaitairi. Iriima tsinampa-waiwita-chari iriitaki impinkatha-ritakai-tairi.

¹³ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Pintzika-yitakiri kowirori impinkathari-wintairi Inkiti-satzi. Airo pikyaaji awiroka tsika impinkathari-wintantai Pawa, titzimaita pisinitiri pasini inkyaayitaji irirori. ¹⁴ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Pawiinta-sitakaro paapithatziro owanko kinankaro, irootaki pisamaninkan-tarori pamana-piintawita airo iyotantaitami. Tima antaro iwasankitaaitaimi.^x ¹⁵ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Oshiki pisintsitakiri pasini-satzi-payi isiya-kotai aroka Judá-iti, piyomitaakiri iwapyii-motantyaari irirori. Aritaki isiya-kotajyaami awiroka yatsipita-jyaaro sarinka-wini.

¹⁶ ¡Ikanta-machiitzimi osiyakariri mawityaakiri yakathata-wakaa-jiitaá! Kantatsiri: ‘Aririka impairyaitiro tasorintsi-panko, inkantaiti: iwasankitaina Tasorintsi-panko-wiri airorika nomatziro nokantziri. Pikantzi: tikatsi ompaityaa airorika imonkaratai-tziro. Irooma aririka impairyaitiri ooro saikatsiri tasorintsi-pankoki, pikanta-piintaki: Ontzimatyii yantaitiro ikantai-takiri.’ ¹⁷ ¡Masontzi-sirirí, mawityaaki-

^v 23.2 iyotako-pirotzirori ikantakaantziri Moisés = isaikantaro isaika-minto Moisés

^w 23.7,8 Yomitaan-tanirí = Rabí ^x 23.14 Paminero ‘Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi’ okanta-kota ‘Onasiyita ñaantsi-payi’.

sirirí! ¿Iriima ooro kowapirota-chari? Kaari, iro kowapirotacha tasorintsi-panko otasorintsita-kairi ooro. ¹⁸Pikantzi aajatzi: ‘Aririka impairyaitiro pomitai-rontsi, inkantaiti: ‘Iwasankitaitina Ataapiintziniri pomitai-rontsiki airorika nomonkaratziro nokantziri. Tirika imonkarataitiro, tikatsi pinkanti. Irooma aririka impairyaitiri ipiraitari itayiitzi pomitai-rontsiki, pikanta-jiitzi: Ontzimatyii yantaitiro ikantai-takiri.’ ¹⁹¡Masontzi-sirirí, mawityaaki-sirirí!, ¿Iriima ipiraitari kowapirota-chari? Kaari, iro kowapirotacha pomitai-rontsi otasorintsita-kairi itayiitzi. ²⁰Ikaratzi pairyirori pomitai-rontsi, ithonkiri ipairyakiri ikaratzi itayiitzi anta. ²¹Ari ikanta ikaratzi pairyirori tasorintsi-panko, ithonkiri ipairyakiri ikaratzi tzimantarori. ²²Ikaratzi pairyirori inkiti, ithonkiri ipairyiro isaikinta Pawa, isiyakaakaro iriimi Pawa ipairyakiri.

²³¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Pipapiintziri Pawa iwosinikan-taitari. Titzimaita pantiro kowapirota-chari inintakai-tzimiri: Pinkamiitha-siriti, pinisironkatantyyaa, pawintaa-sirita-jyaari. Irootaki kowapirota-chari pantayitairo, airo piwashaanta-tzimaitaro pantiniri kowapirota-chari.^y ²⁴¡Mawityaakiri akathata-wakaa-charí. Osiyakariri tzimawintziriri sikiryaa-niki airo yirakotantari, iro kantacha yirakowaitakiri ipira ikyaakoitari.^z

²⁵¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Pikimitakaro iramintotsi aajatzi owamintotsi, okitiwita intakiroki, irooma inthomponta kipatsi okantaka. Aritaki pikantakari awiroka iníitzi kamiithasiri pinawita, kosintzi pinatzii, pikowa-piintakiro panintaa-waityaa apaniirini. ²⁶¡Mawityaakiri Nasitantanirí! Pinkimita-kaantyyaa pishita-piintziro inthomponta piraa-minto aajatzi piwaminto, onkitita-jiita intakiroki.

²⁷¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Pikimitakaro okitamaarowita iwantai-tariri kaminkari, owaniinka okantawita intakiroki. Irooma inthomponta, ari osaikiri itonki-poroki kaminkari, sitzii-nkataki. ²⁸Ari pikantakari awiroka, inaawitakami atziri pantakiro kamiithari, owapyiimotan-taniri pinatzii, kaaripiro-siritakimi.

²⁹¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Tima piwitsika-pirinitiro ikitaitziri Kamantan-tzinkari, piwaniinka-yitziro tsika ikitaitziri kamiithasiriri. ³⁰Pikanta-jiitzi: ‘Ari atzimi-tyaami pairani airo awamaawaitzirimi arokaiti, airo asiya-

^y **23.23** Iroka kanta-kota-chari “pipapiintziri Pawa”, aririka oshooki 10 inchasi piwosinikan-tarori piwariti, payi aparoni pasitakai-yaari Pawa. Ari pinkanta-piintiro, aririka oshooki 10, pinasityaa aparoni pasitajyaari Pawa. Ari pinkantirori okaratzi shookatsiri pipankitziro; iwosinikan-taitari = menta, eneldo, comino

^z **23.24** ikyaakoitari = camello

kotari awaisatzitini owamaayita-kiriri Kamantan-tzinkari.’³¹ Apaniroidini pikamanta-kota, pisiya-kotakari piwaisatzitini ikaratzi owamaakiriri pairani Kamantan-tzinkari. ³² ¡Intsityaa pinthotyiro okaratzi yitanakari pairani piwaisatzitini-payi! ³³ ¡Ti pinkamiitha-siri-jiiti, pikimita-sitakari maranki! ¿Piñaa-matsitaki airo iwasankitai-tzimi sarinka-winiki? ³⁴ Irootaki nontyaan-tantyaamiri Kamantan-tzinkari, Yomitaan-taniri, aajatzi Yotzinkari. Iriitaki piwamaa-kaanti aparo-payi, pipaika-kota-kaantiri. Iriima pasini, pimpasata-kaanta-waitiri yapatota-piintaita, oshiki piwasankitaa-yitiri nampitsiki. ³⁵ Irootaki piñaantyaarori awiroka iwasankitaa-wintai-timiri ikaratzi iwamaitakiri pairani, yitanakaro kamiithasiriri Abel irojatzi Zacarías itomini Berequías. Iriitaki iwamaitaki pairani ijatajiromi pomitai-rontsiki ipoñaajaro tasorintsi-pankoki. ³⁶ Ari iwasankitaa-wintai-takiri yokapayi okaratzi awisain-siri pairani. Omapiro.”

Yiraako-siritaro Jesús Aapatyaawini

(Lc. 13.34-35)

³⁷“¡Aapatyaawini-satzi! Oshiki piwantaki Kamantan-tzinkari. Pishimyaakiri ikaratzi ityaanta-witai-takamiri. Tima nonintawita-piinta nosiya-kotyaarimi waaripa osamoonkiitziri yaniriki, ari nonintzi nonkanta-jirimi ikaratzi notomitaari. Titzimaita inintajiiti. ³⁸ Kaanki-panko onkantajyaa piwanko.”^a ³⁹ Airo piñaa-piintaana aka irojatzi apaata pinkantan-tajyaari: ¡Tasonka-wintaari ikantaja, tima Pinkathari inatzii otyaanka-kiriri!”^b

Ikinkithata-kotziro Jesús imporokaitiro tasorintsi-panko

(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

24 ¹ Ikanta isitowanaji Jesús tasorintsi-pankoki, iro ijatanajimi. Ari ikantzi iyomitaani: “Paminirotyaa tsika okanta iwitsikai-tziro tasorintsi-panko.” ² Yakanakiri Jesús, ikantzi: “Piñaakiro awiroka maaroni mapipayi okaratzi opiwiryaaka, airo piñaayitajiro apaata inthonkaitiro imporokaitiro. Omapiro.”

Iniitairi apaata aririka onthonki-matajyaa

(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24)

³ Ikanta yariijitaka tonkaariki Yinkai-toniki, saikapaaki Jesús. Ari ipokajiita-paaki iyomitaani, isampita-paakiri: “¿Tsika-paitima omonkaratyaa okaratzi pikantakiri? ¿Paitama noñiiri noyotan-tyaari? ¿Aripaitima onthonkajyaa aririka pimpiyi-matai?” ⁴ Ari yakanaki Jesús, ikantanakiri: “Paamaiyaa yamatawitai-tzimi = kari. ⁵ Tima oshiki pokatsini apaata impairyaa-paakiro nowairo, inkanti: ‘Naaka Saipatzii-totaari.’ Oshiki yamatawiti. ⁶ Tima ari pinkima-koyitakiro oshiki

^a 23.38 piwanko = tasorintsi-panko ^b 23.39 * Wairontsi

manataantsi. Paamaiyaa oimiraa-siritzimi = kari, ontzimatyii omatyaa iroka-payi, tikira-tzimaita omonkarata onthonkan-tajyaari maaroni. ⁷Imaimanita-wakaityaa nampitsiki, iwayirita-wakaiyaa pinkathari-payi. Iñiiti mantsiyarintsi, tashitsi, onikayityaa tsika-rika-payi. ⁸Irootaki itanakyaaaroni inkimaatsitai-tyaaro maaroni iroka-payi.

⁹Yaakaan-taitakimi, ari imaimani-waitaitimi irojatzi iwamaan-taiyaamiri. Oshiki inkisaniinta-nakimi pasini-satziiti okantakaan-tziro poiijatana naaka. ^c ¹⁰Oshiki washaantironi apaata ikimisantawita. Yaakaanta-wakaiyaa ikarajiitzi. Airo yaripirola-wakaa kisaniinta inkanta-wakajyaa. ¹¹Iñiiti oshiki pokapain-tsini isiya-kotyaarimi Kamantan-tzinkari, yamatawita-paakiri inkarati kimisanta-wakirini. ¹²Ari yanta-pirola-tiroti kaari-pirola, airo itakota-wakai-yitaja. ¹³Ikaratzi oijatanainari awiintajanari, iriitakira awisakotaa-tsini. ¹⁴Aririka omonkaratajyaa inkimakoi-tairo maaroni kipatsiki Kamiithari Ñaantsi kinkithata-kotzirori ipinkathari-wintantai Pawa, aripaiti omonkaratajyaa onthonkan-tajyaari maaroni.

¹⁵Aritaki piñaakiri ipaitai-tziri 'Pinkaari Apirotan-taniri', iriitaki ikinkithata-kotakiri pairani Kamantan-tzinkari Daniel, isaikapaaki otasorintsitzi. (Inkarati ñaanataironi iroka, ontzimatyii inkimathatiro.) ¹⁶Ikaratzi nampitarori iipatsitiki Judá-iti, ontzimatyii isiyi otzisiki. ¹⁷Pisaiki-rika intakiroki piwanko, ari pimponiyyaa pisiyanaki, airo pikyaa-panaatzi paapanaati ompaityaa-rika. ¹⁸Piwaniki-rika pisaiki, pisiyi airo paapanaatziro pithaari. ¹⁹¡Inkanta-matsitaitiro onkarati motyaata-tsini, aajatzi tzimayita-tsini intsiti ainiro ithoyitzi ithomi! ²⁰Pamaniri Pawa, pinkantiri: 'Pookaa-wintajina airo nosiyan-tawaitanaka kyaarontsi-paitiki, aajatzi kitaitiri imakoryaan-taitari.' ²¹Tima antaro onkantyaa yasinonkaityaa apaata. Tima pairani owakira iwitsikaitakiro kipatsi irojatzi iroñaaka, ti ñiiti siyaaroni iroka asinonkaantsi. Airo apiita ñiiti siyaaroni. ²²Airo itharokyatai-tzimi yoimairintaitiro iroka asinonkaantsi, tikatsi awisakotaa-tsinimi. Ikamintha iyosiitaitakiri ikaratzi awintaa-jariri Pawa, irootaki yoimairintan-taita-karori sintsiini asinonkaantsi. ²³Aririka pinkimi inkantaitimi: 'Yoka Saipatzii-totaari.' Pasini kantatsini: 'Jiirinta Saipatzii-totaari,' airo pikimisantziri. ²⁴Ari impokaki siyakotyaarini Saipatzii-totaari, siyakotyaarini Kamantan-tzinkari. Iñaakan-tapaaki kaari iñaapiintaitzi. Intasonkawintan-tayita-paaki. Aamaa-sityaa, ari yamatawiti aajatzi ikaratzi iyosiitakiri Pawa. ²⁵Tima nokaman-tzita-kamiro pairani. ²⁶Aririka inkantaitimi: 'Ariitapaaka otzisiki,' airo pijata-sitziri. Inkanti pasini: 'Inthompointa pankotsiki isaiki,' airo pikimisantziri. ²⁷Tima aririka impiyi Itomi Atziri, isiyapa-jyaaro ookatha-rontsi. Itanakyaaaro

c 24.9 * Wairontsi

omorikanaki isitowa-piintzi ooryaatsiri irojatzi tsika ikyaa-piintzi.
 28Tima tsika-rika isaiki sitziwari, ari ipiyotzi-wintari amimpori.”^d

Impiyan-tajyaari Itomi Atziri

(*Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48*)

29“Aririka onkarata-paaki apaata antaro yasinonkaityaa, aritaki intsiwakaki ooryaatsiri, airo yoorinta kasiri. Inthopiryaayiti impokiro, aajatzi ikaratzi tzimawita-chari isintsinka inkitiki. 30Aripaiti inñitaji inkitiki iyotantai-tyaari irootaatsi impiyaji Itomi Atziri. Antaro intharowa-jiiti ikaratzi shininkata-wakaa-chari aka kipatsiki. Inñitawajiro iwaniinkaro aajatzi itasorinka, inkinan-tapajyaaro minkori. 31Tima sintsiini intyoota-paaki maninkariiti, yapatota-pajiri ikaratzi iyosiitai-takiri nampitarori tsika-rika-payi owiraapaja kipatsiki, tsika owachintitapaja.

32Tima onkimita-jyaaro tsika okanta piña-a-piintziro pankirintsi: aririka piñaakiro iirisiti, irootaatsi osarintsitaji.^e 33Irootaki piyotiri awirokaiti, aririka piñaakiro okaratzi nokanta-kimiri, pokimatajana. 34Airo ikamita yoka ashininka-payi, irojatzi iñaanta-kyaarori okaratzi nokanta-kimiri. Omapiro. 35Ari onthonka-jyaari inkiti aajatzi kipatsi, irooma okaratzi nokaman-takimiri ontzimatyii omonkara-yitajyaa.

36Tikatsi yotironi kitaitiri, tsika iwiraiyaa ooryaatsiri nompiyan-tajyaari, imatzitaro inkiti-wiri Maninkari ti iyoti. Apatziro iyotziro Asitanari irirori. 37Onkimita-jyaaro pairani ainiro yañaawita Noé, ari onkanta-jyaari aajatzi impiyaji-rika Itomi Atziri. 38Tima pairani tikira ariitya oonkaro, onimowaitziri atziri, iwajiita, yirawai-jiitzi, yaawakaiyita iina. Irojatzi ititanta-nakari Noé amaatako-minto-tsiki. 39Ari onimowaitziri tikatsi inkinkithasirita-koti irojatzi omapokan-takariri oonkaro, ithonka ipiinkaki. Ari onkanta-jyaari aajatzi impiyaji-rika Itomi Atziri. 40Isaiki apiti antawaita-tsiri iwaniki, yaitaji aparoni inkitiki. Iriima pasini yookaita-najiri. 41Osaiki apiti kooya ontononka-waitzi, yaitaji aparoni inkitiki. Irooma pasini yookaita-najiro. 42Pisakisiritai awiroka, tima ti piyoti tsika-paiti impiyi Piwinkathariti. 43Pinkinkithasirita-kotiri tsika inkantyyaa atziri, aririka iyotimi impokatyyii kosintzi tsitiniri, aritaki isakisiritakimi airo ikositantaitari iwankoki. 44Ontzimatyii paamaiyaa awiroka. Owitsika pinkantyyaa, tima tikatsi yotatsini tsika-paiti impiyi Itomi Atziri.

Yotasirita-tsiri ompirataari

(*Lc. 12.41-48*)

45Pisiya-kotyaari antawai-ryaantzi ompirataari, yotasirita-tsiri kamiitha. Yookanakiri iwankoki ompiratariri, ikantanakiri: ‘Paminiri

^d 24.28 Ikimita añaapiintziri amimpori ishonka-jiita, tima ayoti tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari aajatzi aririka añaayitakiro okaratzi ikinkithata-kotakiri Jesús, ayotzi irootaintsi impiyi-matai. ^e 24.32 pankirintsi = higuera

ikaratzi saikatsiri pankotsiki, pimpa-piintiri iyaari.’ ⁴⁶Tima kimosiri inkantyya yoka ompirataari aririka impiyi ompiratariri, aririka iñaapajiri imonkaratakiro ikantana-kiriri. ⁴⁷Aritaki isinitainiri yaamawinta-jyaaniri okaratzi yasitari. Omapiro. ⁴⁸Iriima kaari-pirori ompirataari, ikantzi: ‘Airo ipiyita ompiratanari.’ ⁴⁹Iwasankitaa-waitakiri pasini ompirataari. Jataki itsipatyaa sinki-ryaantzi. ⁵⁰Ari onimowaitziri ompirataari, ti iyotiro kitaitiri, tsika iwiraiyaa ooryaatsiri impiyi, imapoka-sitajyaa yariitajyaa. ⁵¹Oshiki iwasankitaa-pajiri, yookajiri tsika ikasiya-kaitakiri owapyimotan-taniri. Ari yiraawaityaa, yatsikai-kiwaityaa, inkimaatsitajyaa.”

Ikinkithata-koitziro 10 mainaro

25 ¹“Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, isiya-kotaro 10 mainaro jatatsiri tsitiniri omonthai-yaari aawakaa-chani. Aayitanaki ootaminto. ²Tzimatsi 5 mainaro yotasirita-tsiri, tzimatsi aajatzi 5 mainaro kaari yotasirita-tsini. ³Iroka 5 mainaro kaari yotasirita-tsini, aawitanaka ootaminto, iro kantacha kapichiini aanaki iyaaki. ⁴Irooma pasini yotasirita-tsiri, aanaki iroori ootaminto, aanaki aajatzi oshiki iyaaki. ⁵Ti impoki sintsiini aawakaa-chani, aapaakiro owochokini, maajiitanaki. ⁶Okanta niyaankiiti tsitiniri, okimatzi ikaimaitzi, ikantaitzi: ‘¡Korakitaki aawakaa-chani, pimonthaa-wakyaari!’ ⁷Saakitanaki mainaro-payi, ojaikita-najiri iyaaki ootaminto-payi. ⁸Okanta mainaro-payi kaari yotasirita-tsini, okamiwita-nakaro yotasirita-tsiri, okantziro: ‘Pimpina iyaaki poota-minto, irootantsi intsiwaki nasi naaka.’ ⁹Okantanaki yotasirita-tsiri: ‘Airo, ari inthaata-nakyaasi nasi naari, pijati pamananta-painti awiroka.’ ¹⁰Ojaminthaita-paintzi amanantzi, ariitapaaka aawakaa-chani. Jatanaki okaratzi aamawintain-chari, omonthaa-wakari, yaanakiro tsika yoimosirinkaitiri. Yasitai-tanakiro ikyaa-piintaitzi. ¹¹Okanta opiyawita-paaka mainaro jatatsiri amanantzi, okaima-kaima-witapaaka, okantzi: ‘¡Pasitaryiinaro naari!’ ¹²Okimatzi yakaita-nakiro, ikantaitziro: ‘Ti noyotimi. Omapiro.’ ¹³Pisakisiri-yitaji awiroka, tima ti piyotiro kitaitiri, tsika inkarati ooryaatsiri impiyi Itomi Atziri.”

Ikinkithata-koitziri kiriiki

(Lc. 19.11-27)

¹⁴Iroka ikanta Inkiti-satzi ipinkathari-wintantai, isiya-kotari atziri jatatsini intaina, yapatotakiri impiratani, ipanakiri okaratzi yasitari yaamaako-wityaaniri. ¹⁵Tima ipanakiri aparoni-payi tinatatsiri ijaikitaki iiriikiti. Yoka impiratani yotasirita-tsiri kamiitha ipanakiri ikaratzi 5 tinatatsiri ijaikitaki kiriiki, pasini impiratani amataachari iyotasiritzi ipanakiri ikaratzi apiti tinatatsiri ijaikitaki kiriiki, iriima owiraanta-

paakarori ipanakiri aparoni. Jataki irirori intaina.^f 16 Ikanta impirataitani ipaitakiri 5 kiriiki, yantawaita-kaakiri iiriikiti, ishikyaaakiri, yaaji pasini ikaratzi 5 kiriiki. 17 Ari ikantakari pasini ipaitakiri apiti tinari ijaikitaki kiriiki, ishikyaaajiri irirori, yaaji ikaratzi apiti tinari ijaikitaki kiriiki. 18 Iriima pasini ipaitakiri aparoni, yaanakiri iiriikiti, ikitatakiri kipatsiki. 19 Okanta osamanitaki piyaja ompiratariri asitariri kiriiki, ikaimakaan-tapajiri impiratani-payi iyotzi tsika ikantakiri iiriikiti. 20 Pokapaaki ipaitakiri 5 tinari ijaikitaki kiriiki, iñaakapajiri pasini 5 tinari ijaikitaki kiriiki ishikyaaakiri, ikantapaaki: ‘Pinkathari, 5 tinari ijaikitaki kiriiki pipakinari pairani, yoka pasini 5 tinari ijaikitaki noshikyaaajiri.’ 21 Ikantzi Pinkathari: ‘Ariwi nampiratani, yotasiriri pinatzii. Kapichiini kiriiki pikimpoyaakina, aritaki pinkimpoyaaji oshiki pasini kiriiki. Pimpoki, pintsipatyaana anintaajyaa.’ 22 Ariitapaaka ipaitakiri apiti tinari ijaikitaki kiriiki, ikantapaaki: ‘Pinkathari, apiti itinatzi ijaikitaki kiriiki pipakina, yoka pasini apiti itinatzi ijaikitaki noshikyaaajiri.’ 23 Ikantzi Pinkathari: ‘Ariwi nampiratani, amataachari iyosiritzi. Kapichiini kiriiki pikimpoyaakina, aritaki pinkimpoyaaji pasini oshiki kiriiki. Pimpoki, pintsipatyaana anintaajyaa.’ 24 Ipokapaaki ipaitakiri aparoni itinatzi ijaikitaki kiriiki, ikantapaaki: ‘Pinkathari, noyotzi naaka masiryaantzi pinatzii, sintsiini pantawaita-kaantziri piiriikiti, ari okanta pishikyaaan-tariri.’ 25 Irootaki notharowa-kaanta-kamiri, naanakiri piiriikiti, nokitatakiri kipatsiki. Yoka namajimiri. 26 Yakanaki asitariri kiriiki, ikantziri: ‘Kaari-piro-siriri pinatzii awiroka, oshiki pipira-nita. Piyowitaka aritaki nonkisakimi airorika pishikyaiiri kiriiki, 27 piñaawitaka airo pimatziro awiroka, paminimi antawaita-kayi-mirini, aritaki ishikiniintakimi kiriiki, iriitaki pimpawa-jinarimi nopiyaka iroñaaka.’ 28 Ikantai-tanakiri ikaratzi saikain-tsiri: ‘Paapithatiri tinatatsiri ijaikitaki kiriiki, pimpairi pasini impirataitani oshikyaa-kiriri ikaratzi 10 itinatzi ijaikitaki kiriiki.’ 29 Tima inkarati otzimi-motakiri, aritaki ontzimonio-pirotairi. Iriima kaari otzimi-motzi, imapiroi-tairi yaapithai-tairi okaratzi tzimimo-witariri. 30 Paanakiri yoka kaari-piro-siriri, pookiri otsitini-kitzi. Ari yiraawaitaari, yatsikai-kiwaitajyaa inkimaatsi-waitajyaa.”

Ikinkithata-koitziro mishakowintaantsi

31 “Aririka impiyaji Itomi Atziri omapiro impinkatharin-tsitapaji. Intsipata-jyaari maninkariiti, isiya-kota-jyaari pinkathari isaikantaro waniinkata-chari isaika-minto. 32 Yapatotajiri maaroni atziri tsikarika isaikaji irirori. Inasita-jyaari imisaika-yitajiri. Inkimita-kotyaari atziri nasitariri ipiraitari ti ininti inkonowyyaa. 33 ikatziya-yitairi ipira

^f 25.15-28 tinatatsiri ijaikitaki kiriiki = talento. Ikaratzi ishikitzi kiriiki, iriitaki aparoni talento, itinatzi 40 kilo. Antitacha impinatan-taityaari 20 antawaita-tsiri aparoni osarintsi.

itako-pirotani irako-piroki, iriima ipira imaninta-yitziri yampatiki ikatziya-yitairi.⁸ ³⁴Tima iñaanatairi Pinkathari inasitakari ipira irako-piroki, inkantiri: ‘Pimpoka-jiiti maaroni, oshiki inkimosiritakajiimi Asitanari, pinampita-jyaaro tsika ipinkathari-wintantzi irirori, tima pairani iwitsika-yitzi-takamiro owakira iwitsikan-takarori kipatsi. ³⁵Tima piñaakina pairani aawitana notashi, pipakina nowariti. Piñaakina ayimatana nomiri, pipakina niriiri. Piñaakina nariitami pinampiki, pinisironkatakina piwankoki. ³⁶Piñaakina nosaraa-kowaitzi, pipakina nokithaatakari. Piñaakina nomantsiyataki, pamitakotakina nisita-kotan-taari. Iminkyaa-kaantai-takina, pipoka-sitakina paminana.’ ³⁷Ari inkanta-jiiti kamiithasiriri: ‘Pinkatharí. ¿Tsika-paiti noñiimi pitashaniintzi, nopantamiri piwariti? ¿Tsika noñiimi pimiriniintzi, nopantamiri pimiri? ³⁸¿Tsika-paiti noñiimi, naakamiithatan-tamiri nowankoki? ¿Tsika noñimika pisaraa-kowaitzi, nopantamiri pithaari? ³⁹¿Tsika-paiti noñiimi pimantsiyatzi, yasitakoi-tzimi, nojatantari noñiimi?’ ⁴⁰Inkanti Pinkathari: ‘Tima pinisironka-yityaari ikaratzi awintaa-yitaanari nokimita-kaantajiri iyiki, naakataki pinisironkatzi. Omapiro.’ ⁴¹Impithoka-sita-nakiri inasitakari yampatiki, inkantiri: ‘¡Kaari-pirorí! Pijati pinkimaatsita-jyaari paamari kaari tsiwaka-nitaa-tsini ikasiya-kaita-kiriri Kamaari intsipata-jyaari maaroni imaninkariti irirori. ⁴²Piñaawitakana notashi-niintzi, ti pimpina noyaari. Ayimatakina nomiri, ti pimpina niriiri. ⁴³Piñaawitana nariita pinampiki, ti pinisironkatyaana piwankoki. Piñaawitakana nosaraa-kowaitzi, ti pimpina nonkithaatyaaari. Piñaawitakana nomantsiyatzi, iminkyaaaitakina, ti pimpoki piñiina.’ ⁴⁴Ari inkanta-witanakyaa kaari-piro-siriri: ‘Nowinkatharítí, ¿tsika-paiti noñaawitami pitashi-niintzi, pimiriniintzi, pipoki nonampiki, pisaraa-kowaitzi, pimantsiyatzi, iminkyaaitzimi, titzimaita nonisironkatyaami?’ ⁴⁵Inkanti Pinkathari: ‘Tima piñaakiri yasinonkaa-waita yokaiti kaari iriipirotatsini, tira pinisironka-yityaari, naakataki pantzi-motaki. Omapiro.’ ⁴⁶Irootaki yatsipitan-tyaarori kanta-jitaa-chani owasankitaantsi. Iriima inkarati kamiithasiritaa-tsini, irasi iwiro yañaayitaji.”

Ikamanta-wakaita yaakaantiri Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

26 ¹Ikanta ithonka-nakiro Jesús okaratzi ikinkithata-kotakiri, ikantanakiri iyomitaani: ²“Piyojiitzi awiroka oyotapaaka apiti kitaitiri yoimosirinkai-tairo Anankoryaantsi. Ari yaakaan-taitiri Itomi Atziri ipaikakoitiri.”

³Ikanta ijiwari Ompira-tasorintsitaari-payi, Yomitaan-taniri-payi aajatzi Antari-kona-payi, ipiyojiitaka iwankoki Caifás ijiwari-piroti

§ 25.32-33 ipiraitari itako-pirotani = oisha = oveja; ipira imaninta-yitziri = cabra

Ompira-tasorintsitaari. ⁴Ari ikamanta-wakaa-jiitaka, ikantzi: “Thami amatawitiri Jesús ayiri awa-kaantiri. ⁵Iro kantacha, airo amaimantziri kitaitiri yoimosirinkaita, ikisako-wintari = kari atziri-payi.”

Isaitan-taitari Jesús kasankari

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶Ikanta yariitaka Jesús nampitsiki Asinonkaa-pankoniki, ikyaapaaki iwankoki Simón omawitari pairani pathaa-rontsi. ⁷Ari ariitapaaka kooya amakotaki kasankari, kamiitha okantaka onaki iwitsikai-tziro mapi, oshiki owinaro. Osaitan-tapaakari iitoki Jesús isaikaki iwajiita.^h ⁸Ikisajiitanaka iyomitaani iñaakiro, ikantajiitanaki: “¿Paitama aparawaitan-tarori? ⁹Aritaki aakimi oshiki kiriiki aririka ampimanta-kiromi, iriitaki ampasyaaririmi asinonkainkari.” ¹⁰Iyota-kotakiri Jesús ikinkithasiritari, ikantziri: “¿Paitama pikisan-tarori kooya? Kamiitha noñaakiro naaka antakiri. ¹¹Irasi iwatyiiro pintsipatyaari asinonkainkari, irooma naaka airo piñiuro pintsipata-piintyaana. ¹²Tima ojiwatatzii iroka kooya osaitan-tanaro kasankaari omishata-tyaana tsika onkantyyaa ipaikakoitina apaata. ¹³Tsika-rika ikamantantai-tairo Kamiithari Ñaantsi, aritaki inkinkithata-koitajiro aajatzi iroka kooya, inkinkithasiritan-taityaarori antakiri iroori. Omapiro.”

Ipimantantzi Judas

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴Ikanta Judas Nampitsiwiri karawitariri 12 iyomitaani Jesús, ijata-sitakiri ijiwari Ompira-tasorintsitaari. ¹⁵Ikinkitha-waita-kaakiri, ikantziri: “¿Paitama pimpinari aririka namakimiri?” Iñaakai-takiri ikaratzi 30 ipiwiryaa kiriiki impaitiriri. ¹⁶Aripaiti yitanakaro Judas yamina-minatziro tsika-paiti yaakaantiri.

Owiraantarori yakyoota-najiri iyomitaani-payi

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷Tima monkarata-paja itarori kitaitiri iwanta-piintai-tarori yatantaitari kaari ikonowaitzi siñakaironi, pokajiita-paaki iyomitaani Jesús, isampitapaakiri: “¿Tsika ankotsita-kaantika ayaari oimosirinkan-tyaarori Anankoryaantsi?” ¹⁸Ari ikantzi irirori: “Pijati nampitsiki. Ari pimonthaakyaa atziri, pinkantiri: ‘Ikantzi oyomitaanari: “Noyotzi irootantsi nompyaakotyaa, nonintzi nojati piwankoki noimosirinkyaa kitaitiri Anankoryaantsi, nontsipatyaari noyomitaani-payi.” ’ ” ¹⁹Imatakiro iyomitaani okaratzi ikantakiriri Jesús. Ikotsita-kaantaki iyaari kitaitiri Anankoryaan-tsiki.

²⁰Aritaki tsitiniityaanaki yariita-paaka Jesús, saikapaaki iwajiityaa itsipata-paakari iyomitaani ikarajiitzi 12. ²¹Ikanta iwajiita, ikantzi Jesús:

^h 26.7 mapi = alabastro

“Pikarajiiitaki pakyoootana aka, tzimatsi aparoni aakaantinani. Omapiro.”

²²Owasiri ikantajiiitanaka. Aparo-payi yitanakaro isampitziri, ikantziri: “¿Naakama Pinkathari?” ²³Ikantzi Jesús: “Itzimi-rika oochoantakironi yatantaitari tsika noochaantziro naaka, iriitaki aakaantinani.

²⁴Omapirotoyaa impyaakotyaa Itomi Atziri, tima irootaki isankinata-koitakiri pairani. Iro kantacha nokantzi naaka: ‘Airo itzimaa-jatzimi yoka, aakaantirini Itomi Atziri.’” ²⁵Ari ikantanaki Judas pithoka-sitan-taniri: “¿Naakama Yomitaanari?” Ikantzi Jesús: “Irootaki pikantakiri awiroka.”

²⁶Tima ainiro isaiki iwajiiita, yaakiro Jesús yatantaitari, ipaasoonki-wintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri iyomitaani, ikantziri: “Iroka, piyaaro, nowatha onatzii.” ²⁷Yaakotakiro iraitziri, ipaasoonki-wintakiro, ipakotakiri iyomitaani, ikantziri: “Pirajiiiti maaroni, ²⁸tima niraani onatzii iroka, irootaki ñaakanta-pirotironi aapatyaa-wakaan-tajyaari, irootaki sitowaa-tsini yaripiroi-tantyaariri kaari-piro-siriri. ²⁹Pinkimi nonkanti, airo niritaaaro iroka irojatzi apaata aririka impinkathari-wintantai Asitanari, aripaiti apiitairori.”

Ikinkithatziro Jesús imanakowintanti Pedro

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰Ikanta ithonka-nakiro ipanthesa-kotziri Pawa, jaitjiiitanaki yinkaitoniki. ³¹Ikantanakiri Jesús iyomitaani: “Irootaintsi pookina iroñaaka tsitiniri. Tima irootaki isankinata-koitakiri pairani ikantaitzi:

Nowiri aamaako-wintariri ipiraitari, aritaki inthonkakyaa yoiwaraa-nakyya ipira.

³²Iro kantacha aririka nañaaji, Tapowinikira piñaapajina.” ³³Ari yakanaki Pedro, ikantzi: “Aritakima yookajiiitakimi pasini-payi, airo nomatziro naaka.” ³⁴Ikantziri Jesús: “Iroñaaka tsitiniri tikira iñiita waripa, mawasatzi pinkantaki: ‘Ti noñiiri Jesús.’ Omapiro.” ³⁵Ikantzi Pedro: “Airo nookimi, aritaki ankarati ankami.” Ari ikantajiiitaki aajatzi maaroni iyomitaani.

Yamani Jesús Tononkaitoniki

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶Ikanta yariitaka Jesús itsipatakari iyomitaani ipaitai-tziro Tononkaitoniki, ikantapaakiri iyomitaani-payi: “Ari pisaikawaki aka, nojaniintawaki naaka anta, namani.” ³⁷Apatziro yaanakiri Pedro aajatzi apiti itomi Zebedeo. Tima oshiki yiraako-sirita-paakari Jesús. ³⁸Ikantziri: “Owamai-mata-tyaana nowasirinka. Ari pisaikawaki awiroka aka, thami asakisiriti.” ³⁹Awisanaki kapichiini irirori Jesús. Tyiirowa-paaka, amanapaaki. Ikantzi: “Asitanari, pinintzi-rika awiroka, pokakaakowintina onkarati nonkimaatsityaari. Airo panta-kayinaro noninta-witari naaka,

apatziro pimata-kayinaro pininta-kaakinari awiroka.”⁴⁰ Ipiya-sita-pajari iyomitaani, iñaapaa-tziiri imaajiitzi. Ikantapaakiri Pedro: “¿Tima pinkisa-sityaaro kapichiini piwochoki, pintsipatyaana asakisiriti?”ⁱ
⁴¹ Pisaakiti, pamani, paamaiyaa otsimikari pikinakaa-sitani. Oshiki okaratzí kamiithata-tsiri pikowawitari pantirimi, iro kantacha ti pinkisa-siwai-nityaa.”⁴² Aajatzi ipiyanaja Jesús, amanapaji, ikantzi: “Asitanari, iroorika natsipityaari nonkimaatsityaaro iroka, aritaki nomatakiro pininta-kaakinari.”⁴³ Ikanta ipiyapaja, aajatzi iñaapajiri imaajiitzi, tima antaro okantaka iwochokini.⁴⁴ Ipiya-pithata-naari, mawa ipiyaka yamani. Irojatzí yapiitapaji ikantakiri inkaaranki.⁴⁵ Ari ipiya-sita-paakari iyomitaani, ikantapaakiri: “¿Irojatzima pimaajiitzi? Monkarata-paaka yaakaan-tantai-tyaariri Itomi Atziri, yaitanakiri kaari-piro-siririki atziri.⁴⁶ Pimpiriinti, thami ajataji. Okaakitzi-mata-paaki pimantinani.”

Yairikai-takiri Jesús

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Iñaawai-minthaitzi Jesús ariitapaaka Judas, ikarata-piintziri 12 iyomitaani. Oshiki atziri itsipata-paaka, yamayitaki iwisa-minto, ipasa-minto. Ityaantani inatzii ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari, irasi aajatzi antari-kona-payi.⁴⁸ Tima ikamantzi-takari yamayitakiri yoka pithoka-sitan-taniri, ikantakiri: “Itzimi-rika nowithata-paakyaari nonintaata-paakiri, iriitaki, pairikiri.”⁴⁹ Ari itsitoka-paakari Judas okaakiini Jesús, ikantapaakiri: “Yomitaanari.” Inintaata-paakiri iwithata-paakari.⁵⁰ Ari isampitziri Jesús, ikantzi: “Ashininká, aritaki ariitakami aka, pimatirotyaa pipoka-sitziri.” Pokajiita-paaki itsipayita-paakari, yairika-paakiri Jesús, yoosota-nakiri.⁵¹ Ikanta tsipata-kariri okaakiini Jesús, inosika-nakiro iyotsiroti, itotzitakiri iyimpita inanpiri ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari.⁵² Ikantzi Jesús: “Piwajiro piyotsiroti tsika paakiro. Tima inkarati owisantantaroni iroka kotsiro, aritaki iwisaitakiri irirori.⁵³ Piyotzi awiroka, kantacha namaniri Asitanari, aritaki intyaan-kakimi oshiki-pirota-tsiri maninkariiti kisakowintyaa-nanimi.”^j⁵⁴ Iro kantacha ari omonkaratari okaratzí isankinata-koita-kinari pairani.”⁵⁵ Ipithoka-sita-nakari Jesús ikaratzi pokaintsiri, ikantziri: “¿Naakama kosintzi pamasitan-tanari piwisa-minto aajatzi pipasa-minto? ¿Tima piña-piintina noyomitaantzi maaroni kitaitiri aka tasorintsi-pankoki, kaarima paantana anta? ⁵⁶ Ari onkantyaari, irootaki omonkaratan-tyaari okaratzí isankinatakiri pairani Kamantan-tzinkari.” Ari isiyayitanaka maaroni iyomitaani-payi, yooka-nakiri Jesús apaniroini.

ⁱ 26.40 kapichiini = aparoni-machiini hora ^j 26.53 oshiki-pirota-tsiri maninkariiti = 12 legión; legión = oshiki-piroriiti iwayiriti wirakocho, inkarati 3000 owayiri, tirika inkarati 6000

Yapatowintaitari Jesús

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54,63-71; Jn. 18.12-14,19-24)

⁵⁷Tima inkarati airikapaa-kiriri inkaaranki Jesús, irijatzi aanakiriri iwankoki Caifás ijwari-piroti Ompira-tasorintsitaari. Ari yapatojiita Yomitaan-taniri-payi aajatzi Antari-kona-payi. ⁵⁸Nosikacha niitsinikiroini Pedro iyaatako-wintziri Jesús, irojatzi yariitan-tapaakari iwankoki ijwari-piroti Ompira-tasorintsitaari. Kyaapaaki owaankiiritsitiki pankotsi, itsipata-paakari kimpoyaan-taniri, inintzi Pedro inkimako-wintiri tsika inkantaitiri Jesús. ⁵⁹Ikanta ijwari-piroti Ompira-tasorintsitaari itsipatakari ikaratzi apatotain-chari, yaminawitaka ipaita thaiya-kotyaarini Jesús omponaan-tyaari iwa-kaantiri. ⁶⁰Ti iñaamaityaa, ipokawitaka oshiki nintatsiri inthaiya-kotyaarimi. Irojatzi ikatziyan-tanakari apiti thaiya-kota-nakariri, ⁶¹ikantanaki: “Nokimiri naaka chapinki iñaawaitzi ikantzi: ‘Ari nomporokakiro tasorintsi-panko, iro awisawitakyaa mawa kitaitiri, nonthonkajiro nowitsikairo.’” ⁶²Ari ikatziyanaka ijwari-piroti Ompira-tasorintsitaari, ikantanakiri Jesús: “¿Paitama kaari pakanta? ¿Tima piyota-kotiro okaratzi ikantakoi-tzimiri?” ⁶³Irojatzi imairitaki Jesús, ti yaki. Ari isintsi-thata-nakiri, ikantziri: “Pimpairyiiri Añaanita-tsiri Pawa, noyotan-tyaari omapiro onkarati pinkantinar. ¿Awirokama Saipatzii-totaari Itomi Pawa?” ⁶⁴Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “Irootaki pikantakiri awiroka. Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri isaiki-motairi irako-piroriki Pawa Sintsi-pirori impinkatha-ritai. Ari piñaajiri impiyi inkinapaji minkoriki.” ⁶⁵Ikanta ikimawakira Ijwari-piroti Ompira-tasorintsitaari, isaraanakiro iithaari ikisanaka, ikantanaki: “Ñaakiro, ipairyaa-sitakari Pawa. Tikatsi aninti pasini inkanta-koitiri. Pikimajiitaki awiroka ithainkakiri Pawa. ⁶⁶¿Tsikama pikanta-jiitzi awiroka?” Ari ikantajiitzi ikarajiitzi: “¿Tzimaki ikinakaa-sitani! ¡Ontzimatyii inkami!” ⁶⁷Ari ichoonta-poro-waita-nakiri. Tzimatsi pasini kaposa-poro-waita-nakiriri. Tzimatsi pasini pasaporo-waita-nakiriri. ⁶⁸Ikantziri: “¡Saipatzii-totaari! ¿Kamantan-tzinkari pinatzii, intsityaa pinkantina ipaita pasawaitzimiri?”

Ikantzi Pedro: Ti noñiiri naaka Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18,25-27)

⁶⁹Irojatzi isaikaki Pedro intakiroki, ari oñaapaakiri otzikataaro, okantapaakiri: “¿Tima awiroka itsipata pairani Jesús Tapowini-satzi?” ⁷⁰Oshiki ñaakiriri Pedro itikanakiro, ikantzi: “Tityaa, ti noyotiri ipaita pikantanari.” ⁷¹Ari isitowa-paintzi Pedro itantotai-takiro kaankirin-tsiki. Aajatzi oñaapajiri pasini ompirataaro, okantapaakiri itsipayitakari: “Iriyatzi yoka itsipata-piintari Jesús, Kasiyakaawini-satzi.” ⁷²Ari yapiita-nakiro Pedro itikanakiro, ikantzi: “Omapirotyaa, iyotzi Pawa, ti noyotiri naaka

yoka atziri pikantanari.”⁷³ Tikira osamaniti, yapiitakiri ikaratzi itsipatakari ikantziri: “Awirokataki itsipata-piintari Jesús, tima Tapowini-satzi pinatzii, iriwaitaki iñaawaita-piintzi irirori.”⁷⁴ Ikantanaji Pedro: “Timachiini, ti noyotiri yoka atziri pikantanari. Apatziro iyotzi Pawa nothaiya-rika, iriitaki wasankitainani.” Ari iñaanaki waripa.⁷⁵ Ari ikinkithasirita-najiro Pedro ikantakiriri Jesús: “Tikira iñiita waripa, mawasatzi pinkanti: ‘Ti noñiiri Jesús.’” Sitowanaki Pedro, antaroiti yiraawaitanaka.

Yaitanakiri Jesús Pilato-ki
(*Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32*)

27 ¹Okanta okitaitita-manaji, apatota-manaka ijiwariti Ompira-tasorintsitaari aajatzi antari-kona-payi, ikamanta-wakaa-jiitaka iwiri Jesús. ²Ari yoosota-nakiri Jesús, yaitanakiri isaiki ijiwari wirakocha ipaita Poncio Pilato, jiwari-pirori inatzii irirori.

Ikamantakari Judas

³Ikanta Judas pithoka-sitan-taniri, iyotanaki iwamaakaanta-sitai-takari Jesús. Antaroiti ikinkithasiritanaka, yaanajiri 30 kiriiki yoipyaa-jiniri ijiwari Ompira-tasorintsitaari aajatzi antari-konaiti, ⁴ikantapajiri: “Yoka piiriikiti. Ti onkamiithati okaratzi nantakiri. Tikatsi yanti Jesús naakaanta-sitakari.” Ikantajiitanaki irirori: “Taanitya, piyotziro awiroka.”⁵ Yookanakiri kiriiki tasorintsi-pankoki, isiya-pirota-nakityaa ipiyanaka, sitsikapaaka. ⁶Ikanta ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari, yaajiri kiriiki, ikanta-wakaa-jiita: “Ti osinitaa-ntsiti ankimpoyaaajiri kiriiki, tima iriitaki apinawinta-kiriri iwan-taiyaariri.” ⁷Ikanta-wakaa-jiita: “¿Tsika ankanti-rika kiriiki?” Ikantajiitzi: “Thami amanantan-tyaaro pitzithari-pathata-tsiri, tsika inkitaitiri inkamayiti pasini-satziiti atziri.” ⁸Irojatzii iroñaaka ipaitai-tziro iroka kipatsi: “Iraantsi-patha.” ⁹Ari omonkaratari isankinatakiri pairani Kamantaniri Jeremías, ikantaki:

Yaitakiri 30 kiriiki,
Iriitaki inintajiitakiri Israel-iiti impinaitiri,
¹⁰Irootaki yamanantan-taitakari pitzithari-patha,
Irootaki inintakaa-kinari Pinkathari namanantiro.

Isampitakiri Pilato yoka Jesús
(*Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38*)

¹¹Ariitaka Jesús isaiki jiwari wirakocha, isampita-wakiri, ikantziri: “¿Awiroka iwinkathariti Judá-iti?” Yakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri awiroka.” ¹²Ikanta ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari aajatzi Antari-kona-payi, oshiki ithaiya-kowita-paakari Jesús. Ti yakamaityaa irirori. ¹³Ikantzi Pilato: “¿Tima pinkimi okaratzi ikantakoi-tzimiri?” ¹⁴Irojatzii imairitaki, ti yaki. Oshiki okantzimosiryaa-nakiri Pilato yoka Jesús.

Imishakowintai-tziri Jesús iwamaitiri
(*Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38–19.16*)

¹⁵ Tzimatsi yamita-piintari ijiwariti wirakocha: Maaroni osarintsi aririka yoimosirinkyaa Judá-iti, imisitowa-kaantziri yasitakoi-tziri ishininka itzimi-rika inintajiiitakiri irirori. ¹⁶ Tzimatsi aparoni Judá-iti yaakaan-taitziri ipaita Barrabás, ikimakoitani inatzii yoka yantakiro kowiinkata-tsiri. ¹⁷ Ikanta yapatojiitaka atziri, isampitantaki Pilato, ikantzi: “¿Ninkama pinintziri nomisitowa-kaantiri? ¿Iriima Barrabás? ¿Iriima pinintziri Jesús ipaitai-tziri Saipatzii-totaari?” ¹⁸ Iyotzi Pilato isamaitari Jesús, irootaki yaakaan-taitan-tariri. ¹⁹ Tima otyaankaki inkaaranki iina Pilato kamantirini, ikantakiri: “Airo pantawinthatziri awiroka kamiithasiriri. Tima oshiki imisimpyaakina tsitiniri, antaro omintharowa-siryaakina.” ²⁰ Iro kantacha yokapayi ijiwari-piroti Ompirasorintsitaari aajatzi antari-kona-payi, itsimaakiri piyotain-chari atziri, ikantziri: “Irootaki kamiithatatsi imisitowaitiri Barrabás, iriima Jesús iwamaitiri.” ²¹ Yapiita-nakiro jiwari wirakocha isampitantzi: “¿Ninkama pinintziri nomisitowa-kaantajiri?” Ikantajiiitzi maaroni: “¿Iriitaki Barrabás!” ²² Ikantzi Pilato: “¿Tsikama nonkanti-rika Jesús ipaitai-tziri Saipatzii-totaari?” Ikantajiiitzi atziri: “¿Pipaika-kota-kaantiri!” ²³ Ari ikantzi ijiwari wirakocha: “¿Tzimatsima kaari-pirori yantakiri?” Aikiro isintsitatzii ikaimajiiitzi atziri, ikantzi: “¿Pipaikakota-kaantiri!”

²⁴ Ari iyotanaki Pilato ampinaasi-waita isampitziri, tima omapiro ikatsima-jiiitaki atziri. Ikaimakaantaki nijaa, iñiitakiri maaroni ikiwaakotanaka, ikantzi: “Tira naaka kanta-sityaaroni iwamaitakiri-rika kamiithasiriri. Awiroka kanta-sityaaroni.” ²⁵ Ikantajiiitzi atziri piyotain-chari: “Irootaki nokowajiiitzi, naaka yookoiti ipaita-rika awisain-tsini, imaitajiri aajatzi inkarati noncharini-yitajyaari, yookoitairi irirori.” ²⁶ Ari imisitowa-kaantai-takiri Barrabás. Iriima Jesús ipasata-kaanta-nakiri, imishakowintakiri ipaikakoitiri.

²⁷ Ikanta owayiri-payi, ikyaakaa-nakiri Jesús iwayiri-pankotiki. Ari yapatowinta-kariri.^k ²⁸ Isapokai-tapaakiri Jesús, ikithaatan-takari kityonka-masita-tsiri osiyarori ikithaata-piintari pinkathari-yitatsiri. ²⁹ Yamathaitan-takari kitoochii-tapo, yairika-kaakiri irako-piroki saworo-karaki. Ityirowasi-tzimaitari ithainka-mawaitziri, ikantajiiitzi: “¿Apinkathatziri iwinkathariti Judá-iti!”^l ³⁰ Oshiki ichoonta-poro-waitakiri, iposaina-waitantari saworo-karakiki. ³¹ Ikanta ikaratakiro isironta-winta-waitari. Isapokainiri ikithaata-kiriri inkaaranki, ikithaatainiri iithaari, yaanakiri ipaika-kotiri.

^k 27.27 iwayiri-pankoti = pretorio ^l 27.29 Iro yamita-piintari pinkathari yamathaitaro poriryaa-yitatsiri, yairika-piintziro aajatzi irako-piroriki asiro-karaki.

Ipaikakoi-tziri Jesús irojatzi ikamantakari
(Mr. 15.21-41; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

³²Ikanta ijajiitanaki, imonthaakari Simón poñaachari Cirene, ikantanakiri yanatiro ipaikakoi-tantyaariri Jesús. ³³Irojatzi yariitan-takari tonkaariki ipaitai-tziro Atzirii-toni. ³⁴Ari ipakoitakiri Jesús kachori ikonowai-takiro iyipitintsi, ikanta ithotawakiro kapichiini, ti iriro.^m ³⁵Ikanta ipaikakoi-takiri. Yaakiro owayiri-payi iithaatari Jesús, yookimota-wakai-yitakaro, ikimita-kaantakiro iñaary-taita iyotantyaari itzimi ayironi. Ari omonkaratari ikinkithatakiri pairani Kamantan-tzinkari, ikantaki:

Ipawakaakaro nomanthaki.

Iñaariwintakaro iyotantyaari itzimi-rika ayironi.

³⁶Ari isaikajiitaki yaminako-wintziri. ³⁷Isankinaitaki ipaikakoi-tantakariri, okantzi: YOKA JESÚS, IRIITAKI IWINKATHARITI JUDÁ-ITI. Intsirika-koita-kiniri jiñokiini ipatziinaki. ³⁸Itsipatai-takiri apiti kosintzi ipaikakoi-tziri, iwatzika-koitaki irako-piroki, pasini yampatiki. ³⁹Ithainka-mawaitakiri ikaratzi awisayita-tsiri anta, itikai-nata.ⁿ ⁴⁰Ikantai-tziri: “Awiroka porokironi tasorintsi-panko, iro awisaki mawa kitaitiri piwitsikairo. Awirokami Itomi Pawa piwawisaa-kotajyaa. ¿Paitama kaari payiitanta ipaikakoi-takimi?” ⁴¹Ari imatzitakaro ijiwari-piroriti Ompira-tasorintsitaari, Yomitaan-taniri-payi, Nasitantaniri-payi, aajatzi antari-kona-payi, ikantajiitzi: ⁴²“Iwawisaa-kotziri pasini, ¿kaari imatantaro iwawisaa-kotajyaa irirori iriimi iwinkathariti Israel-iiti? Ari iwawisaa-kota-jyaami ipaikakoi-takiri, aritaki ankimisanta-kirimi ⁴³Yawintaari Pawa, intsityaa añiiri omapiro-rika itakotari ari iwawisaa-kotajiri. Tima inkanta-piintzi: ‘Naaka Itomi Pawa.’” ⁴⁴Ari imatzitakaro kosintzi itsipatakari ipaika-kota, ithainkima-waitakiri.

Ikamantakari Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵Ikanta itampatzikata-paaki ooryaatsiri, omapoka-sitanaka otsitinitanaki, irojatzi osihityaan-tanaka.^o ⁴⁶Ari ikaimanaki Jesús sintsiini, ikantanaki: “¡Elí! ¡Elí! ¿Lama sabactani?” (Iro akantziri añaaniki aroka: “¡Pawá! ¡Pawá! ¿Paitama pookan-tanakanari?”) ⁴⁷Ikanta saikawinta-kiriri, ikimawakiri ikaimanaki, ikantajiitzi: “Pinkimiri, ikaimatziiri Elías.” ⁴⁸Isiya-painta, imitzitziya-paintzi manthakintsi

^m 27.34 Irootaki yoitaitziri atziri airo ikimaatsitanta aririka iwawisankitaaitiri.

ⁿ 27.39 Iro yamijiitari Judá-iti itikai-nata aririka inthainka-siritanti. Irootaki osiyarori amijiitari aroka-payi, aririka ookotiri atziri anthainka-siritiri, ankantiri: “¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!” ^o 27.45,46 * Ooryaatsiri

kipishaariki, yankowii-takiniri saworo-pankiki, iwaan-kakota-kiniri yatsimiyaata-wakiro. ⁴⁹Ikantajiitzi pasini: “¡Piwashaantiri! Añaawakiri ari impokaki Elías yookakaa-wintairi.” ⁵⁰Yapiita-nakiro Jesús ikaimanaki sintsiini, pyaakotanaka.

⁵¹Okanta tasorintsi-pankoki, saraanaki niyaankiki ithatasii-tzirori, apimanki okantanaka, itanakaro jinoki irojatzí osaawiki. Antaroiti onikanaka kotaayitanaki mapi. ⁵²Ithonka iporoka-kotanaki kaminkari, oshiki añaajatsi kamiithasiriri kamawitain-chari. ⁵³Tima yañaajira pairani Jesús, ikaratzi añaajatsiri isitowa-najiro omoroki jatayitaji nampitsiki tasorin-tsita-tsiri, oshiki atziri iñaakayitaari.^p ⁵⁴Ikanta ijiwari owayiriiti aajatzí ikaratzi ikatziya-wintari Jesús, iñaakiro onikaro, iñaakiro okaratzi awisain-tsiri, antaroiti itharowanaki, ikantanaki: “¿Omapiro-witayaama Itomitari Pawa yoka?”

⁵⁵Amina-kotakiri anta oshiki kooya. Irootaki poñainchari Tapowiniki oyaatziri Jesús, oshiki amitakota-piintakiri. ⁵⁶Iroka okarajiitzi: María Pankothanthaari-sato, María iriniro Jacobo aajatzí José, aritaki osaikakiri aajatzí iriniro itomi-payi Zebedeo.

Ikitaitakiri Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷Okanta otsitiniityaanaki, ari ipokaki ashaaranta-chari poñaachari Tonkaironiitoniki, ipaita José. Irijatzí iyomitaani Jesús. ⁵⁸Ijata-sitakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pisinitinari nonkitatajiri Jesús.” Nintaki Pilato yaanajiri inkitatairi. ⁵⁹Ikanta José, iponatan-taari Jesús kitiri manthakintsi. ⁶⁰Iwakota-paintziri owakiranataki imoronta-kaantziri José siranta ikasiya-kaari kaminkari, ipinaa-kaantaki antaroiti mapi, ishipita-kotan-takari. Piyana José. ⁶¹Okanta María Pankothanthaari-sato, aajatzí pasini María, aminajiitaki tsika ikitaitakiri.

Aamaako-wintariri tsika ikitaitakiri

⁶²Okanta awisanaki iwitsika-winta-piintaitaro kitaitiri imakoryaan-taitari, ari ijataki ijiwari Ompira-tasorintsitaari aajatzí Nasitantaniri anta iwankoki Pilato, ⁶³ikantapaakiri: “Pinkatharí, chapinki ainiro yañaawita kamatawiri, nokimiri ikantzi: ‘Aririka nonkama-witakyaa, iro awisawitakyaa mawa kitaitiri, aritaki nañaaji.’” ⁶⁴Pintyaanki aamaakowintyaarini irojatzí omonkaratan-takyaari mawatapaintsiniri kitaitiri. Aamaa-sityaa ijataki tsitiniri iyomitaani-payi, yaajatiri. Inkantiri atziri-payi: ‘¡Añaaji Jesús!’ Aririka imatakiro, aritaki owatsi-pirotakyaa yamatawitanti.” ⁶⁵Ikantanaki Pilato: “Yoka owayiri-payi, paanakiri, pinkantiri yaamaako-wintyaari tsika okanta pinintziro awiroka.”

^p 27.53 nampitsi tasorin-tsita-tsiri = Aapatyaawini

⁶⁶Jaitjiitaki tsika iwakoitakiri Jesús, iwitzinaaka-kota-paakiri omoroki. Ari isaika-winta-jiitziri.

Yañaantaari Jesús

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

28 ¹Okanta awisanaki kitaitiri imakoryaan-taitari, aritaki kitaitita-manaji itapiintarori kitaitiri. Ananinkanaka María Pankothanthaari-sato aajatzi pasini María aminiro tsika ikitaitakiri Jesús. ²Omapoka-sitanaka onika sintsiini, tima yayiita-paakitzi Imaninkariti Awinkathariti, katziya-paaka kitataari-moroki, isirinka-paakiro mapi yasitan-taita-karori, ari isaikapaaki. ³Siparyaa ikantapaaka iroowaitaki oorinta ookatha-rontsi. Kitamaaroki okantaka iithaari iroowaitaki okitamaaro-tzi sharaka. ⁴Ikanta owayiri aamaako-wintariri kitataari, antaro itharowanaki, piyonkawaitanaka inaaawakiri maninkari, tyaanaki osiyawaitakaro inkamana-kityiimi. ⁵Ari inaanata-nakiro maninkari kooya-payi saikain-tsiri, ikantziro: “Airo pitharowan-tajjiitana awiroka. Noyotaki iriitaki pipoka-sitzi Jesús ipaikakoi-takiri. ⁶Ti isaiki aka, añaaji, aritaki ikantzi-takami chapinki. Pimpoki, paminiro tsika inaryaa-witaka. ⁷Pimpiyanaki, pinkamantiri iyomitaani-payi añaaji Jesús ikamawitaka, jjiwataimi Tapowiniki, aritaki piñaajiriri anta. Irootaki ikantai-takinari nonkamantimi.” ⁸Ti oshintanaki kooya-payi opiya-pithata-nakaro kaminkari-moroki, oimiraa-nakiro, iro kantacha oshiki otharowintanaka, osiyana-kityaa kooya-payi ojati onkamantiri iyomitaani. Osiya-minthaita onkamantiri iyomitaani, ⁹imonthaakaro Jesús awotsiki, iwithata-wakaro. Ojata-sita-nakiri ikatziyaka, otyiirowa-sita-paakari, awithano-kitakiri. ¹⁰Ari ikantziro Jesús: “Airo pitharowan-tasiwaitana. Pijati, pinkamantiri ikaratzi nirintzitari, ijati Tapowiniki, aritaki inaaayita-jinari anta.”

Ikinkithatakiri owayiri

¹¹Okanta opiyajiitanaka kooya, jatanaki aajatzi owayiri-payi nampitsiki, ikamantakiri jjiwari Ompira-tasorintsitaari okaratzi awisain-tsiri. ¹²Ari yapatojiitanaka aajatzi antari-kona-payi, ikanta-wakaa-jiitaja: “¿Tsika ankantyaaka amanakotan-tyaariri?” Ikaimakiri owayiri, iyomitaanaakiri ikantziro: “Yoka oshiki kiriiki nompinatimiri, ¹³pinkantiri atziri-payi: ‘Ipokajiitaki niyaankiiti tsitiniri iyomitaani, nomaa-minthaitzi naaka, ikosita-paintziri.’ ¹⁴Aririka inkimaki jjiwari wirakocha, naaka kantako-wintimini airo iwasankitaantami.” ¹⁵Yaakiri owayiri-payi ipinaita-kiriri, imatakiro ikamantanta-yitakiro ñaantsi okaratzi ikantai-takiriri. Irootaki imatzita-nakari aajatzi aparo-payi Judá-iti ikamantantziro iroka ñaantsi irojatzi ikantziro iroñaaka.

Ityaantziri Jesús iyomitaani

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶Ikanta 11 iyomitaani Jesús jataki Tapowiniki, osaikira otzisi ikantzi-takariri Jesús tsika inaaajiri. ¹⁷Ikanta inaaawajiri Jesús, ityiirowa-

sita-waari. Tzimatsi kisosirita-tsiri, ikanta-siritzi: “Iriitaa-jataki Jesús.”
¹⁸Ari ipokapaaki Jesús okaakiini, ikantapaakiri: “Tima inthonkyaa
ipinkathai-taana inkitiki aajatzi kipatsiki. ¹⁹Irootaki nonkantan-tyaamiri
awirokaiti: Pijati pinthonkiro maaroni nampitsi, pinkimisanta-kaayitairi
atziri-payi. Aririka inkimisanta-yitaji, pinkiwaa-yitairi, tima iriitaki
isiniyitairi Asitairi, Itomi, aajatzi Tasorinkantsi.^q ²⁰Piyomitaa-yitairi
yantairo okaratzi noyomitaa-yitakimiri awiroka. Irooma naaka nasi
nowatyiiro nontsipata-jyaami, irojatzi apaata onthonkan-tajyaari kipatsi.”
Ari onkantyaari.

^q 28.19 * Wairontsi